

Alevi İnançlı Kadın ve Aile

Remzi Kaptan

Alevi İnançlı Kadın ve Aile

Remzi Kaptan

2014

Remzi Kaptan, 1976 yılında dünyaya geldi.

Remzi Kaptan, kişilik bilincine ulaştıktan sonra tercihini Alevilik yoluna hizmetten yana yaptı. Bu tercihin gereği olarak Alevilik yoluna hizmetini sürdürmeye devam ediyor.

İletişim için: remzi.kaptan@yahoo.com

İçindekiler

1. Giriş
2. Alevilikte Kadın
3. Modern Zamanlarda Alevi İnançlı Aile
4. Alevi Kadını ve Alevilik Bilinci
5. Evlat Sahibi Olmanın Onuru ve Sorumluluğu
6. Erkek Egemen Bir Yaşamda Kadın Olmak
7. Annenin ve Anneliğin Kutsallığı/Modern Zamanlarda Annelik
8. Alevilikte Cinsiyet Ayrımcılığı Yoktur
9. Aile İçinde İnanç İlkelerinin Uygulanması
10. Kadın Erkek İlişkilerinde Eşitlik ve Hakkaniyet
11. Her Eşinden Ayrılan Düşkün müdür
12. Yozluk ve Yobazlık Çemberindeki Alevi Kadını
13. Farklı İnançtan Kimseyle Evlilik
14. Kadının Erkeği Taklit Etmesi
15. Aileye Karşı Sorumluluğun Sınırı
16. İlişkilerimizde Esas Olması Gereken Bir Davranış; Ciddiyet
17. İnsan Neden Kendisine Zarar Veriyor
18. Alevi- Sünni Evlilikleri
19. Senem
20. Hz. Fatma
21. Fatma Ana'nın Güzelliği

22. Hz. Ali'nin, Hz. Fatma Ananın Hakka Yürümesinden
Sonra Söyledikleri
23. Hz. Zeynep
24. Kadıncık Ana
25. Hüsniye

Çocuklar İçin Uygulamalı Alevilik Dersleri

1. **İbadet: Cem ve Delili Uyandırmak**
2. **On İki Hizmet**
3. **Oruç: Muharrem Orucu ve Hızır Orucu**
4. **Aşure**
5. **İkrar**
6. **Ehlibeyte Bağlılık**
7. **Lokma: Sofra Gülbankı**
8. **Niyaz**
9. **Ya Hızır**
10. **Duaz ve Deyiş**
11. **Mersiye**
12. **Zülfikar**
13. **Erkek Çocuklarının Sünnet Edilmesi**
14. **Bağlama**
15. **Hakka Yürüme**

16. Bayram**17. Hıdrellez****18. Temsili Resimler****19. Semah****20. Alevi Hikayeleri****21. Musahiplik****22. Kısa soru ve cevaplar**

- Allah insanı ve dünyayı niye yarattı?
- Allah neden peygamberler gönderdi?
- Allah beni seviyor mu?
- Ne zaman ve nasıl dua etmeliyim?
- Hata ve yanlış yaptığımda ne yapmalıyım?
- Küçük yalan söylersem günaha girermiyim?
- Allah'tan korkmalı mıyım?
- Allah nerede?
- Hz. Ali neden önemli?
- Alevilikte dede ve ana demektir?
- Muharrem orucu tutmak zorunda mıyım?
- Uyumadan önce hangi duayı okumalıyım?

Giriş

“Alevi İnançlı Kadın ve Aile” adlı bu çalışmamız çeşitli zamanlarda yapılan sohbetlerden ve yazılan yazılardan derlenmiştir.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde kadın ve aile hakkında yazılan yazılar yer alırken ikinci bölümde ise ayrı bir çalışma olan “Çocuklar İçin Uygulamalı Alevilik Dersleri” adlı çalışma yer alıyor. Bu çalışmayı konuyla alakalı olduğu için buraya ekledik.

Alevi kadını ve Alevi kadının şahsında cümle kadınlar için daha söyleyecek çok sözümüz ve yapılacak çok çalışmamız var.

Çalışmamızın içeriğinden de anlaşılacağı gibi bizler kadını yaratıcı ve yaşamı düzenleyici olarak görüyoruz.

Yine kadının eşitliği ve özgürlüğünü bütün insanlığın eşitliği ve özgürlüğü olarak görüyoruz.

Böylesi bir yaşamsal önemi olan kadının baskı altına alınması veya gerçek değer ve öneminin çok çok dışında tutulması kabul edilemez bir durumdur.

Kadının hayatın tüm alanlarında istisnasız ve ama'sız bir şekilde eşit olması gerekiyor.

Asırlardır birikmiş olan sorunların çözülmesi, kadının doğal haklarına kavuşması ve erkek egemenliğinin gerileyip yenilmesi öyle bu günden yarına olacak bir olay değildir.

Bunun için sabır, çaba, emek ve önemlisi de söylemlerin doğru bir şekilde eyleme geçmesi yaşama yansıtılması gerekiyor.

Ne kadar doğru sözler söylersek söyleyelim, ne kadar değerli tahliller yaparsak yapalım yaşadığımız toplumsal gerçekliğe uygun pratik yöntemler ve araçlar geliştirmedikçe söylemlerimizin hayatta karşılığı olmayacaktır.

Dileriz bu çalışma ve diğer benzer çalışmalar Alevi kadınlarına bir kapı açar.

Alevi kadınları bu ve benzer çalışmalarını çoğaltır ve pratiğe aktarırlar.

İnançlı, ikrarlı, kadınlık bilincine sahip, eşitliği ve özgürlüğü benimseyip yaşam biçimi haline getirmiş, inancı ve değerleri için hizmet eden cümle kadınlarımıza aşk-ı niyazlar

Alevilikte Kadın

*Erkek dışı sorulmaz, muhabbetin dilinde.
Hakk'in yarattığı her şey, yerli yerinde.
Bizim nazarımızda, kadın erkek farkı yok.
Noksanlık da, eksiklik de; senin görüşlerinde.
Hacı Bektaş Veli*

Hacı Bektaş Veli'nin güzel vecizelerinde dile geldiği gibi, Alevilik inancında kadın erkek ayrımı yok.

Alevilik inancı insanı kadın veya erkek diye ayrı ayrı değerlendirmeyip, insanı cins kimliğinden ziyade, can olarak görüyor. Canın kadın veya erkek olmasının ne bir avantajı, nede dezavantajı var. Esas olan inancın öngörmüş olduğu ham ervahlıktan kurtulup insan-ı kamil mertebesine ulaşip gerçek manasıyla can olabilmektir.

Alevilik inancında kadın erkek ayrımı yok ve gerçek anlamıyla inanç boyutuyla kadın, başka inançlarda olduğu gibi dış kapının dış mandalı değil, esas ve tamamlayıcı olandır. Hatta bir çok yönüyle inançta konumu erkekten daha öndedir.

İnanç anlamıyla bir ayrım olmaması Alevi kadının dünyada binlerce senedir egemen olan erkek anlayıştan etkilenmediği manasına gelmiyor.

Sünniliğin hakim ve egemen olduğu bir toplumsal yapıda, Aleviliğin her zaman için baskı ve katliamla yaşadığı şartlarda, Aleviliğin tam olarak, bütün boyutlarıyla hayat geçirilmesi mümkün değil. Hayat geçmeyen, pratikleşmeyen Alevilikte kadında inançta öngörüldüğü şekliyle elbette ki hak ettiği yerde, konumda değil. Bu konumda olmamak Alevilikten ziyade başka faktörlerin etkili olmasından kaynaklanıyor.

Şunu bir kez daha açık ve net şekilde vurgulayalım: Alevilik inancında kadın erkek ayrımı olmadığı gibi bazı durumlarda erkekten ziyade kadın, başta ana olması hasebiyle bir çok noktada erkekten daha ayrıcalıklı bir konumdadır. Alevilik erkek egemenlikli bir inanç

değildir. İllada inançları birilerinin egemenliğine koyarsak, daha çok kadın egemenlikli bir inançtır.

Alevilikte kadın ve erkeğin aynı ve eşit olması pratikte de bu durumun yaşandığı sonucunu doğurmuyor. Pratikte ne yazık ki kadın ve erkek nasıl ki tüm toplumlarda eşit değilse, nasıl ki erkek egemen bir anlayış hayatın her alanında hakimse, aynı durum Alevi toplumu içinde geçerlidir. Belki diğer bazı inanç toplumlarından daha az eşitsizlik var veya kadın daha az eziliyor. Ancak sonuçta tam anlamıyla bir kadın erkek eşitliğinden söz edemeyiz ve kadın erkek egemen anlayışın neticesinde hayatın çokça alanlarında çok geri bir konumdadır.

Asırlardır oluşmuş, din dahil bir çok toplumsal kurumda ilke olarak yer edinin iyice kurumsallaşmış olan erkeğin egemenliği öyle kolay yıkılacak, esnetilecek bir egemenlik değildir. Bu noktada Alevi kadını aslında çok şanslı bir konumdadır. Çünkü din-inanç bağlamında Alevi kadını eşit ve her hakka sahip bir konumdadır. Feodalite ve başka dış etmenlerle mücadele edip kendisini geliştiren Alevi kadını, diğer inançlardaki hemcinslerine oranla daha çabuk ve kolay kendisini gerçekleştirip hayatın her alanında olması gerektiği gibi söz ve eylem sahibi olabilir. Bu manasıyla Alevi inançlı bir kadın olmak, Alevi kadınlar için önemli bir şanstır.

Alevi kadını nasıl gelişip hayatın her alanında hak ettiği konumda olabilir?

Kadını erkeğiyle Alevi toplumu zaten bir bütün olarak olması gerektiği bir konumda değil. Yani Alevilikten kaynaklanan, Alevi olmanın sonucu oluşmuş bir takım yasaklar, baskılar ve bunların neticesinde bilinçsizlik, yozluk, kendine güvensizlik, egemen Sünni anlayışın ve başka oluşumların propagandaları sonucu inanç kırılmaları yaşıyor Alevi toplumu. Bu anlamıyla Alevi kadınıyla beraber Alevi erkeği de öyle diğer inanç topluluklarındaki hemcinsleri gibi egemen ve kendini gerçekleştirmiş değil. Erkek olmaktan kaynaklanan bazı avantajları olsa da sonuç itibarıyla Alevi olduğundan Alevi erkeği de istenilen düzeyde bir konumda değil

Alevi kadının kendini var etmesi, gerçekleştirmesi Alevi erkeğini de beraberinde hak ettiği konuma yükseltecektir. Bu haliyle Alevi erkeği de yarım ve eksiktir.

Alevi kadının hak ettiği konumda olması (bu bütün kadınlar içinde geçerlidir), öyle bir takım yasalarla olacak bir şey değildir. Yasalar kolaylaştırıcı bir işlev görmekle beraber esas olan kadının kendi adına mücadelesidir.

Kadının mücadelesi erkek düşmanlığı yapmak, baskılarla korunmaya çalışılan ve böylece işlevini tam olarak yerine getirmeyen bazı gelenekleri tümden yıkmak, her tür ahlak kuralına karşı gelmek, her şeye isyankar bir şekilde karşı gelip hiç bir değer tanımamak şeklinde olmamalıdır.

Erkekler beraber, erkek düşmanlığı yapmadan, var olan ve toplumsal anlamda önemli kazanımları olan değerleri dışalamadan sabır ve kararlılıkla, doğru ve güzel olanı inşa etmek gerekiyor (bu noktada Alevi kadını kendine özgün kadın örgütlenmesini yapabilmeli, bu araçlarla mücadelesini daha verimli yürütmelidir).

Yani kadın “eşit olacağım, özgür olacağım, kendimi var edeceğim” diye ucuz bir erkek kopyası olmamalıdır. Öyle bir anlayış geliştirip kadının var olmasını dar bir çerçeveye hapsederse ve böylece erkekten nefret eden ama pratikte basit bir erkeklik kopyası olan bir kadın olacaksa, bu şimdiki halinden bile geri bir konum olur.

Yine kadın eşitliği, konumu tartışıldığında ailede, ev işlerinde bir takım görev bölümleri veya kadının daha çok ev işi yaptığı ve erkeğinde yapması gerektiği gibi basitliklere kaçılmamalıdır. Yani erkek evde bulaşık yıkarsa, evi süpürürse kadın eşit ve özgür mü olmuş olur? Bu tür basitliklere kapılmamak gerekiyor. Esas olan zihniyettir. Düşünsel değişim, bilinç sıçraması, eğitim ile bazı şeyler elde edilir.

Alevi inançlı kadın temel inanç değerlerine bağlı kalarak, kendisini eğitip geliştirerek, değişimi ve gelişimi basit şeylere indirgemeyerek ve olayın özünü kavrayarak, yani ana olmanın, kadın olmanın ve

bunun tarihsel gelişiminin bilincinde olarak, özellikle annelik boyutuyla kutsal ve önemli bir varlık olduğunun, değerli olduğunun bilinciyle hareket ederse, sonuç alması daha kolay ve yerinde olur.

Toplumsal olarak gözlemlediğimiz ve hiç doğru bulmadığımız bazı durumlar yaşanıyor Alevi kadınlarında. Aileye değer vermemek, kadının eşitliğini erkeğin mutfak işlerini yapmaya indirgemek, erkeklerin yapmış oldukları ve reddettiğimiz ahlaksız davranışları kopyalamak ve benzer davranışlar, tutumlar... Bunlar erkeğin basit bir kopyasından başka bir şey değildir. Erkek bunları yapmakla, örneğin en temel ahlak kurallarını çiğnemekle, yoz kültürü benimsemekle, alkol, kumar ve benzer oyunlar oynayarak, kendini eğitmeyip bilinç ve kültür düzeyini aşağılara çekerek ve daha benzer olumsuzluklar sergileyerek ve bunları erkeklik adına yaparak nasıl ki güzel ve doğru bir insan değilse, aynı durum kadın içinde geçerlidir. Kadında bu basitlikleri yaparak, bu ucuzlukları birde eşitlik ve özgürlük adına yaparak hiç bir yol alamaz.

Doğru olan kadının temel değerlerini koruyarak kendini geliştirmesi, bilinç olarak gelişmesi, ailedeki davranışları ile aileyi dolayısıyla erkeği de değiştirip dönüştürmesidir.

Alevi kadını şimdilik bu güzel niteliklerden uzak bir konumdadır. Yani özlediğimiz o kendisini geliştirmiş, erkeğin basit kopyası değil, her haliyle kendisini geliştirip güzelleştirmiş, gittiği ortamda saygı uyandıran, kurduğu aile düzeninden dolayı gıpta ile bakılan Alevi kadını ne yazık ki çoğunlukta değildir.

Düşünce, bilinç, inanç, saygı, değerlere bağlılık, ucuz erkek kopyasından uzak durmak.. Bu temel başlıklar altında Alevi kadını kendisini var edebilir. Bu günden yarına olmasa bile uzun vadede Alevi kadını bu eksen etrafında yapacağı eğitimlerle, sohbetlerle, çeşitli faaliyetlerle önemli yol alabilir. Öz olarak Alevi inancında mevcut olan eşitliği hayata aktarmak, yaşamsal kılmak, düşünce ve davranışlarıyla fetheden bir kadın olmak mümkün.

Alevi kadınana yakışanda budur. Olması gerekende budur.

Modern Zamanlarda Alevi İnançlı Aile

Modern –postmodern- zamanlarda aile nasıl bir şekil alacaktır?

Bu zamanlarda bildiğimiz ve yaşadığımız anlamıyla bir aile olacak mıdır? Yani çekirdeğinde anne, baba ve çocuklardan oluşan ve geniş ele alındığında büyük babaların, büyük annelerin, kısmen amca ve dayıların, teyze ve halaların dahil olduğu bir aile olacak mıdır?

Modern zamanlarda işlevsiz kalıp yok olan bir çok kurum gibi toplumun en küçük kurumu olan ailede modern zamanlarda yok olacak mı, yok olmalı mı?

Alevilik inancına göre aile nasıl olmalıdır?

Her şey değişiyor. Her şey değişirken baz şeyler daha iyiye doğru, bir üst aşamaya geçiş olarak geliyor. Bazı şeylerde olumsuz anlamda, mevcut durumdan daha geri bir evreye doğru geliyor. Bu değişim ve dönüşüm hayatın kaçınılmaz, karşı konulmaz bir gerçeğidir.

Her şey değişirken, gelişirken ve bazı şeyler yok olup yerini daha iyilerine bırakırken aile kurumunun bundan nasibini almaması mümkün değil.

Aile kurumu da değişen/gelişen şartlar doğrultusunda ister istemez değişmektedir. Ancak değişimin olması aile kurumunu hepten, tümden yok olması gereken kurumlar arasına koymuyor. Aksine, aile kurumu hangi çağda olursak olalım mutlaka var olması gereken kurumların başında geliyor.

Evet, bize göre aile kurumu çağımızda ve gelecek çağlarda da varlığını korumalı.

Belki gelişip şu an ki aile kurumunda farklı bir hal alacaktır. Bir noktada bu gelişim kaçınılmazdır. Ancak çehresi ve bazı biçimsel değişikliklerin olması bu kurumu tümden gereksiz kılmaz. Öz olarak aile olmalıdır.

Aile demek huzur demektir, güven demektir. Dayanışmanın, paylaşmanın, kardeşliğin ne demek olduğunun, anne-baba olmanın ne demek olduğunun bilinmesi ve yaşanılması demektir.

Acaba anne-babalık kadar insani, yüce duygular var mıdır? İnsanın annelik-babalık duygusu kadar insana huzur veren başka bir duygu yoğunluğu var mıdır? Hangi başka duygular annelik-babalık duygusunun önünde olabilir?

Bu söylediklerimiz çok mu basit ve geri duruyor? Ya da bu küçük belirmelerde dışa yansıyan zihniyet çağın çok çok ötesinde bir yerde mi kaldı? Modern zamanlarda bu tür insani duygu ve düşüncelere ve bunların neticesindeki bir yaşam anlayışına, yaşam biçimine gerek yok mudur?

Çağ ne kadar gelişip değişirse değişsin bazı şeyler her zaman varlığını koruyacaktır. Şekilsel ve biçimsel bazı değişimler olacaktır ancak öz çekirdek her zaman olmak zorundadır. Bu öz çekirdeğin olmaması demek insan soyunun yok olması demektir.

Evet, bu konuda oldukça iddialı bir söyleme sahibiz. Başkaları bunu geri ve gereksiz bulabilir. Ya da bu tür bir yaşam anlayışını savunup yaşayanları güçsüz oldukları için, yaşama tek başına yeterli gelmedikleri için savunduklarını iddia edebilirler.

Belki kendilerince haklıdırlar. Bizler ultra güçleri olan, her şeye tek başına güç yetiren, her şeyi teklikle yapmaya çalışanlardan değiliz. Bizler daha çok paylaşım, dostlukla, kardeşlikle, ortak bir şekilde, sorunlarda ve sıkıntılarda dayanışma sergileyerek yaşama taraftarıyız. Böylesi bir yaşam tarzı zayıflık ve yetmezlikse, bizler ancak bu yetmezlikten hoşnut olabiliriz.

Modern zamanlarda Alevi inanca aileler eğer yollarına, inançlarına, değerlerine bağlı kalırlarsa bir çok yönden korunaklı hale gelir ve yaşamlarını daha anlamlı, daha dolu dolu, daha mutlu yaşarlar.

Modern zamanın getirmiş olduğu zorlukları, sıkıntıları, sorunları, depresyonları en kolay ve basit şekilde aşmak için aileye ihtiyaç vardır. Belki modern zamanlarda gelişen teknoloji ve beraberinde

getirmiş olduğu refah ve bunun sonucunda geçim derdinin sorunlar listesinde alt sıralarda yer alması göreceli olarak bazı sorunları çözmüş olabilir. Fakat bu tür sorunların çözülmüş olması yeni sorunlarında ortaya çıkması demektir. Bu yeni sorunlarda da en iyi ilaç dayanışma, kardeşlik, sevgidir. Bu tür insani duyguların en güzel yaşandığı ve yaşatıldığı ortam ise ailedir.

Doğrudur, modern zamanlarda, daha çok tüketimin esas olduğu ve insanların tükettikçe mutlu oldukları zamanda aileyi de, ailenin içerdiği değerleri de çabuk şekilde tüketiyoruz. Bu korkunç tüketim çılgınlığı sonucu bir çok aile darmadağın olup parçalanıyor ve ortaya daha boyutlu, daha zor, daha çözülmesi güç sorunlar çıkartıyor. Bu da diğer bir insanlık gerçekliğidir.

Bu ve benzer durumlarda ne yapmalıyız? Dağılmış aileler, yalnız yetiştirilen çocuklar, anne veya baba sevgisinden, ilgisinden, şefkatinden, eğitiminden, desteğinden yoksun büyüyen nesiller ve daha başka olumsuzluklar...

Ne yapmalıyız bu durumda? Nasıl nurani atmosferlerin hakim olduğu, insanın anne karnında yaşadığı huzuru yaşadığı aile ortamına ulaşabiliriz?

Her sosyal sorunda olduğu gibi bu türden bir sorunda da öyle somut, mutlak, kesin, hemen fayda getirecek bir çözüm yok. Ancak hayatın gerçeği bize sorunsuz bir hayat olmayacağını ilk insandan günümüze ve günümüzden de son insan değin olmayacağını kesinkes göstermiştir.

Aynı hayatın gerçeği sorun varsa çözümde vardır gerçeğini de göstermiştir. Bu noktada Alevi inançlı olmak, Alevilik değerlerini asgari düzeyde bilince çıkarıp yaşamsal kılmak bize aslında en önemli çözüm anahtarıdır.

Hele iki tane Alevilik değerlerini benimsemiş, özümsemiş kişinin kuracağı yuva daha sağlıklı bir yuva olacaktır. Bu yuvada Aleviliğin insanı yücelten, yaşamına anlam ve mutluluk katan değerleri hakim

olacağı için sorunlar daha çabuk ve kolay alt edilir, mutluluklar daha çabuk büyür, çoğalır.

Bütün bu söylenenlerde şu sonuca ulaşmış olduk: inancımız olan Aleviliğimizi koruyup yaşatacak ve bu yaşama hakim kıldığımız inancımız bizi her tür kötülükten koruduğu gibi her tür zorluğu da aşmamızda bize kılavuz olacaktır.

O halde daha bir yoğunlaşarak, daha bir değerlerimizi ve doğrularımızı içselleştirerek ailemiz ve çocuklarımızla mutlu bir hayatın sahibi olmalıyız. Bu her yerde ve her çağda geçerlidir.

Alevi Kadını ve Alevilik Bilinci

Bazı kesimler ve kimseler kabul etmese de genel manada bütün dünyada kadınlar, erkek egemen anlayışın hakim olmasından dolayı eziliyor. İnsanların yaşadığı diğer sorunlara ek olarak kadın birde cinsiyetinden dolayı eziliyor. Bu tartışılması bile gereksiz bir gerçekliktir. En gelişmiş demokratik toplumlarda bile kadın cinsiyetinden dolayı eziliyor.

Dünyayı hala -ne yazık ki- erkek egemen anlayışı yönlendiriyor, yönetiyor. Kadın-erkek eşitliği çoğu kez söylem düzeyinden öteye geçmiyor.

Elbette dünyadaki bütün kadınların cinsiyetlerinden dolayı uğradıkları baskıları, yaşadıkları acıları durdurmak gibi bir şansımız/gücümüz yok. Yine kadının eşitliği konusunda bazı çok bilmiş “kadın hakları savunucular” kadar söz söyleme gücünde de değiliz. **Ancak ne var ki Alevi kadınının şahsında bütün dünya kadınlarına kendi penceremizden bakarak düşüncelerimizi söyleyebilme ve düşüncelerimizi eyleme geçirme hakkına sahibiz.**

Değerlerin erozyona uğradığı, toplumsal moral bozukluğunun yaşamın her sahasında etkin bir şekilde his edildiği, yozlaşmanın “ilericilik, çağdaş olmak” gibi argümanlarla benimsettirildiği, yobazlığın ve gericiliğin “değerlerin muhafaza edilmesi, savunulması” olarak yutturulduğu zamanlarda, Alevi kadının yaşamın her alanında kendini konuşturma zamanıdır.

İddia sahibi, bilinç, kararlılık, irade sahibi kadın; değişimin ve gelişmenin sahibi olacaktır.

İnsan, kadınıyla-erkeğiyle yüce bir varlıktır. İnsanın şahsında bütün cümle alem, kainat değerlidir. İncancımızın temelinde insana saygı vardır. İnsanı merkeze alan bir inançtır Alevilik. İnsana yaklaşım bir noktada “hakka” yaklaşımdır incancımızda. İnsanın esas olduğu, insana sevgi ve değerın asıl olduğu bir inançta kadın-erkek ayrımı olmaz/olamaz. Belki bir çok incancın, ideolojinin, akımın teorilerinde kadın-erkek eşitliği vardır. Ancak pratikte, teoride belirlenenler

işlevsiz kalıyor. Pratikte açığa çıkan erkek egemenliği oluyor. **Oysa bizlerin inancı Alevilikte kadın-erkek eşitliği yaşamın bütün alanlarında mevcuttur. Bunu en açık bir şekilde toplumsal ibadet töreni olan cemlerde görebiliriz.** Cemlerde kadın-erkek ayrı ayrı bölümlerde değil, toplu olarak ibadet ederler. Cemde kadın-erkek yoktur, insan vardır. Hatta egemen inanç mensupları Aleviliği ve Alevileri karalamak için, Alevilikteki bu kadın-erkek eşitliğini kullanmak istediler. Mum söndü ve daha gerçek dışı bir çok iftirada bulundular. Bütün bu gerçek dışı, çirkin, utanç verici iftiraların dayandığı temellerden biride, Alevilerin kadın-erkek eşitliğini hayatın her alanında hakim kılmalarıdır.

Elbette Aleviler üzerindeki yoğun baskı ve katliamlar ve Aleviliğin yasaklı olması, Alevilerin, Aleviliklerini tam manasıyla yaşamamaları sonucunu doğurmuştur. Bunun sonucunda bu temel anlayışa sahip Alevi toplumunda zaman zaman bazı sapmalar yaşanabiliyor. Ancak özde bu eşitlikçi temel tutum varlığını koruyor.

İşte bu baskıların ve yasakların sonucunda Alevi kadını inanç, felsefe, kültür boşluğu yaşıyor. Bu boşluğu yaşadığının bilincinde olmayarak bu boşluğunu bir takım yozlaştırıcı şeylerle doldurmaya çalışıyor. Ya da yobazların ideolojik argümanlarını çürütecek Alevilik Bilincinden yoksun olduğu için, onlara benzemeye çalışıyor..

Salt Alevi kadını değil, bir bütün halinde toplumumuz büyük bir alt-üst olus yaşıyor. Ancak bunun en tahriripkar sonuçları Alevi kadınının şahsında ortaya çıkıyor. Bu gerçekler bizi üzüyor olsalar bile orta yerde duruyorlar. Bizlere düşen; sorunlar yokmuş gibi davranmak yerine gerçekliğimizi doğru kavramak ve bu doğrulardan yola çıkarak amansız bir şekilde **bizleri gerileştiren, yozlaştıran, yobazlaştıran, yoksullaştıran, yolsuzlaştıran ne varsa üzerine gidip düzeltmektir.**

Başta Alevi kadınları olmak üzere, toplum olarak kendi inanç değerlerimize daha bir yoğunlukla bağlanmalıyız. Yozlaşarak veya

yobazlara benzemeye çalışarak bir yol alamayacağımızı geçmiş tecrübelerden biliyoruz.

Alevi kadını, kendisini kuşatan yozluk ve yobazlık çemberinden kurtulacak inançsal değerlere sahiptir. Alevi kadınına düşen, bu değerleri yaşamsal kılmaktır. Bu değerleri yaşamsal kıldığı zaman her tür sorunu aştığı gibi, ideal bir anne, mükemmel bir eş, değerli bir arkadaş, saygılı bir abla/kardeş, gurur duyulan bir evlat; kısacası özlenen insani kamillerden olur. Ve bu insani kamil çok güzel evlatlar yetiştirdiği gibi, bütünlüklü olarak, çevresinden başlayarak insanlığa güzellikler katacaktır.

Alevi kadını, kendisini geri bırakan, yaşamını anlamsız bir şekilde yaşamasına neden olan basit, ucuz, değersiz, çirkin ne varsa acımadan yırtıp atmalıdır. Yaşamı anlamına uygun bir şekilde yaşamalı/ yaşamaya çalışmalıdır. Her nefes alış veriş bile soylu bir davranış görenek, hayatın sırrına vakıf olmaya çalışarak, güzellikleri islemelidir hayata. Alevi kadını, Hz. Fatma Anaların, Hz. Zeyneplerin, Hüsniyelerin, Kadıncık Anaların ve daha nice güzel Anaların, Bacıların yürüdüğü bu yolda hiç bir yanlış sapmaz. Aksine, her nefeste güzellikleri işleyerek, en ücra noktasına kadar hayatı his ederek varılması gereken menzile bu yol ile varır.

Evlât Sahibi Olmanın Onuru ve Sorumluluğu

Her ne konuda olursa olsun söylediklerimizin hayatta karşılığı olmalı. Onun dışında, söylemlerimiz ne kadar cafcıflı ve tumturaklı olursa olsun eğer hayatta karşılığı yoksa, bir anlam ifade etmez, kıymeti harbiyesi yoktur.

Söylediklerimiz, önerdiklerimiz hayatın içinde ve bizzat yaşayarak, gözlemleyerek, doğruluğuna inandığımız ve uyguladığımız gerçeklerimizdir.

Bu noktada aile ve çocuklar üzerine söylediklerimiz, bizler açısından test edilmiş ve doğruluğu ortaya konmuş gerçeklerdir. Bu manada söylediklerimizin hayatta karşılığı var.

Bunlardan yola çıkarak tekrar şunları belirtip konumuza dönebiliriz:

Zamanın her an değişmekte olduğunu, değişenin sadece zaman değil, aynı zamanda insanda olduğunun farkındayız. Değişen insan her manada değişiyor, gelişiyor. Bir çok konuda algısı, uygulaması ve inancı değişiyor.

Bu değişimlerden en önemlisi de aile ve çocuklara yönelik algı ve uygulamadır. Özellikle modern toplumlarda, refahın gelişmiş olduğu, sanayinin zirve yapmış olduğu, belli bir demokratik kültür ortamının, toplum yapısının var olduğu toplumlarda daha yaygın olmakla beraber değişmekte ve gelişmekte olan ülkelerde de bu algı ve uygulamalar var. Yani aile ve çocuk fikrine bundan önceki on yıllarda ki önem atfedilmiyor ve bundan önceki aile anlayışı, yapısı çoğunlukla değişmiş durumdadır.

Değişim ve gelişim kaçınılmaz olduğundan Alevilerde elbette ki bu durumdan etkileniyorlar. Nasıl ki genel olarak insanlığın aileye ve çocuklara yaklaşımı değişmişse, mesela aile olmak/kurmak, evlenmek ve çocuk sahibi olmak günümüz şartlarında eskiye oranla yaşamsal önemde değilse, Alevi inançlı gençlerde bu durumdan bağımsız değillerdir.

Bundan önceki on yıllara oranla günümüzde aile kurmak, çocuk sahibi olmak esaslı ve önemli bir konu değilse, insanlar yalnız ve

ailesiz, çocuksuz bir yaşamı tercih ediyorlarsa; elbette ki böyle bir yaşamada saygılı olacağız. Ancak bizlerin düşüncesi, önerisi ailenin önemli ve kutsal olduğu, aile kurumu ile beraber çocuk sahibi olmanında değerli ve yaşama anlam katan bir gerçeklik olduğu yönündedir.

Bizlere göre yaşam ne kadar gelişirse gelişsin, ne kadar değişirse değişsin bazı şeyler var ki onlar değişmez, değişmemeli. Değişmesi bize göre doğallığa aykırıdır.

Bu değişmezlerden biriside aile ve en önemlisi de çocuktur. Eğer ciddi bir sağlık veya başka herhangi irade dışı bir engel yoksa, her insan mutlaka bu kutsal duyguyu yaşmalıdır.

Evet, çocuk sahibi olmak, anne-baba olmak belkide insanın yaşadığı ve yaşayacağı en yoğunluklu duygudur. Hiç bir duyguyla kıyaslanmayacak şekilde dolu dolu yaşanan bir duygudur. Tarife sığmaz ve ancak yaşayanların bilebileceği bir duygudur.

İnsanın yaşama, doğaya, Yaratıcıya, inanca, kendisine bakış açısını, algılamasını değiştirip dönüştüren, insanı olumlu anlamda bütünlüklü olarak değiştirip geliştiren bir duygudur.

“Hayatımı yaşıyorum/yaşayacağım, bu çirkin dünyaya çocuk getirip de ne yapacağım, sorumluluk taşımak istemiyorum, çocuk sahibi olanlar sanki çok iyi bir mertebeler...” gibi ve daha benzer gerekçelerle çocuk sahibi olmak istemeyenler kendilerince haklı olabilirler. Böyle bir anlayışa saygı göstermek gerekir. Fakat çocuk sahibi olmak hayatını yaşamamak anlamına gelmiyor. Hatta çocuk yaşamı daha da güzelleştiriyor. Elbette çocuk sahibi olup gereklerini yerine getiremeyenler, sorumsuzluk yapanlar çokça mevcutlar. Fakat çocuk sahibi olup gereken sorumluluğu yerine getirenlerde çok. Yani bilinçli bir şekilde eğer çocuk sahibi olunursa, en doğrusu olur. Yine dünyaya gelen her çocuk doğru bir eğitimle dünyayı neden daha yaşanılır kılmamın ve neden böylesi çocuklara vesile olunmasını.

Yaşamımıza anlam katan, dünyayı güzelleştiren evlatlara sahip olmak onurların en büyüğü değil midir?

Bu noktada çocuk sahibi olmak öyle plansız olmamalı. Belli bir plan ve bilinçle çocuk yapılmalı. Demin de dediğimiz gibi çocuk sahibi olmak yaşamı tümünden değiştiriyor ve ağır bir sorumluluğu var. Netice itibarıyla inançsal olarak olaya bakarsak, yokluk aleminden varlık alemine bir canın gelmesine sebep oluyorsunuz. Elbette ki böylesi büyük bir olayın (hatta mucizenin) sorumluluğu da çok ağır olur.

Aile anlayışı elbette ki bundan 50 yıl önceki gibi olamaz. Yani geniş ve büyük aile, anne-baba-evlat dışında da yakınların aile sayıldığı büyük aile olunmaz. Bazı uygulamalar kaçınılmaz olarak değişecek, tanımlar yeniden ele alınacak ve uygulamalarda bunlara paralel olarak gelişecek. Bütün bunlara itirazımız yok. İtirazımız tümünden aile ve evlat sahibi olmaya karşıtlıktır. Bazı kimselerin kendilerinin yaşadıkları kötü hatıraları genele yaymalarıdır ve bu acı hatıralardan yola çıkarak çocuklara, aileye tümünden karşıtlığıdır.

Çok şükür çocuk sahibi olmuş ve o yüce duyguyu tüm yoğunluğu ile yaşamış biri olarak gönül rahatlığıyla diyebilirim ki çocuğunuzun bir gülümsemesi, size bakışı bütün yorgunluğunuzu alıyor ve çektiğiniz zahmetler, verdiğiniz emeklere o bakış, o Tanrısal kokuya emin olun ki değişiyor.

Sonuç itibarıyla zaman ne kadar değişirse değişsin, insan ne kadar gelişirse gelişsin aile kurmak ve evlat sahibi olmak, birlikte güzellikleri paylaşmak ve yine birlikte zorluklara göğüs germek insan için en doğrusudur.

Erkek Egemen Bir Yaşamda Kadın Olmak

Sözlerimiz ilk etapta Alevi kadınlarıdır, onların şahsında bütün hemcinslerindedir

Erkeğin zihniyet ve davranış olarak egemen olduğu bir yaşamda kadın gerek manada eşit ve özgür değildir. Eşit ve özgür olmadığı gibi hayatın bir çok alanında erkeğin baskısı, şiddeti ile karşı karşıyadır.

Erkeğin bu terörüne ne yazık ki kadınlar yeteri derecede düşünce ve davranış boyutuyla cevap verip karşı koyamıyorlar.

Fakat bu hep böyle gidemez, gitmemeli. Kadınlar eşit ve özgür bir şekilde her tür insani haklarına kavuşmalı ve özgür bireyler olarak, tercihleri neyse ona göre bir yaşamın sahibi olmalıdırlar.

Bu nasıl olacak?

Alevi kadının şahsında kadınlara neler önerebiliriz?

Bunları biraz açmaya çalışalım şimdi.

Kadınlar erkek egemenlikli bir yaşamı ret ve mahkum ederken, bir çok defa tanık olduğumuz gibi erkeğin kötü bir taklitçisi ve kopyası olmamaları gerekir.

Bunu öncelikle belirtelim ve altını kalın bir şekilde çizelim.

Kadının erkekleşmesi, yani düşünce ve davranış boyutuyla erkeğe benzemek istemesi, erkeği taklit etmesi kesinlikle doğru değildir.

Kadının erkeği taklit etmesi demek, kadının yaratıcılığına hakaret olduğu gibi kesin kes kadını eşit ve özgür bir halede getirmez.

Erkek zihniyetinin taklidi kadını daha beter bir duruma sürükler. Çünkü erkek zihniyeti doğru bir zihniyet olsaydı zaten kadınlar bu durumda olmazdı. Bu zihniyeti taklit etmek aslında özgürlük ve eşitlik getirmediği gibi taklidinde hiç getirmez ve daha olumsuz sonuçlar doğurur. Bundan ötürü erkekleşmiş bir kadını doğru bulamayız.

Erkekleşmiş bir kadını doğru bulmadığımız gibi edilgen, her şeyi kabullenmiş ve boyun eğen bir kadını da doğru bulmayız.

Gerici ve feodal gelenekleri ve değer yargılarını kader kabul etmiş, tüm yaşamını ev işleri ile sınırlı tutmuş, sosyaliteden tv dizilerini anlayan ve yaşayan edilgen bir kadının yaşamını da doğru bulmayız (hemen belirtelim ki tv izlemek, dizi izlemek kötü bir şey değil, fakat bunu yaşam biçimi haline getirmek kabul edilemez bir durumdur). Böylesi bir yaşamda erkek zihniyetinin şekillendirmiş olduğu bir yaşamdır.

Erkek zihniyetine tepki olarak ortaya çıkan ve çıkış noktası doğru olmakla beraber sonuçta erkek düşmanlığına varan bir tavırda nazarımızca doğru bir tavır değildir.

Bir çok boyutuyla kadınların çeşitli davranış şekillerini listeler şeklinde açıklayabiliriz. Fakat bazı doğruları ve inancımızla uyumlu bazı şeyleri açıklamak için bu bir iki örnek yeterlidir.

Evet, erkeğe düşman, erkek taklidi yapan, edilgen ve feodal çemberin dışına çıkmayan kadınların davranışlarını doğru bulmuyoruz.

Peki bizler erkek egemenlikli bir yaşamda kadının hangi davranışını doğru buluyoruz?

Kadın, erkek egemenlikli bir yaşamı edilgen olmadan, erkeğe düşman olmadan nasıl kurabilir ve kendisini özgürleştirebilir?

Her şeyden önce erenlerimizde buyurduğu gibi Hakkın yaratmış olduğu her şey yerli yerinde. Yani kadını ve erkeğiyle insan bir bütünlük içeriyor.

İnancımızda, yolumuzda kadın erkek ayrımı yok. Kadın ve erkek ayrı ve farklı varlıklar olmakla beraber birisinin diğerinden hak ve hukuk manasında bir üstünlüğü yoktur. İkisi de eşit derecede saygın, değerli ve kutsaldır.

İnancımızda böyle olmakla beraber toplumsal gerçekliğimizde bu inancımızın kuralları ne yazık ki bir çok nedenden dolayı

yaşatılmıyor, hayata uygulanmıyor. Bu manada Alevi kadını da diğer hemcinsleri gibi hayatın tamamında eşit ve özgür değildir.

Alevi kadını, eşitliği ve özgürlüğü inancımızdaki değerleri esas alarak, cinsiyet ayrımcılığı olmadığını bilincine vararak ve bu bilincin getirmiş olduğu davranışı sergileyerek elde edebilir.

Yani Alevi kadını edilgen olmadan, erkeği taklit etmeden, erkek düşmanlığı yapmadan hakkaniyet çerçevesinde Aleviliğin insana, doğaya ve cümle varlığa verdiği anlam ve mana üzerinden özgürleşebilir.

Öyle bir gün içerisinde sihirli bir değnek değmişcesine bir değişim elbette mümkün değil. Yılların getirmiş olduğu zihniyet ve bu zihniyetin davranış kalıpları öyle hemen bu günden yarına yenilecek, aşılacak bir durum değildir.

Emek vererek, yozlaşmadan, bilinci, eğitimi esas alarak, kendisini geliştirerek zaman ve süreçle elde edilecektir eşitlik ve özgürlük.

Tarihten günümüze çok sayıda yiğit, saygın, yol gösterici kadınlarımız olmuştur. Onları esas alarak bir çok noktada yolumuzdaki dikenleri ayıklayabiliriz. Örneğin bir Fatma ana, Hz. Zeynep bizler için bir çok yönüyle örnek almamız gereken, hayatlarından dersler çıkartıp kendi hayatımıza uygulayabileceğimiz ideal kadınlardır.

Modern kavramlarla ve başka toplumların ölçüleriyle hareket edemeyiz. Etsek bile çokça başarı elde edemeyiz.

Doğru olan, kendi gerçekliğimizden yola çıkarak, kendi gerçekliğimize uyan üslup ve davranışlar oluşturmamızdır.

Bu noktada erkeğin yapmış olduğu yanlışlıkları baz alarak aileye ve erkeğe, topluma ve tüm değerlere bir düşmanlık içinde olmak kabul edilemez bir durumdur. Böylesi bir refleks kadını özgürleştirmediği gibi daha beter yozlaştırır.

Erkek egemenlikli bir yaşama karşı olmak yerinde bir davranıştır. Fakat bu karşıtlık cümle değer ve kutsalları kapsamamalıdır. Böyle

olursa sapla saman karıştırılmış olur. Ki çokça böyle yaklaşımlar yaşıyoruz.

Erkek egemenlikli bir yaşamı ret edip tüm değerleri ayaklar altına alıp fakat karşılığında bir değer üretmeyip, bir doğruluk sergilemeyip boşluk içinde savrulup ve böylece yozlaşarak yok oluşa götüren yaklaşımlar... bunlar kesinlikle doğru değildir. Bir tane yanlış bir tane daha yanlış yaparak düzeltemeyiz.

İnançsal değerlerimizi esas almalıyız.

İnancımızın kadını erkeğiyle insana yaklaşımını, insanın kutsallığını esas almalıyız.

Yine insanlığın ortak kültür mirasından güç almalıyız. Böylesi bir inançla, eğitimle süreç içerisinde dönüşümü sağlayabiliriz. Ve böylelikle yobazlaşmadan, yozlaşmadan eşit ve özgür bireyler olarak erkek egemenlik bir yaşamı kırarak anlam ve mutluluk dolu bir yaşama erkeği de özgürleştirerek kadını ve erkeği birlikte ulaşabiliriz.

Annenin ve Anneliğin Kutsallığı/Modern Zamanlarda Annelik

Herhalde dünyadaki en güzel duygulardan birisi anneliktir. Hem anne için hem evlat için. Çift taraflı çok yoğun ve güçlü bir duygudur. Bazı kimselere göre yer yüzünde mevcut olan duyguların en yücesidir ve başka hiç bir duyguyla kıyaslanmayacak kadar anlatılmaz şekilde içtenlikli yaşanan bir duygudur.

Erkeklerin belkide hiç bir zaman anlayamayacakları ve yaşamayacakları duyguların en içteni, çıkarsızı, en özüdür annelik.

Böylesi olağanüstü boyutta yaşanan bir duygu bile yeri geliyor zamana yeniliyor ve bu duygudan azade bir şekilde (insanı yücelten, insan olduğunu hatırlatan bu duygu hiçe sayılarak) annelik dahi yeniden tanımlanmaya çalışılıyor.

Son 50 yılda, değişen ve gelişen üretim ilişkileri, yaşam standartlarının farklılaşması, şehirleşme, boşanma oranlarının yükselmesi, yalnız yaşama tercihi ve daha başka faktörler kadınların aileye, çocuklara bakış açısını değiştirdi.

Çocuk demek sevginin yanı sıra bakım, sorumluluk, emek, kendi bireysel zevklerinden feragat... demektir. Böyle olunca da çağımızın modern insanın çocuklara ve aileye bakışı ister istemez farklı bir noktaya taşınıyor. Yani çocuksuz, ailesiz, kendisine odaklanmış, kendi rahatını esas alan, kimsenin sorumluluğunu taşımak istemeyen bir nokta.

Kimsenin yaşam tarzını, hayatı algılayışını, bireysel tercihlerini yermek, bunlardan dolayı mahkum etmek bizlerin olmadığı gibi, kimseninde hakkı değildir. Başkasına zarar vermediği müddetçe herkes istediği hayatı yaşamakta serbesttir. Ancak bu tür bir tercihe saygılı olmakla beraber, kendi düşüncelerimizi ve doğru bulduklarımızı anlatmak da hakkımızdır.

Bize göre kutsal olan annelik duygusunu her kadın yaşmalıdır. Geçerli ve önemli bir sebebi, sağlık gerekçesi yoksa, kimsenin kendisini başka boyutlara taşıyan, yaşama bakışını değiştiren, olay ve

olguları kişinin gözünde yeniden şekillendiren bu duygudan kendisini mahrum etmemesi gerekiyor.

Soyun sürmesi bir yana, bir canlıya hayat vermek; böyle bir güç acaba ne ile kıyaslanır? Bu yaratma gücü kime özgüdür? Bu bile başlı başına çocuğa bakış açısını olumlu anlamda değiştirebilmelidir. Çünkü annelik bu anlamıyla yani yaratıcı olmasıyla çok yüceler yücesi bir mertebedir ve cennet annelerin ayakları altındadır sözü de bu noktada önemli, doğru, yerinde bir referanstır.

Gelişmiş, eğitilmiş, şehirli, modern hayatı yaşayan, ekonomik bağımsızlığı olan, donanımı tam olan kadınların çocuk fikrinden uzak durmaları, bunu kariyer ve mesleki başarı önünde engel olarak görmeleri gerçekçi ve doğru bir argüment, gerekçe değildir. Kadın hem mesleki anlamda ilerleyebilir, hem de çocuk sahibi olabilir.

Hatta Avrupada çokça örneğini yaşadığımız, gördüğümüz gibi çocuk ve aile meslek hayatında başarı için önemli bir dayanaktır. Düzenli, oturmuş bir aile hayatının mesleki anlamda hiç bir dezavantajı olmadığı gibi aksine başarıda etkisi büyüktür.

Belki eskiden kır yaşamında olduğu gibi çok çocuk yapmak tartışılabilir. Yine geçici ilişkiler veya sağlam temeli olmayan evliliklerde çocuklar söz konusu olmayabilir. Ancak sonuç itibarıyla annelik duygusunun yaşanmasını doğru buluyoruz.

İnancımız, insana bakışımız, doğaya bakışımız bunun böyle olduğu yönündedir. Erenlerimizin mecazi anlamda söyledikleri gibi, “çocuk olmayan eve şeytan girer” sözü, çocuk seslerinin yer yüzünde asla eksik olmaması gerektiğini doğruluyor.

Bu yukarıda söylediklerimiz, belli bir ekonomik ve bilinç boyutunda olanlar içindir. Olayın bir de genel tarafı var. Yani çocuk yapan ancak yaptığı çocuklar sonucu anne olmanın kutsallığının ve sorumluluğunun bilincinde olmayanlar var.

Bunların sayıları küçümsenmeyecek kadar çoktur. Bu kesimde olanların üzerinde önemle durmak ve çeşitli faaliyet ve çalışmalarla bu kesimleri aydınlatmak gerekiyor. Geleceğin Alevi inançlı

insanlarını yetiştiren bu annelerdir. Bu annelerin donanımlı olması, kendi gerçekliğinin farkında olması ve yine kendilerini eğitip dönüştürmeleri, geliştirmeleri tüm toplumumuz için ve toplumun şahsında tüm insanlık için önemlidir.

Anne olmak, beraberinde çok büyük ve önemli sorumluluklarda getiriyor.

Yeri geldiğinde anne evladı için gözünü kırpmadan canını dahi verebilmektedir. Böylesi bir fedakarlık yapan annenin evladını her şeyden ve herkesten çok sevmesi, onu koruması, üstüne titremesi çocuğun gelişimini her zaman için özlenen boyuta getirmiyor. Bütün sevgi, ilgi, fedakarlığa rağmen çoğu kez çocuk ailede alması gerekenleri almıyor. Bunun neticesinde çocuk gelişimini eksik şekilde tamamlıyor/tamamlayamıyor.

Bunun olmaması için annenin sevgi, ilgi, fedakarlığın yanı sıra eğitim ve bilinç ile çocuğuna yaklaşması, onu yönlendirmesi, çocuğun sorularına asgari düzeyde cevap bulabilmesi, yine sorunlarına çözüm getirmesi gerekmektedir.

Çocuklar söylenenden çok yapılanları dikkate alırlar. Mesela eğer anne çocuğuna sigaranın zararlarını anlatıp kendisi sigara içiyorsa, çocuk bu söylenenleri ciddiye almaz. Yapılan ciddiye aldığından, anne rol model olduğundan (elbette baba da veya başkaları da rol modeldir. Ancak bizlerin toplum gerçekliğinde annenin ağırlığı, etkileyciliği, çocuk üzerindeki dominantlığı tartışılmaz) ona göre bir davranışın, bir üslubun sahibi olmak gerekiyor.

Kendimizin uygulamadığı şeyleri çocuğumuzun yapmasını istemek sonuçsuz bir istemdir.

Kısaca şunu anlatmak istiyoruz: anne, anne olduğunu, değerli, kutsal olduğunu, çocuğu şekillendiren en önemli kişi olduğunun bilincinde olarak davranmalı, hareket etmeli ve buna göre bir bilinç düzeyine ulaşmayı istemelidir. Kendisini eğitmeyi, geliştirmeyi esas alıp basit, geri, tutarsız ne varsa kenara atmalıdır.

Bu noktada anne olmak, kadın olmanın, insan, kamil insan, irfan sahibi insan olmanın en önemli sürecidir. İnsan nasıl ki hayatın tümünde her zaman bunu isteyip arzuluyorsa ve buna ulaşmak için çabalıyorsa, annelik ile de bu istemini taçlandırmalıdır.

Anneliğin yaşattığı yoğun ve tarif edilmez duyguların, getirmiş olduğu sorumluluğun kemalet yolunda ilerletici bir işlevi vardır.

Bizlerin bir çok kadın ereni vardır ve bu erenlerimiz öyle münzevi hayatlar yaşamamışlardır. Aile ve çocuklar hayatlarında hep olmuştur.

Kadınlarımıza uygun olan, anneliğin bilincinde olarak sağlıklı çocuklar yetiştirmek, cennet atmosferinin hakim olduğu huzur dolu aileler geliştirmektir.

Bunu yapacak öz kadınlarımızda var.

Öyle imkansız ve zor bir şey değil bu. Eğitim, bilinç, ikrar ile elde edilecek şeylerdir ve zaten sayısız böyle ailelerimizde vardır.

Dileğimiz, isteğimiz, temennimiz böyle ailelerimizin, çocuklarımızın çoğalması ve bunların toplumumuzda çoğunluk hale gelmesidir.

Alevilikte Cinsiyet Ayrımcılığı Yoktur

Cinsiyet ayrımı yapmak, bunu din ve inanç adına gerekçelendirmek insan fitratına aykırı, inancın temeli ile çelişkili bir durumdur.

İnsan, kadını ve erkeğiyle bir bütündür. Cinsiyetine göre insanı ayırmak ve buna göre her cinsiyete ayrı bir hukuk uygulamak kabul edilemez bir durumdur.

Ne yazık ki yaşadığımız dünya gerçekliğinde cinsiyet ayrımı bütün acımasızlığıyla yaşanıyor. Kadınlar cinsiyet ayrımcılığının, erkek egemenlikli bir yaşamın tüm olumsuzluklarını yaşıyorlar.

Bu kabul edilemez bir durumdur. Bu cinsiyet ayrımcılığını din adına gerekçelendirmek ve dini dayanaklar bulmak kesinlikle doğru değildir.

Bizlerin inancında asla ve kat'a cinsiyet ayrımcılığı yoktur. Bunun en somut göstergesi cemlerimizdir. Yine erenlerimizin bu konu ile ilgili söyledikleridir.

Cemlerimizde kadın erkek ayrı ayrı değil, hep birlikte ibadet ediyoruz.

Cemlerimizde cinsiyet ayrımcılığı yoktur ve olamazda. Çünkü ceme katılanları bizler kadın-erkek, yaşlı-genç, zengin-fakir diye ayırmıyoruz. Onları can olarak görüyoruz. Can olarak gördüğümüz kimsenin cinsiyeti, dili, rengi, sınıfı yoktur.

O candır.

Ulu Hünkar Hacı Bektaş Veli, kadın-erkek ayrımına karşı “aslanın erkeği aslanda dişisi aslan değil mi” diye sormuştur cinsiyet ayrımcılığı yapanlara.

Yine sevgili Hünkar,

“Erkek dişisi sorulmaz, muhabbetin dilinde
Hakk’ın yarattığı her şey yerli yerinde
Bizim nazarımızda kadın - erkek farkı yok,
Noksanlık da eksiklik de, senin görüşlerinde”,

diyerek inanç anlamında kadın erkek farkının olmadığını, eksikliğin insanın daha açık bir deyimle erkeğin kendi geriliğinden kaynaklandığını göstermiştir.

Hakkın yaratmış olduğu her şey yerli yerinde.

Kadın ve erkek fiziksel olarak farklıdır elbette. Fakat bu farklılık erkeğin üstün bir varlık olduğu, seçilmiş ve özel olduğu ve bundan dolayı kadın üzerinde egemen olup tahakküm kurması gerektiği manasına kesinlikle gelmiyor.

İnancımızda cinsiyet ayrımı kesinlikle yoktur. Buna rağmen Alevi inançlı birisi cinsiyet ayrımı yapıyor ve ona göre erkeğe daha farklı kadına daha farklı bir anlam yüklüyorsa, bu onun kendi dar dünya görüşü ile ilgilidir. Kesinlikle inançsal temeli olmayan ve hatta inancın özüyle ters bir tutumdur.

İnsanı cinsiyetine göre değil, kişiliğine göre ele almak, saygı duymak ve onu farklılığıyla kabul etmek en doğru ve inanç ile en uyumlu davranıştır.

Aile İçinde İnanç İlkelerinin Uygulanması

Aile içinde, akrabalar arasında, insani ilişkilerde, iş ilişkilerinde... kısacası yaşamın tümünde inancımızın, yolumuzun ilkeleri geçerlidir.

Yolumuz bizler için her şeyden uludur ve yolumuzun kuralları her şeyin üzerindedir, herkes için bağlayıcıdır.

Yolumuzun kurallarının aile içerisinde işletilmesi, yolun ilkelerinin aile içerisinde uygulanması yaşamın diğer alanları kadar esas ve önemlidir.

Yolumuz açısından bakıldığında ailede baba kadar evladın da hakkı ve saygınlığı vardır. Anne kadar bacımında saygınlığı vardır. Ailenin bir ferdinin diğerinin üzerinde bir rütbe fazlalığı yoktur.

Anne ve baba elbette saygın ve değerlidir. Özellikle annenin ailedeki emeği, çocuklara verdikleri tartışılmazdır. Anneye ve babaya saygı, değer ve önem vermek, onlara gereken ilgi ve alakayı göstermek, onların ihtiyaçları hasıl olduğunda evlat olarak her türlü ihtiyaçlarını gidermek tartışılmaz bir gereklilik ve kuraldır.

Aynı şekilde anne ve baba da çocuklarının yaşam biçimlerine, tercihlerine saygılı olmakla yükümlüdürler.

Yani hiç kimsenin “biz anne ve babayız bizlerin dedikleri esastır” demeleri doğru değildir. Çocuklar yetişkin oldukları halde, tercihlerini yapacak yaş ve donanımda oldukları halde anne ve babanın tercihlerine göre yaşamalarını beklemek, onlara bunu dayatmak doğru değildir.

Yolumuzun ilkeleri apaçık ortadadır. Eğer çocuklar genel olarak bu ilkelerin ışığında, bu ilke ve kuralların dairesinde kendi yaşam biçimlerini seçip yaşıyorlarsa onların tercihlerine saygı duymak gerekiyor.

Ne yazık ki yolumuzun değerleri, kuralları ve ilkeleri aile ilişkilerinde yeterli derecede işletilmiyor. İncamızın değerleriyle

donanıp bu kuralları aile içinde uygulasak meydana gelen bir çok problemi daha ortaya çıkmadan çözmüş/engellemiş oluruz.

Burada bir yanlış anlamaya yer vermemek gerekiyor. Tekrar tekrar belirtelim: anne ve baba aileyi meydana getiren iki temel direktirler. Onlar olmadan aile olmaz. Onlar oldukları için evlatlar vardır. Evlatlar bunun bilincinde olarak anne ve babaya hürmeti ve değeri verirler. Fakat anne ve babasında evlatlara aynı özeni ve değeri vermeleri gerekiyor.

Anne ve babaların evlatları belli bir yaş ve olgunluğa gelmişlerse tercihlerine saygı duymaları gerekir. Evladını kendisinden farklı düşünüyor, yaşıyor diye dışlamamaları gerekir. Evlatlarına gönül koymamaları gerekir.

Yine evlatlarının da bir ailelerinin olduğunu, sorumluluklarının olduğunu bilincinde olmaları gerekir. Yani yaşamlarında tüm yapamadıklarını çocuklarından beklememeleri gerekir.

Ne yazık ki yaşlanmak beraberinde otomatik olarak olgunluğu, kemaleti getirmiyor. Hatta bazı kimselerde yaşlanmak beraberinde daha çok hırs, daha çok bencillik, daha çok yaşamın merkezinde olmayı getiriyor. Böylesi bir durumda bu türden kimselerin çocukları oldukça sorun yaşıyor ve ikilemde kalıyorlar.

Bir tarafta anne ve babaya saygı, ilgi, hürmet ve destek yolumuzun kuralıyken diğer taraftan kamil insan olmadan yaşlanmış olmanın getirmiş olduğu hırs, anlayışsızlık, duyarsızlık ve evlatların sorunlarına ve sorumluluklarına biganelik.

Yolun kurallarını ve ilkelerini annemize, babamıza ve evladımıza uygulamamız gerekir. Eğer inancımızın ilkelerini yaşamımızda pratikize edersek bir çok ikilemden çıkabiliriz.

Yolumuz der ki; anne ve babaya saygı, sevgi, ilgi, destek esastır. Anne ve baba daima saygılı olunması gerekendir. Asla anne ve baba karşısında saygısızlık yapmamak gerekiyor.

Yine yolumuza göre evlada ve evladın tercihlerine saygıda esastır.

Evlat ne kadar anne ve babasını düşünüyor, saygı gösteriyorsa, destek oluyorsa, yardımını ve sevgisini sunuyorsa, anne ve babada evladını o denli düşünmeli, saygı duymalı ve güçleri oranında destek olmalıdır.

Burada yine hakkaniyet ve rızalığı esas almak gerekiyor.

Hakkaniyet ve rızalık uygulandığı takdirde yaşam daha güzelleşir ve anlam kazanır. Aksi takdirde öfke, küslük, dışlanmışlık meydana gelir.

Anne ve babanın evlatlarıyla böylesi sorunlar yaşaması, küskünlüklerin meydana gelmesi, dargınlıkların oluşması ve bir birinden razı olmamanın ortaya çıkması her iki taraf içinde acı ve ıstırap verici bir durumdur.

Bütün bunların olmaması için karşılıklı saygının olması, empatinin olması ve hakkaniyetin uygulanması gerekiyor.

Kadın Erkek İlişkilerinde Eşitlik ve Hakkaniyet

"Erkek, dişi sorulmaz, muhabbetin dilinde, Hakkın yarattığı her şey yerli yerinde" Hacı Bektaş Veli

Ulu Hünkar'ın da çok güzel ve özlü şekilde belirttiği gibi, Hakkın yaratmış olduğu her şey yerli yerinde. Eğer varsa bir eksiklik, yanlışlık bu da kişinin görüşlerinde, düşüncelerinde, dogmalarından kaynaklanıyor.

Ataerkil dönemden günümüze kadınlar hayatın her alanında erkek egemenliğinin baskısı altında yaşıyorlar. Günümüzde de bu baskı yani erkek egemenliği devam etmektedir. Belki bazı bölgelerde az bazı bölgelerde daha çok, fakat netice itibarıyla hayat, bir bütün olarak erkek egemenliği altında devam ediyor.

Erkek egemenliğine karşı kadınların mücadelesi olmakla beraber bu mücadele henüz istenilen ölçüde başarı getirmiş değildir.

Yüz yılların egemenliğini kırmak, yüz yılların getirmiş olduğu ve bir noktada bir çok kadın tarafından doğallaştırılıp içselleştirilmiş olan egemenliği kırmak uzun soluklu bir mücadele gerektirmektedir.

Son iki yüz yılda özellikle batılı toplumlarda kadın hakları anlamında önemli gelişmeler elde edilmiş, önemli haklar kazanılmıştır.

Toplumsal gerçekliğimizde feodal kültürün, kapitalist sistemin dayatması ve egemen Sünni anlayışın etkilemesi ile Alevi kadını da bir çok yönüyle erkek egemen anlayışın dayatmalarına muhataptır.

İnanç olarak kadın ve erkeği ile yaşamı bütün olarak görmemiz ve yine kadını erkekten ayrı tutmuyor olmamız saydığımız dışımızdaki farklı nedenlerden dolayı tam olarak hayata yansımıyor. Yansımadığı içinde Alevi kadını da ne yazık ki diğer toplumlardaki hemcinsleri gibi baskılardan nasibini almış durumdadır.

Kadının hak ve eşitlik mücadelesi değerli bir mücadeledir ve desteklenmelidir. Fakat bir çok yönüyle bu haklı mücadele zaman zaman gerçek anlam ve öneminden saptırılmış bir hale geliyor.

Kadın ve erkek eşitliği yasalar önünde bir eşitlik olması gerekirken bu bilinçli veya bilinçsiz olsun erkeğin kadınlaşması, kadının erkekleşmesi olarak anlaşılıyor.

Yine kadının haklı eşitlik mücadelesinin basit ev işlerine indirgenmesi, yani erkeğin ev işlerini yapması ile bu hakkın elde edildiğinin sanılması oldukça geri bir durumdur.

Hakkın yaratmış olduğu her şey yerli yerindeyse bu kadının haklı mücadelesinin, kadının erkekleşmesi ve erkeğinde kadınlaşması olarak anlaşılmaması gerekiyor.

Kadın, kadınlığı ile değerli ve özeldir. Erkek ha keza. Olması gereken eşitlik kadının erkekleşmesi ve erkeğinde kadınlaşması değildir. Yasalar önünde, haklar ve fırsatlar anlamında bir eşitliktir.

Yine kadının eşitliği bir zihniyet sorunudur. Yani ev işlerini erkeğin yapması ile kadın kesinlikle özgürleşemez ve eşit olmaz. Ev işleri, yaşamı birlikte paylaşmak ve birlikte düzenlemenin getirmiş olduğu iş bölümü zaten kendi doğallığında gelişmeli. Bunun hesap ile yapılması veya bunu illa eşlerden birisinin yapmasını beklemek, dayatmak doğru bir anlayış değildir.

Bu noktada inancımızın esaslarından olan Rıza Şehrini ve onunla bağlantılı Hakkaniyet kavramını açmak ve bunu kadın erkek ilişkileri bağlamında bazı noktalarda somutlaştırmak gerekiyor.

Alevi aile anlayışında, eşler arası ilişkide ve genel olarak kadın erkek ilişkilerinde esas olan hakkaniyettir.

Nedir Hakkaniyet? Her sözü, her davranışı, her adımı, her bakışı diğerinin hakkını gözeterek, diğerini esas alarak ve diğerinin şahsında Hakkı ve Hakkın rızasını esas alarak yapmaktır, yaşamaktır.

Kendisi kadar ve hatta kendisinden çok diğerini düşünmek, ona göre konuşmak, davranışta bulunmak... ve bütün bunları doğallığında yapmak... yani öyle zorlamayla veya dayatmayla değil, rızalıkla yapmak.

Böylesi bir davranış ve üslupta haksızlık olabilir mi?

Her Eşinden Ayrılan Düşkün müdür

Aile kurumu inancımızda önemli, değerli ve eğer herhangi bir engel yoksa her insanın hayatında olması gerektir.

Sevgi, aşk, saygı ve anlayış ile oluşmuş bir aile huzurun, mutluluğun, bereketin kaynağıdır.

Düşkünlük inancımızda yapılan hatalar, işlenen suçlar neticesinde uygulanan en ağır yaptırımdır. Düşkün olan kimse toplum dışına itilir ve toplumun uygun görmesi, onaylaması ile tekrardan, belli bir zaman ve yaptırımdan sonra ancak topluma kabul edilebilir.

Evlilikte bir tarafın bariz hatalar yapması, aile sorumluluklarını yerine getirmemesi, asgari düzeyde toplum kurallarına uymayıp ailesini, kendisini ve toplumu zarar sokması, mesela alkol, kumar ve daha benzer olumsuzluklarda bulunması veya eşine layık ve sadık olmaması ve daha başka benzer kötü durumlarda ailenin dağılmasına vesile olmak düşkünlük nedenlerinden birisidir.

Kadın içinde uygulanmakla beraber bu tür bir düşkünlük genelde erkekler için uygulanmıştır. Çünkü böylesi bir durumda yanlış bir davranışın sahibi olan erkek yüzünden yuva dağılmıştır. Çocuklar ve kadın mağdur edilmiştir.

Çocuklarına, eşine, çevresine, kendisine zarar ziyan veren birisini hiç bir şey olmamış gibi toplum içerisinde barındırmak elbette doğru bir davranış değildir. Bu tür kişilere başta toplumun inanç önderleri olmak üzere tüm toplum dayanışmada bulunur, destek sunar. Kötü ve yanlıştan dönmesi için telkinde bulunur, yol yordam gösterir. Yani bir ailenin yok olmaması, mağduriyetlerin ortaya çıkmaması için epey çaba ve emek verilir. Bütün bunlara rağmen yinede kişi hatalarında ve yanlışlarında ısrar ederse bu kişi ile tüm irtibat kesilir.

Bu noktada şunu önemle vurgulamak gerekiyor: her eşinden ayrılan otomatik olarak düşkün ilan edilmiyor. Belli bir aşamadan sonra, belli prosedürden sonra kişi düşkün ilan ediliyor. Yani günümüzde bazı yetersiz bilgi sahibi kimselerin yaptığı gibi her önüne gelen diğer bir kişiyi öyle kolay düşkün ilan edemez. Hele olayın iç

yüzünü, tüm aşamaları bilmeyen birisi sırf eşinden ayrıldı diye birisini düşkün ilan edemez.

Ne yazık ki böyle yarım bilgiler sonucu bazı kararlar alınıyor ve bu kararlar doğru olmuyor. Yani aile kurumunun kutsallığı ve önemi esas alınarak ve bundan yola çıkarak eşinden ayrılan herkes düşkün ilan edilebiliyor.

Doğrudur, huzurun ve mutluluğun, saygının ve sevginin, hoşgörü ve anlayışın hakim olduğu bir aile ortamı kutsal bir ortamdır. Heyhat, ne yazık ki her aile ortamı böyle olmuyor. Olmadığı içinde kavga, gürültü, şiddet, öfke, depresyon.. ve daha başka olumsuzluklar... Böylesi bir ailede sırf görüntüde bir birliktelik, biçimde bir aile ve evlilik ne kadar doğrudur? Yani dostlar alış verişte görsün diye veya yuva bozulmasın diye sürdürülen bir evlilik ne kadar kutsaldır?

Bizce böylesi bir ailenin dağılması zoraki yaşatılmasından daha doğrudur. Çünkü tecrübeyle sabittir ki yaşını başını almış kimselerin, her tür destek, telkin ve yardıma rağmen ısrarla yanlışlık yapan kimselerin aile birliklerinin daha doğru bir rotaya girmesi neredeyse imkansızdır. Kaldı ki erkek egemenlikli bir dünyada yaşıyor olmamızdan dolayı kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin haddi hesabı yoktur. Ve bu tür ailelerde en çok şiddet ve cinayet meydana geliyor.

Şimdi hangi inanç öneri, hangi yol hizmetkarı aile bozulmasın diye bir cinayetin vebalını taşımak ister ki?

Şiddetin, kavganın, mutsuzluğun olduğu bir ailede ısrarla o aileye bir arada kalın demek bir noktada cinayete davetiye çıkarmaktır. Bundan kaçınmak gerekiyor.

Elbette sorunlu ailelere toplum olarak, yol öneri olarak başta telkin olmak üzere her tür yardım yapılmalıdır, destek sunulmalıdır. Bu tür kimselerin sorunlarının çözümü için yolun kuralları hatırlatılmalı, yolun işleyişine tabi olunmaları istenmeli ve doğru şekilde yaşatılan ailelerin tecrübeleri aktarılmalıdır. Fakat bazen tüm somut yardım, öneri ve örneklerle rağmen aile içindeki bireyler bir birine zıtlaşıyor,

tahammül edemez hale geliyor, en küçük bir doğruyu kabul edemez duruma düşüyorlar. İşte böylesi durumlarda yapacak bir şey kalmıyor. Böylesi durumlarda ısrarla yuvanızı dağıtmayın demek doğru ve makbul yol değildir.

Böylesi aşamalardan geçmiş olan kimseleri düşkün ilan etmek ve toplum dışına itmek ne kadar doğrudur? Özellikle de bu tür durumlardan mağdur olmuş olan kadınları sırf ayrıldı diye düşkün ilan etmek bizce doğru bir davranış ve tutum değildir.

Düşkünlük öyle bazılarının sandığı ve yapmaya çalıştığı gibi basite alınacak bir yaptırım ve uygulama değildir. Binlerce kez düşünmek ve düşünmekle beraber düşkün ilan edilecek kişiye düşkün olmaması için yolun gereği yardım, eğitim ve nasihatte bulunmak gerekiyor. Bütün bu işlemler yapılmadığı gibi işin kolayına kaçarak hemen birisini düşkün ilan etmenin inanca, topluma ve o kişiye bir yararı yok, aksine oldukça zararı vardır.

Yozluk ve Yobazlık Çemberindeki Alevi Kadını

Bir tarafta inanç adına dayatılan ve inancın özüne aykırı, insani değerlere düşman sözümona din ve inanç, diğer yandan modernlik ve gelişme adına tüm değerleri hiçe sayma, geçmişi inkar, kutsal olana saygısızlık...

Alevi kadını yobazlığın ve yozluğun çemberine alınmış durumda. Yobazlık ve yozluk adeta bir birinin alternatifi olarak Alevi kadınına ve Alevi kadının şahsında tüm Alevi toplumuna dayatılmış durumda.

Oysa inançlı olmak, değerleri savunmak ve aynı zamanda gelişmek mümkündür.

Yobazlaşmadan, gerici gelenekleri ve dar feodal kültürü inanç diye kabul etmeden, inancı anlamlı bir yaşam, Hakkı ve hakikati bilmek olarak görerek, başta kendisi olmak üzere cümle varlıkla barış ve huzur içerisinde bir kurallar bir bütünü olarak görerek anlamak ve bu manada inançlı olmak mümkün.

Diğer yandan çağdaş gelişmelere duyarlı olmak, yaşamın sürekli gelişmek demek olduğunun bilincinde olmak ve bununla paralel olarak kendisini hayatın her alanında geliştirmek, geçmişine ve değerlerine bağlı kalarak, değerleri ve geçmişi üzerinde yeni güzellikler inşaa etmek mümkün.

Yani öyle dayatıldığı gibi yozlaşarak veya yobazlaşarak yaşamının dışında da bir yaşam, yozlaşmadan ve yobazlaşmadan bir yaşam mümkün, ki çok sayıda böyle Alevi inançlı kadınlarımız ve ailelerimiz var.

O halde bizde bu yolu doğru sürenlerden, yozlaşmadan ve yobazlığa sapmadan yolu dosdoğru sürenlerden olacağız.

Nasıl olacak ve nasıl olmalı bu?

Alevilik inanç değerlerine bağlı kalacağız. Bağlı kalırsak şu sonsuz evrende bir toz zerreciği büyüklüğünde olan dünyamıza, bize sonsuz ve de sınırsız gelen evrene ve ötesine daha bir anlam verebiliriz ve

dolu dolu, verimli, huzurlu, mutlu, anlam dolu bir hayatın sahibi olabiliriz.

Alevilik bizlerin kendimize, yaşama, varoluşa ve cümle kainata verebileceğimiz bütün anlamları içeriyor. Böylesi kapsamlı olduğu için bizler inançlı olacağız, Alevi kalacağız, Alevilik değerlerini öğrenip özümseyip hayatımıza aksettireceğiz.

Bu noktada inançlı bir Alevi olmak bizleri yobazlıktan kurtaracak, gerici geleneklerin çemberinden çıkartacak, bizlere din ve inanç adına dayatılan sapkınlıkları bertaraf etmemizi sağlayacaktır.

Salt bu değil. Bununla beraber bizleri yozlaşmadan uzak tutacak, geçmiş değerlerimizi kavramamıza vesile olacak ve yozlaşmadan gelişerek, değerlerimiz ve doğrularımız üzerinde yeni güzellikler oluşturmamızı sağlayacaktır.

Özcesi; Alevi kadını ve Alevi kadının şahsında tüm Alevileri yobazlık ve yozluk cenderesinden çıkartıp uzak tutacak olan ve hayatı anlamına uygun bir şekilde yaşamasını sağlayacak olan Alevilik inancını bütünlüklü olarak öğrenip yaşamaktan geçiyor.

Farklı İnançtan Kimseyle Evlilik

Her şeyden önce biz fetva makamı değiliz. Yani kimsenin hayatına, tercihlerine karışmak ve onları biçimlendirmek gibi bir gayemiz yok. Bizler sadece inancımıza dair ve inancımızın toplumsal yaşayışa etkilerine dair düşünce ve görüşlerimizi paylaşıyoruz. Söylediklerimiz bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Evlenmek, aile kurmak, çocuk sahibi olmak insan yaşamını daha da güzelleştirip anlamlı kılan şeylerdir. Özellikle çocuk sahibi olmak farkında olanlar için mucizeyle eşdeğer bir durumdur.

Evlilik ve bu evlilik sonucu oluşan aile; huzura, mutluluğa, farkındalığa, anlamlı yaşama ve inançsal gayeyle de uyumlu kemalete vesiledir. Elbette temeli sağlam olmayan, bilinçsiz ve öylesine bir evlilik sonucu oluşan ailede insana dünyada cehennemi yaşatan bir ortam oluşturur.

Evlilik iki insan arasında aşkın, sevginin, saygının, dostluğun, karşılıklı anlayışın sonucu oluşur.

Evlilikte aşk ve sevginin yanında akıl ve mantıkta önemlidir. Yani aşık olup sevdiğimiz kadar o kişinin huy ve davranışlarını, ahlak ve düşüncelerini de göz önünde bulundururuz. Yine maddi şartlar, eğitim ve yaşama ortak pencerelerden bakmak, aynı değerleri savunup ortak doğrularda bir araya gelmekte evliliklerde, birlikteliklerde esas alınanlardır. Böyle bir süzgeci olmayan evlilikler huzur ve mutluluk dolu aile yaşantısına götürmez.

Evliliklerde inanç ve inancın dominant kıldığı dünya görüşü de oldukça önemlidir. Bunu bir örnekle şöyle somutlaştırabiliriz: nasıl ki bir avukat bir ayakkabı boyacısıyla evlenmiyorsa, nasıl ki bir doktor bir su satıcısı ile evlenmiyorsa, nasıl ki bir opera sanatçısı bir çoban ile evlenmiyorsa aynı şekilde inançları ve dünya görüşleri, yaşama dair beklenti ve özlemleri bir birinden iki farklı insanda evlenmiyor. Evlenir diyenler ya kendini kandırıyorlar veya milyonda bir olasılığa inanıp genelleştirmemizi istiyorlar.

Evliliklerde aynı inanç değerlerini, dünya görüşünü paylaşmak önemlidir. Bu aynılıklar farklı olduğu zaman evlilikler yürümüyor. Sayısız kez denendiği halde tecrübeyle sabittir ki yürümüyor.

Biraz daha somutlaştırırsak; Alevi inançlı kimseyle Sünniliğe bağlı kimselerin evlilikleri ciddi sorun ve sıkıntıları beraberinde getiriyor ve yürümüyor. Özellikle Sünni erkeklerle yapılan evlilikler Alevi kadınları için dayanılmaz sıkıntı ve sorunlarla doludur.

Elbette Sünni olup bağınaz olmayan kimselerle yapılan evliliklerde sıkıntı doğmuyor. Yani Sünniliği dayatmayan, Sünniliğin yegane ve biricik doğru inanç olduğunu dayatmayan, Sünni ahkâmını, ibadet ve inanç anlayışının uygulanmasını yani Alevi kadına namaz, ramazan orucu, türban ve diğer Sünni inanç uygulamalarını yegane doğru inanç diye dayatmayan kişilerle evliliklerde sorun çıkmıyor. Bu tür evlilikler zaten bu değerlendirmenin dışında kalıyorlar.

Burada esas olarak Sünnilik uygulamalarını hayatında praktize eden kimselerle yapılan evlilikler değerlendiriliyor.

Alevi inançlı hanımların bu konuda bir değil, bin defa düşünmesi gerekiyor. Sonuçta evlilik ciddi bir iştir, aile kurumu insan hayatındaki en önemli kurumdur ve soyun devam etmesi bu evlilik sonucu meydana geliyor.

Ortak değerleri paylaştığımız kişiyle mi daha mutlu oluruz yoksa bizlerin değer ve doğrularına aykırı, bizlerin yaşam ve inanç tarzına karşı birisiyle mi?

Keşke tüm toplumlar farklılıkları zenginlik olarak algılayıp hoşgörü göstererek, saygı duyarak farklılıkları kabul etse. Ancak ne yazık ki var olan gerçeklik keşkelerle sınırlı kalıyor. Var olan bu gerçeklikte hala kavmiyetçilik, etnik kimlik ve en önemlisi inanç kimlikleri bir biriyle çatışma halindedir. Hele Ortadoğu coğrafyası tam anlamıyla aşagılık politikacıların, üçkağıtçı siyasilerin kışkırtmış olduğu inanç savaşına sahne olmakta ve her gün onlarca insan sırf inancı farklı diye katledilmektedir.

İnançtan, etnik kimlikten dolayı ölümün olduğu yerde yobazlık ve fanatizm kaçınılmazdır. Bir noktada yobazlık bu çatışmaları kışkırtıyor. Böylesi bir toplumsal yapıda farklı kimliklerin eşit ve özgür bir şekilde bir arada yaşaması, barış ve huzur içinde birlikte güzel yarınlar inşaa etmesi şu an için ve orta vadede ne yazık ki mümkün görünmüyor.

Böylesi bir ruh haline sahip toplumlarda farklılığa saygı ve onu o haliyle kabul etme yerine ya yok etme veya kendi kimliğini dayatma hakimdir. Bize göre bunu somutlaştırdığımızda Sünni bir beyle yapılan evlilikte Sünni beyin Alevi hanıma, onun inançlarına saygı duyması ve onu olduğu gibi kabul etmesi mümkün değildir. Aksine Sünni bey kendi inancını yegane doğru inanç olarak biliyor ve herkesin kendisi gibi olmasını istiyor.

Bu durum sadece Alevi hanımlarla yapılan evliliklerde değil, kendisinden farklı herkesle yapılan evliliklerde böyle. Örneğin belki defalarca tanık olmuşsunuzdur; ülkemize turist olarak gelmiş olan herhangi bir inançtan kimse ile yapılan evliliklerde nikah töreni sırasında bile türban takılıyor, o kişi Sünni oluyor ve adını da ona göre değiştiriyor. Yani o kişiyi asıl o kişi yapan tüm değer ve doğruların bir anda sıfırlanması sağlanıyor.

Bu doğru ve sağlıklı bir yaklaşım değildir. Doğru olan farklılığa saygıdır. Başka inançlarında doğru olabileceği gerçeğidir. Bu da olmadığına göre mutlu bir evliliğin yolu aynı doğru ve değerleri paylaşanlar arasında mümkün olabilmektedir.

Kadının Erkeği Taklit Etmesi

Hiç lafı dolandırmadan en başta belirteyim: kendimde dahil olmak üzere bir çok yönüyle erkeğin zihniyetini ve bu zihniyetin hayata yansımaları yani üslup ve davranışlarını doğru bulmuyoruz. Bu doğru bulmadığımız üslup ve davranışları taklit etmek kadının kendisine ve o onurlu kadın yaratıcılığına hakarettir.

Cümle varlık Haktan olduğu için elbette özeldir, değerlidir, saygındır ve kutsaldır. Tüm varlıklar içinde insan var olanların içerisinde en değerli varlıktır. Eşref-i mahluktur. Yaratılmışların en özelidir, en yücesidir.

İnsan, kadın ve erkeği ile özel bir varlık olmakla beraber eğer eşitler içerisinde bir eşit olacaksa bu kesinlikle kadındır.

Neden böyledir?

Neden kadın erkek ile eşit olmakla beraber daha eşittir?

Çünkü kadın yaratıcıdır.

Kadının yaratıcılığı onu dahada onurlu ve anlamlı kılıyor.

Böylesi bir konumda olan kadının beğenmediğimiz, eleştirdiğimiz, düzeltilmesi için çaba ve emek verdiğimiz erkeği taklit etmesi kadının yüceliğine hakaret değil midir?

Kadının bu doğru olmayan, bin tane yanlışlık içeren erkeği taklit etmesi, bu berbat erkeğin kötü bir kopyası olmak istemesi kadınlığa yapılan büyük bir hakarettir.

Kadın, sadece kadının değil aynı zamanda erkeğinde gerçek manada eşitliği ve özgürlüğü önünde engel olan erkek zihniyetini taklit etmek yerine onu aşarak, kendi kadınlık bilicine ulaşarak ve bu bilinçten hareketle gelişerek özgür olabilir.

Kadınlığın o yaratıcılığını esas alarak kendi şahsında tün insanlığa eşitlik ve hakkaniyet sağlayabilir.

İnsan olmak başlı başına önemli bir olaydır (fenomendir). Adeta dünya gelmek, yani canın (ruhun) bedenleşmesi, yokluk aleminden

(batından) görünür aleme (zahire) gelmiş olmak bizler için bir mucizedir. Bunun bilincinde bir insan, kemalet yolunda yürüyen bir insan, Hak inancı ve hakikat anlayışına sahip bir insan olmak, yani insan-ı kamil olmak en esaslı olanıdır. Bu noktada kadının yaratıcılıktan kaynaklı olan misyonu daha ağır ve önemlidir. Çünkü erkeği şekillendiren kadındır. Kadın ne kadar kemalet yolunda derinleşirse, ne kadar surette değil, özde insan olmada ısrar ederse o denli insanlıkta olumlu anlamda değişir, gelişir.

Kısacası; kadının erkeği taklit etmesine ihtiyacı yoktur. Kadın kendisi olursa, kendi özü ile buluşursa, kendi kadınlık bilincine ulaşırsa ancak özgür olabilir. Kadın bilinci ile ancak anlamlı ve verimli bir hayatın sahibi olabilir.

Aileye Karşı Sorumluluğun Sınırı

Ailemize karşı hayatın her alanında sorumluyuz.

Kimdir aile?

Geniş anlamda ele alıyoruz aileyi. Anne, baba, evlat, kardeşler aile. Ancak aynı zamanda bizlerin toplumsal gerçekliğinde ve kültüründe amcadır, teyzedir, dayıdır, haladır, kuzenlerdir aile.

İlk etapta çekirdek anlamındaki ailemize yani anne-baba, eş-evlat, kardeşimize karşı sorumluyuz. Geniş anlamda diğerlerine karşıda sorumluyuz.

Modern zamanlarda denilebilir ki kimse kimseye karşı sorumlu değil. Biz öyle düşünmüyoruz. Biz kendi küçük ailemizden başlayarak cümle insanlığa karşı kendimizi sorumlu hissediyoruz. Hatta doğaya karşıda kendimizi sorumlu hissediyor ve ona göre bir yaşam biçimine sahip olmaya çalışıyoruz.

Yaşam tarzımız sorumluluk üzerine şekillenmiştir.

İnancımız olan Aleviliğin temelinde bu sorumluluk vardır. Kişi en başta kendisine karşı, bedenine ve ruhuna karşı sorumludur. Bu, ben noktasından başlayarak herkese ve her şeye karşı bir sorumluluk sahibi olmadır.

Sorumluluk aynı zamanda barışıklığı ve duyarlılığı, anlayışı ve gelişimi getiriyor.

Sorumluluk bizler için birilerine şirin gözükmek, birilerinin rol modeli olmak anlamında değildir. Sorumluluk bizlerin yaşam tarzıdır ve bizler için doğru olandır.

Sorumluyuz.

Kendimize karşı, ailemize, çevremize, doğaya karşı sorumluyuz. Sorumlu olmanın gereği olarak elimizden geldiğince, başkalarının hak hukukunu zedelemeyen, kimsenin özgürlüğünü kısımadan sorumluluklarımızı yerine getirmeye çalışıyoruz. Bu manada ailemiz

başta olmak üzere iletişim ve ilişki içinde bulunduğumuz herkesin yardımına her zaman hazır konumdayız.

Hiç bir karşılık beklemeden, eldeki imkanlar ölçüsünce maddi ve manevi olarak isteyen herkese yardım etmek; bu yaşam biçimimizdir. İncamız bunu emretmektedir. Elimizden geldiğince bu düsturu yaşamımıza uygulayama çalışıyoruz.

Bizler doğru bildiğimiz ve inandığımız değerler doğrultusunda bir yaşam sahibi olmaya çalışırken, sorumluluk bilinci ile bazı değerleri koruyama çalışırken başta ailemiz olmak üzere iletişim içinde olduğumuz bir çok kimse bütün telkin ve önerilerimize karşın, dayanışma ve yardıma rağmen yinede bizlerin istikametinin tersi bir yaşama sapabiliyorlar.

Yozlaşanlar, değer erozyonuna uğrayanlar, başta bedeni olmak üzere kendisine ve çevresine çokça zarar verenler ne yazık ki her zaman olabiliyorlar.

Bazen eşimiz, bazen kardeşimiz, bazen babamız, bazen amcamız... yoz bir yaşamın girdabına girebiliyor her tür gayri meşru ilişki ve yaşam anlayışına meyil edebiliyor.

Bu durumdan en çok bizler üzüntü duyuyoruz, böylesi çirkin ve adi bir yaşama meyil edenlerin neden böylesi bir yola girdiklerini ve bizlerin neden bunlara engel olamadığını sorguluyoruz.

Böylesine yoz, çirkin, basit, çürütücü, ucuz bir yaşam anlayışına sahip olan akrabalarımız bizler için üzüntü ve keder kaynağıdır.

Üzüntümüz çift taraflıdır.

Birincisi bu akrabalarımızın, aile bireylerimizin günden güne çürümeleri, yozluk içinde debelenip kokuşmaları ve yok olmalarıdır.

İkincisi ise karşıtlarımızın bu durumu bize karşı kullanmalarıdır.

Alevilik yoluna bağlı biri olarak yaşama ve dünyaya güzellikler sunmaya/katmaya çalışan, yaşamı güzellikler üzerine inşa etmeye çalışan ve bunun için her ortamda değerleri, doğruları, yolu, yani Aleviliği anlatan, cemevlerinde ve Alevi kurumlarında hizmet eden

bir kimsenin ailesinden birisinin bu durumda olması, açık arayan birileri için bulunmaz bir fırsat oluyor. Ve buldukları bu fırsatı yola hizmet eden kişiye karşı, onun şahsında tüm Alevilere ve Aleviliğe karşı sonuna kadar kullanıyorlar.

Bu durumda üzüntümüz kat be artmaktadır. Bir noktada bizi böylesi bir duruma düşürdüğü için o aile bireyimize ister istemez öfkelenirken, diğer yandan bu aile bireyimizin günden güne tükenişine şahit olmanın ve buna karşın bir şey yapamamanın üzüntüsü içerisinde oluyoruz.

Bu durumda bizlerin yapacak pek bir şeyi yok. Çünkü daha öncesinden defalarca bu kişiye yardımda bulunup ona doğruları anlatmışız. Bir noktada sorumluluğumuzun gereğini yerine getirmişiz. Buna rağmen o şahısta bir değişim olmuyorsa, bizlerin nazarında o şahıs kardeşimizde olsa düşkün konumundadır.

Düşkünlük utanılacak bir durumdur. Fakat bizler bu durumda rahat olabiliriz. Sonuçta bizler görevimizi yapmışız.

Aynı aileden olmak, aynı soyadını taşımak aynı değerleri ve inancı benimsemek anlamına gelmiyor.

Kardeşimiz eğer bizden farklı bir yol benimsemişse bu onun tercihidir. Bu tercih onu tükenişe götüren bir tercihse dahi yine bu durumda bizlerin kabahati yoktur. Kimseninde bizleri bu düşkün durumu için suçlamaya hakkı yoktur. Başımızın önüne eğilmesini gerektirecek bir durum yoktur. Çünkü bu düşkünlük bizlerin bütün çabasına rağmen gerçekleşmiştir. Yani biz elimizden geleni yaptığımız halde gerçekleşmiştir.

Evet, ailemize karşı sorumluyuz. Onların en doğru ve güzel şekilde bir yaşam sürmeleri noktasında bizler elimizden geleni yapmalıyız. Fakat bizlerin iradesinde, sorumluluğunda bir sınırı vardır. Bu sınır aşıldığı zaman bizlerin yapacak bir şeyi yok. Yapmamız gereken o yozlaşmış ve her tür kirli ilişkilerin içinde olanlara rağmen yinede ayakta kalıp yolumuzu yürümemizdir.

İlişkilerimizde Esas Olması Gereken Bir Davranış; Ciddiyet

Açık ki bir bütün halinde ilişkilerimizin, (aile, eş-dost, sosyal arkadaşlıklar ve daha başka bir çok ilişkimizin) bozulmasına neden olan unsurlardan biride, ilişkilerimizde ciddiyet yerine laubaliliğin, maskaralığın, gevezeliğin, tutarsızlığın hakim olmasıdır.

Ciddiyet denildiğinde bazen gerçek manasından farklı bir algılama ortaya çıkıyor. Hayatın her alanına ciddi yaklaşmak/ciddi olmak gerekir derken, bununla çatık kaş, haşın bakış, askeri bir disiplini elbette kast etmiyoruz. Şüphesiz yaşamımızda eğleneceğiz, şakalar yapacağız, bol bol güleceğiz. Bütün bu insani davranışları uygularken de ciddi olabiliriz. Bu insani özelliklerle ciddiyet karşıt davranışlar değildir. Aksine bir birini tamamlayan özelliklerdir. Ne yazık ki bunlar karıştırılıyor ve bir birine zıt özellikler olarak algılanıyor.

Bütün ilişkilerimizde her zaman muhatabımıza karşı saygılı olacağız. Bu saygılı olmak mesafeli olmak anlamında değildir. Yada amiyane tabirle “burnu havada” olmak değildir. Saygılı olmakla karşımızdakine, muhatabımıza önem ve değer verdiğimizizi ortaya koymuş oluyoruz. Bütün ilişkilerimizde tutarlı olacağız. Özü-sözü bir olmayan kişiyi en yakını bile ciddiye almaz. Başkalarının bizi ciddiye almasını istiyorsak en başta biz kendimizi ciddiye alacağız. Kendimizin uygulamadığı bir özelliği başkasından beklememiz, herhalde ahmakça bir bekleyiştir.

Toplumsal gerçekliğimizde ciddiyet ve tutarlılık yerine maskaralık hakim. Böyle olduğu için ilişkiler çok çabuk tuzla buz olabiliyor. İlişkilerimiz uzun süreli ve kalıcı olmadığı için, bağlılığın en üst boyutta olduğu dostluklar kuramadığımız için, insani paylaşımların olmadığı bir yaşam sürdürdüğümüz için; sorunları çözmemiz daha zor olduğu gibi, hayat kalitemizde çok düşük seviyelerde kalıyor.

Yaşamak başlı başına ciddiyet gerektiren bir eylemdir. Dünya ciddiyet temelinde dönüyor. Oyun olsun diye değil. Kaldı ki oyun olsa bilse oyunlarda ciddi oynanıyor. Ciddi oynadığımızda kazanma imkanımız daha çoktur. Bizlerde ciddiyetle yaklaşırsak hedefimiz olan, kendimizle ve çevremizle barışık anlam ve mutluluk dolu yaşama daha sorunsuz ulaşabiliriz. Bu yolu layıkıyla sürmek ve yaşamak isteyenler, bu yola hizmet ettiklerini iddia edenler ciddi olmak zorundadırlar. Maskaralıklarla, gevezelikle hem kendilerine hem gittiklerini iddia ettikleri yola zarar verirler.

Şimdi bizim aramıza
Yola boyun veren gelsin
Şeriatı ,tarikati ,
Hakikati bilen gelsin

Kişi halden anlayınca
Hakikati dinleyince
Üstüne yol uğrayınca
Ayrılmayıp duran gelsin

Talib olunca bir talip
İşini Mevla'ya sarılıp
İzzet ile selam alıp
Gönüllere giren gelsin

Koyup dünya davasını
Hakk'a verip sevdasını
Doğrulayıp öz nefsini
Şeytanı öldüren gelsin

Pir Sultan Abdal'ım çelebiye
Eyvallahım var veliye
Muhiddin'e hal diliyle
Yolun sırrın soran gelsin

İnsan Neden Kendisine Zarar Veriyor

İnsanoğlu anlaşılması zor ve karmaşık bir varlıktır.

Bazı temel değer ve doğrular dahi yeri geliyor bir çok kimse tarafından ters yüz edilebiliyor.

İnsanoğlu bir çok şeyi bildiği halde yinede yanlışlar yapabiliyor, uygun olmayan ve zarar veren davranışlarda bulunabiliyor.

Yani bile bile yanlış yapabiliyor ve başta kendi bedeni olmak üzere bir çok şeye zarar verebiliyor.

Neden, niye, niçin bunu yapıyor insanoğlu?

Neden bile bile bedenine zarar veriyor?

Mesela alkol, kumar ve uyuşturucu bağımlısı oluyor?

Kişiyi her haliyle bir yok oluşa sürekleyeceğini bildiği halde yinede neden bu tür bir yola giriliyor? Bu yanlış olan ve kişiyi yok eden yola girerken acaba kişiyi buna sevk eden duygu ve düşünce nedir?

Konuyla ilgili uzman birisiyle yaptığım sohbette bunun nedenlerinin öyle kaba şekilde bilinemeyeceğini her kişinin farklı farklı ele alınması gerektiğini söylemişti. Yine aynı uzman somut bir neden olmaksızın da insanların bağımlı hale gelebileceğini ve yine birden fazla nedenden dolayıda gelebileceğini söylemişti.

Kişinin bağımlı olmasının sebepleri çoktur. Bunlar arasında devlet, sistem, toplum, aile sayılabilir. Ancak bütün bunlardan ziyade esas olarak kişinin bağımlı olması yine kişinin kendi eliyle gerçekleşmektedir. Sonuçta kimse zorla kimseyi bağımlı yapmıyor. Kimse bağımlı ol diye kafasına silah dayamıyor. Ve ortalama zekaya sahip her birey alkolün, kumarın, uyuşturucunun ve benzer şeylerin zararlı olduğunu, kötü olduğunu, insanı insanlıktan çıkardığını biliyor.

Olayın nedenleri bir yana bir kez daha Alevilik inanç bakış açısıyla olaya yaklaşp bedene zarar vermenin inanç manasında ne anlama geldiğini açıklamak gerekiyor.

Alevilik inancına göre beden, canın (ruhun) evidir.

Can, bedenleşerek Batın aleminden (görünmezlikten) Zahiri alana (görünürlüğe) çıkmıştır, meydana gelmiştir.

Esas olan can olmakla beraber bedende canın varlık meydana gelişimidir. Bu anlamıyla bir birinden ayrılmaz, bir birinin tamamlayıcısı niteliğindedir.

Canın evi olan, canın meydana gelmesine, görünür olmasına yol veren bedeni hor kullanmak inanç anlamında kabul edilemez bir durumdur. Bedenin böylesi bir bağımlılık sonucu işlevini yerine getirememesi ve olması gerekenden erken bir zamanda yok olması demek canın ham ervah kalması demektir.

Başta alkol ve uyuşturucu olmak üzere insan yaşamını anlamsız kılan, bedenini mahveden, insanı maddi ve manevi olarak adım adım yok oluşa götüren, ailesine, çevresine ve tüm varlığa zarar veren bağımlılıklar Alevilik inancına göre yaşamın gayesine, varoluşun sebebine aykırı şeylerdir. Bu anlamıyla bu tür bağımlılıkları hoş görmek, meşrulaştırmak mümkün değildir.

Burası bir fetva makamı değildir. Fakat inancımıza göre durum budur. Buna rağmen yinede kişi bilinçli bir şekilde başta kendi bedeni olmak üzere her şeye ve herkese zarar veren bu davranışı yapıyorsa, bu onun tercihidir ve sonuçlarına da kendisi katlanacaktır.

Bizlerin bu tür bağımlı kişilere yaklaşımı da bu çerçevede olmalıdır. Babamız, çocuğumuz, eşimiz, kardeşimiz, yakın arkadaşımız, akrabamız... velhasıl kim olursa olsun bu tür bir tercihte bulunan kimselere yardım elimizi uzatacağız, uzatmalıyız. Bu tür bataklığa saplanmış olan, bağımlılıklarını yaşam biçimi haline getirmiş olanlara talep ettikleri takdirde her anlamda yardım etmek, yol göstermek, dayanışmada bulunmak insani görevimizdir.

Ancak tüm çaba ve yardımlarımıza rağmen, tüm samimiyet ve desteğimize rağmen bu tür kimseler eğer hala bağımlılıklarında ısrar ediyor ve bile bile bizleri yanıltmaya çalışıp iyi niyetimizi,

samimiyetimizi, yardımlarımızı kendi bağımlılıkları için kullanıyorsa onlara karşıda tedbirli olacağız.

Nasıl olacak bu tedbirli olmak?

Tedbirli olmak, iyi niyetimizin ve yardımlarımızın kötüye kullanılmasına engel olmaktır. En yakınımız dahi bu durumdaysa onunla ilişkimizi en asgari düzeye indirmek gerekiyor.

Eğer ısrar ve inatla bağımlılık devam ediyorsa ilişkimizi tümünden kesmek ve bu bayağı hal devam ettikçe de asla ilişkiye bulunmamaktır.

Bağımlılıktan kurtulmak için sayısız kuruluşlar var. Bu kuruluşlar gerçek anlamıyla bağımlılıktan kurtulmak isteyenlere her tür desteği sunuyorlar.

Ancak burada esas olan kişinin kendi iradesi ile bu lanetli yaşamdan kurtulmasıdır. Kişi bunu talep ettikten sonra kesinlikle her tür bağımlılıktan kurtulur.

Bağımlı kişinin ailesi ve çevresi ne yazık ki bağımlı kadar ve hatta bazen bağımlıdan daha çok zarar görüyor. Bu durumda bağımlı kadar ailesine destek olmak gerekiyor.

Sonuç itibariyle bağımlılık lanetli bir yaşamdır. Bağımlılık konusunda insanı uyarmak, zararlarını anlatmak her duyarlı kimse için bir görevdir. Bütün önlem ve yönlendirmelere rağmen kişi yine de bu yaşamı seçiyor ve bu lanetli bağımlı yaşamda ısrar ediyorsa yapacak bir şey yok. Varsın lanetli yaşamında adım adım tükenip yok olsun.

Alevi- Sünni Evlilikleri

Gerek toplum hayatında, gerek bireysel manada aile kurumunun önemi çok büyüktür. Sağlam bireyler dolayısıyla da güçlü ve gelişmiş toplumlar ancak doğru aile ortamında yetişirler. Sağlıksız aile ortamında yetişen nesiller her olumsuzluğa açık bireyler olurlar. Kısacası güçlü, hayatı anlamına uygun yaşama arzusu taşıyan sağlıklı insanların dayandığı ana nokta ailedir. Aile, insanı şekillendiren en önemli kurumdur. Bunun altının defalarca çizilmesi gerekiyor.

Alevilik ile Sünnilik ortak noktaları olmakla beraber birbirinden farklı iki inançtır. Her şeyden önce bu tespitin doğru yapılması gerekiyor. Alevilik ile Sünniliği ortak noktalardan yola çıkarak aynı olarak, bütün olarak görmek yanlıştır. Yine farklı noktalardan yola çıkarak bir araya gelinmesi imkansız olarak görmekte yanlıştır. Doğrusu; ortak noktaları olan (ki aynı ve daha başka ortak noktalar başka inançlar ile de mevcut. Ancak mevzu bahis olan daha çok Sünni inançlı kişiler olduğundan, daha çok buna vurgu yapıyoruz) birbirinden farklı inançlardır.

“Alevilik ile Sünnilik ortak noktaları olan bir birinden farklı inançlardır” dedik. Elbette bu inançlara sahip insanların yaşama bakışları farklı olacaktır. Her ne kadar aynı dil konuşulsa da, aynı mahallede oturulsa da farklı olacaktır.

Keşke farklılıklar zenginlik kabul edilse ve daha çok ortak noktalar oluşsa. Ne yazık ki egemen Sünni anlayış Alevileri Alevilikleriyle kabul etmek yerine ve ortak değerler ortaya çıkarmak, ortak noktalarda buluşmak yerine Alevileri Sünnileştirmeye çalıştı, ısrarla da Alevileri Sünnileştirmeye çalışmaya devam ediyor. Sünni anlayış, yer yer yobazlığa da varacak şekilde Alevileri küçümsemeye, hor görmeye, aşağılamaya bazende (en son Maraş, Sivas örneğinde olduğu gibi) katletmeye devam ediyor. Bu şartlar altında bir kardeşlikten, ortak değerlerden bahsedilebilir mi?

Alevilere ısrarla Sünnilik yegane doğru inançmış gibi dayatılıyor. Alevilerin ibadetleri kabul görmek bir yana, saygı duyulması bir

yana aşağılanıyor, hor görülüyor, küçümseniyor. Bu anlayışa göre Alevilerin inançları da, ibadetleri de ve bütün inançla ilgili ne kadar kutsal kabul edilen doğruları, değerleri varsa yanlış. Onlara göre doğru bir inanç vardır, elbette bu da Sünniliktir. Eğer Sünni inanç ve kurallarına inanmıyor ve ibadet etmiyorsan o vakit sen itikat sahibi değilsin. Böylesi bir anlayışla yetişen kişilerle yapılan evlilikler elbette sorunlu olacaktır.

Bir Alevinin Sünni birisi ile evliliği, Alevinin Alevi ile, Sünnin Sünni ile evliliğine göre daha sorunludur. Çünkü zaten mevcut hayat şartları evlilikleri her yönüyle yıpratıyor, zorluyor. Ekonomik sorunlar ve daha başka sorunlar zaten yeterince evlilikleri çözülmeye götürüyor. Bütün bu sorunlara ilaveten birde inanç farklılıkları eklenince yıpranan evlilikler daha çabuk kopuyor. (İstisnalar elbette her yerde olduğu gibi burada da kaideyi bozmuyor).

Peki ne yapılması gerekiyor?

Alevi inançtan birisi ile Sünni inançtan birisi evlenmesinler mi?

Elbette evlensinler.

Ancak evlenmeden önce bazı konularda kesin olarak mutabık olmaları gerekiyor.

Anlaşmaları gereken konuların en başında; kesinlikle bir birilerinin inançlarına saygılı olacaklar.

Asla, biri diğerine inancına tabi olmasını dayatmayacak.

Asla, biri diğerinin ibadetine karışmayacak.

Bu ve benzer temel konularda mutlaka bir anlaşma, ortak olması gerekiyor. Çünkü ilk heyecanlar yavaş yavaş geçtikten sonra sorunlar ortaya çıkıyor. Özellikle de ailelerin olaya müdahil olmalarıyla beraber evlilikler yıkılmaya doğru gidiyor. Böylesi istenmeyen bir sonun olmaması için evlenilmeden önce bir değil, bin defa düşünülmesi, ailelerinde onayının alınması ve inançlara saygı noktasında kesin kes mutabık kalınması gerekiyor.

Bu tür evliliklerde diğer bir önemli noktada çocukların hangi inanç ile yetiştirileceğidir. Bunun içinde önceden bazı ortak noktalarda buluşup anlaşmak gerekiyor.

Yukarıdaki açıklamalar daha çok fikirsel, olayın teorik boyutudur. Konunun birde yaşanmış, pratize edilmiş boyutu vardır. İşte bu noktada rahatlıkla diyebiliriz ki bu tür evliliklerde genelde Alevi inanca kişinin aleyhinde bir durum ortaya çıkıyor.

Bu tür evliliklerde özlenen aileler ortaya çıkmıyor. Çünkü Alevi birisiyle evlenen Sünni kişi egemen olmanın, çoğunluk olmanın, devletin resmi inancına mensup olmanın bütün avantajlarını kullanarak Aleviliğin inkar edilmesini ve Sünniliğin kabul edilmesini istiyor, dayatıyor. Özellikle Alevi inanca bayanlar bu tür evliliklerde kötü sonuçlarla karşı karşıya kalıyorlar. Alevi inanca bayanlar evlendikten kısa bir süre sonra Sünniliği kabule zorlanıyorlar ve kısa bir zamanda Sünniliğin bütün kaide ve kurallarına uymak ve türbana, çarşafa bürünmek zorunda kalıyorlar. Onların şahsında Alevilik inancı, değerleri, aileleri sürekli olarak aşağılanıyor.

Özlediğimiz, mücadelesini verdiğimiz bu tür dayatmaların, aşağılanmaların olmadığı bir dünyadır. Alevi inanç gerçekliğimizin kabul ve saygı gördüğü, inancımıza yönelik insanlık dışı saldırıların, ithamların, iftiraların son bulduğu; farklılığın zenginlik olarak görüldüğü bir yaşamın ve dünyanın özlemindeyiz. Ancak ne yazık ki böyle değil. Olmadığı içinde bizler gerçekçi olmak zorundayız. Kendimizi kandırmanın ne başkasına ne de bize bir yararı var.

Egemen Sünni anlayış bizleri yaşamın bütün alanlarında kuşatma altına almış, ha bire eritmeye çalışıyor. Alevi inanç gerçekliğimizi kabul edip saygı göstermek yerine, Alevileri nasıl Sünnileştirebilirim çalışması içinde. Böylesi çaba ve çalışmaların hayatın her alanında sürdürüldüğü bir zamanda bizlerin her konuda olduğu gibi evlilik konusunda da çok dikkatli olmamız gerekiyor.

Bütün bunlarda yola çıkarak; Aleviliğimize saygı gösterene evet, yobaz olana hayır.

Senem

Bundan bir yıl önce olsaydı daha yatağında uyuyor olacaktı. Oysa şimdi, adeta güle oynaya, melodisi ve sözleri belirsiz neşeli müzikler söyleyerek mutfakta hazırlık yapıyor. Biraz sonra dostlarının yanına gidecek. Onlarla beraber Hızır lokmasını cemevine gelen canlılara dağıtacak. Beraberce deyişler söyleyip semah dönecekler. Bir kez daha yoluna hizmet ederek yolun gereklerini yerine getirecek, ibadet ederek hakikat yolunda biraz daha yola alacak.

Bundan bir yıl önce olsaydı, bu hafta sonunu da ömrünün bundan önceki hafta sonları gibi miskin miskin tembellik yaparak geçirirdi. Öğlene kadar uyur, çok uyuduğundan bütün öğleden sonrasını başında ağrıyla televizyon karşısında ve zaman zamanda İnternet'ten abuk subuk sohbetler yaparak geçirirdi.

Şimdi ise bir yıl önceki halinden eser yok. Sadece hafta sonları değil, her sabah daha bir aşkla uyanıyor. Doğan güneş ile beraber aydınlanan dünyanın adeta onunda ruhunu aydınlattığını bilerek şükür ve mutluluk dolu olarak güne başlıyor.

Yaşamı son bir yıldır eski yaşamıyla kıyaslanmayacak şekilde güzelleşti. Aynı evde oturuyor, aynı iş yerinde çalışıyor, aynı tarz yemekler yemeye ve eskiden görüştüğü arkadaşlarıyla görüşmeye devam ediyor. Yaşamını anlam ve mutluluk dolu kılan bütün bu yaşamsal şeyler değil. Maddi olarak bundan bir yıl önce nasıl bir durumdaysa şimdide aynı durumda. Bu açıdan bakınca aslında bir yılda çok şeylerin değişmiş olduğunu gözlemlemek mümkün olmuyor. Oysa bu bir yılda çok şeyler değişti hayatında. Değişmekten ziyade hayatı gelişti, anlamlı hale geldi, güzelleşti.

Mutfakta neşeli bir şekilde hazırlık yapan Senem'in hayatına anlam ve güzellikler katan ilk kıvılcım bundan bir yıl önce “tesadüfen” çakılmaya başladı. O ilk kıvılcımın oluşum anını unutmayan Senem, hayatına anlam ve mutluluk katan bu kıvılcımı ömrü boyunca asla unutmayacak.

Hayatına inanç, ikrar, renk, coşku, bilinç, güzellikler, farkındalık, anlam, mutluluk... olarak yansıyan ve adeta kutsal bir ateşe dönüp Senem'in bu kutsal ateşte yıkanıp, arınıp yeniden doğmasına vesile olan bu kutsal ateşin ilk kıvılcımı, bir bahar akşamı tutuşmaya başladı.

Hafta sonuna denk gelen o bahar akşamında arkadaşının ısrarı üzerine cemevindeki sohbet akşamına katılmaya karar vermişti Senem. Alevi bir aileden geldiği halde, abileri bağlama çaldıkları halde Senem'in kendisi inanç ve bilinç olarak Alevilikten uzak biriydi. Sorulduğunda her zaman inanç kimliğinin Alevilik olduğunu rahatlıkla söylerdi. Anne babası pratik olarak -bir çok Alevi gibi- inançlarını yaşayıp uygulamasalar da, söylemde asla inkara düşmez ve Alevi olduklarını söylerlerdi. Ancak ailesi, Aleviliğin pratik boyutundan, hayata kattığı mana noktasında herhangi bir deneyime sahip değillerdi. Onların Aleviliği aslında kendi iradeleri dışında gelişmiş olan ve doğumla beraber elde ettikleri bir doğal kimlikten başka bir şey değildi. Bundan pişman oldukları, utandıkları asla söylenemezdi. Ama inancın anlamını kavrama ve inancın direkt olarak bireyin, ailenin, toplumun hayatında ne kadar önemli bir yere sahip olduğunun bilincine ulaşma gibi bir dertleri de yoktu. Bunun koşullarının olmaması içinde egemen olan inancın yetkili ve etkilileri zaten her tür önlemi almışlar.

Böylesi şartlarda, yani Aleviliğin söylem düzeyinden öte bir anlama gelmediği bir ortamda doğup büyüyen Senem içinde Alevilik, doğuştan, aileden gelen bir kimlikten başka bir şey ifade etmiyordu. Direkt olarak Aleviliğin Senem'in hayatında herhangi bir etkisi, belirleyiciliği yoktu.

O bahar akşamı her şey değişti. Alevilik Senem'in hayatında belirleyici olmaya o akşamdan itibaren başladı. Bu etkili ve belirleyici olma adeta bazı insanların duygularını tanımlamak için kullandıkları "ilk bakışta yıldırım aşkı" gibi oldu.

Arkadaşının ısrarı ve yönlendirmesiyle cemevindeki sohbet akşamına katılan Senem için sohbet akşamının ilk bir saati oldukça sıradan

geldi. Hatta sıkılmaya başlamıştı. Ancak bunu arkadaşına belli etmemeye çalışıyordu.

Böylesi sohbet ortamları Senem'in çok yabancı olduğu ortamlar değildi. Gençler bir araya geliyor, çaylar içiliyor, pasta börek yeniliyor, deyişler söyleniyor. Sohbetlerde daha çok öyle bilinmedik şeylerden değil, gündelik ve güncel şeyler hakkında oluyor. Daha önceleri de bir başka şehirde yaşayan kuzeninin yanına gittiğinde bir Alevi derneğinin etkinliğine katılmıştı. Orada da aynı şekilde oluşmuştu program. Yine Alevi kurumlarının düzenlemiş olduğu ve yüzlerce kişinin katıldığı etkinliklere de katılmıştı ve hemen hemen benzer şeylerle karşılaşmıştı. Sanatçılar, dernek yöneticilerinin yüzeysel ve bildik konuşmaları ve halaylarla etkinliğin sona erdirilmesi.

Bu ortamlarda çok bulunmasa da iyi bir gözlem kabiliyetine sahip olan Senem için bunlar öyle çok da yabancı olduğu ortamlar değildi. Şimdide bu tezi doğrulanmıştı. Sohbet akşamında bulunanlardan birisi durmadan felsefi kavramlarla kendisinininde anlamakta zorlandığı cümleler kurarak bir şeyler anlatmaya çalışıyor. Birazda ukalalık yaparak ne kadar bilgili biri olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Bu kişi Seneme çok komik geliyor. Yani ciddi ve bilgili bir kişilik olmadığı halde öyle bir portre çizmesi Senem'e komik geliyor. Yanındaki arkadaşına bu bilgili kişinin kim olduğunu sorduğunda onunda bu cemevine ilk defa geldiğini öğreniyor. Nedense bu kişinin cemevi yöneticisi olmadığına içten içe seviniyor.

Senem, arkadaşına bu sohbet ortamında bulunanların kim olduğunu ve cemevinde ne gibi görevler yaptığını sorduğunda hiç beklemediği bir cevap ile karşılaşılıyor. Arkadaşı Senem'e orada bulunanların –ki bunlar toplam 11 kişiydiler- hiç birinin cemevi ile bağlantısının olmadığını anlatıyor. “Burada bulunanlardan hiç biri cemevine üye değiller, bırak yönetici olmalarını”. Cemevini kuran ve buraya hizmet edenler cemevinin bu salonunu isteyen herkese ücretsiz veriyorlar. Bu sohbet akşamını organize edenlerde, sohbet akşamı için cemevi salonunu kullanmak istediklerini söyledikleri zaman, cemevine hizmet edenler buna olumlu cevap vermiş ve kendileri için

yapabilecekleri herhangi bir şey olduğunda memnuniyetle yardımcı olacaklarını söylemişlerdi.

Cemevini meydana getiren ve her türlü hizmeti yapanlar, cemevini isteyen herkesin hizmetine hiç bir karşılık ve çıkar beklemeden sunuyorlardı. Öyle ki bazı cenaze merasimlerinde ve taziyelerde cenaze ve taziye sahibi ailelere her türlü yardımda bulunuyor ve bunun için en küçük bir ücret dahi talep etmiyorlardı.

Sohbet akşamının ilk bir saatinde katılımcılar kendilerini tanıttılar, çaylar içildi, pastaların tadına bakıldı ve bağlama çalan katılımcılardan biri, bir Pir Sultan Abdal türküsü seslendirdi. Katılımcılar kısa cümlelerden oluşan ve havadan sudan ibaret konuşmalarla sohbet akşamının içeriğini doldurmaya çalışırken, felsefi kavramlarla sohbeti yönlendirmeye çalışan “bilgili” katılımcıda sohbet akşamını felsefi söylemlerle ilginç kılmaya çalışıyordu.

Bütün bu akış Senem'in ilgisini çekmiyordu. Burada bulunanların hiç birinin samimiyet sorunu yoktu. Katılımcıların hepside içten ve samimi geliyorlardı Senem'e. Bu ortamı küçümsediği veya sohbetleri çok banal bulduğu da yoktu. Kendisinde bilmediği başka bir şey olmalıydı sanki bu ortamda. Cemevinin salonunu ve cem meydanına baktığında Alevi inancını çağrıştıran çokça temsili resim ve sembol vardı. Belkide bütün bu semboller bu duyguyu onda uyandırmıştı.

Sohbet akşamına katılanların hepsi bir birlerini tanıyorlardı. Aralarında yeni olan yalnızca Senem'di. 'Belkide bu sebepten sohbet ilgimi çekmiyor' diye düşündü Senem. Sohbet devam ederken Senem biten çayını tazelemek için mutfığa yöneldi. Çayını aldıktan sonra sohbetin devam ettiği salona gitmek yerine cem meydanına yöneldi. Elinde çay bardağı ile cem meydanına geldiğinde ayakkabılarını farkında olmayarak çıkardı. Cem meydanında bir süre temsili resimleri ve cem meydanının mimari yapısını inceledi. Bu arada Senem'i merak eden arkadaşı da cem meydanının kapısına gelerek Senem'e sohbeta devam etmek istemiyorsa gidebileceklerini söyledi.

Arkadaşına karşı mahcup olan Senem, sohbetin sonuna kadar kalacağını söyledi.

Senem ve arkadaşı tekrar sohbetin devam ettiği salona geldiklerinde bir katılımcıyı Mahzuni Şerif'ten bir türkü söylerken ve tüm katılımcılarında söylenen türkünün nakaratına eşlik ederken buldular.

Senem, sanki bir suç işlemiş gibi sessizce yerine otururken ortamın, biraz önceki ortamdaki farklılaştığı hissine kapıldı. Daha bir ciddiyet gelmişti sohbe. Herkes büyük bir içtenlikle türküyü eşlik ediyordu. Türkü bittiğinde, “arkadaşlar Aşık Mahzuni Şerif'in iki tane paslı telle bizlere yaşattığı bu duygu yoğunluğunu nasıl izah etmek gerekir” diye sordu masanın köşesinde oturan kişi. Senem sorunun geldiği yöne baktığında bu kişinin ve yanında bulunan iki kişinin sohbe, kendisi cem meydanındayken katılmış olduklarını anladı. Bu arada Senem'in arkadaşı soruyu soran kişiye ve iki arkadaşına, “bu arkadaşım Senem” diye tanıttı. Masanın köşesinde oturan kişide, “hoşgeldin Senem” dedi. Yanındakilerde başıyla selamladılar Senem'i. Senem'de başını sallayarak kısık bir sesle “merhaba” dedi.

Katılımcılar, demin sorulan soruya cevap verip sohbet koyulaşırken arkadaş Senem'e bu sonradan sohbe katılan üç kişinin cemevini kuran ve hizmet eden kişiler olduğunu söyledi. Senem, bunlar duyunca hayret etti. Çünkü bu üç kişinin yaş ortalaması 30 bile değildi. Onun gözünde bu tür ruhani ve toplumsal işleri yapanlar genelde olgun ve yaşlı kimselerdi. Oysa bunlar genç insanlardı. 'Bu işte bir farklılık var' diye düşündü Senem. Bu noktadan itibaren bütün dikkatini bu üç kişiye verdi. Bu arada demin sorulan sorunun cevabi tartışılıyor ve yeni sorular soruluyordu.

Aşık Mahzuni Şerif'in türküsünden sonra soruyu soran kişi Senem'in kendilerine baktığını fark etti. Gözlerini, birleştirilmiş masaların diğer ucunda oturan Senem'e dikerek, “Senem isminin ne manaya geldiğini biliyor musun?” diye sordu. Senem kendinden emin bir şekilde, “evet, biliyorum. Güzel insan manasına geliyor” dedi. Bu cevap karşısında, “evet, doğru bir açıklama olmakla beraber aynı zamanda eksik de bir açıklama. Tüm varlık, cümle kainat Hakkın

güzelliklerinin bir yansımasıdır. Senem, Hakkın güzelliklerini yansıtan manasındadır” dedi. Bu açıklamadan sonra Senem, “böyle detaylı şekilde bilmiyordum” dedi. Ardından da, “peki bu bilgi nerede yazıyor, çünkü ben bir çok isim kitabına baktım böyle bir bilgi bulamadım. Hatta bazı isimler sözlüğünde Senem adının put anlamına geldiği bile yazılıyordu”, dedi. Senem’in bu sorusu üzerine şöyle cevap verdi cemevine hizmet eden kişi; “doğru, bu bilgi baktığın kitaplarda yazmaz. Senem’in Hakkın güzelliklerini yansıtan anlamına geldiğini ve Alevi toplumunda yaygın bir kız ismi olduğunu, hatta büyük Alevi önderi ve ozanı Pir Sultan Abdal’ın kızının isminde Senem olduğunu ancak bu inancı araştırarak öğrenebilir insan” diye cevapladı. “İlginç” dedi Senem. “Nedir bunda ilginç olan” dedi Senem’in yanında oturan arkadaşı. “Adımın Alevi inancındaki açıklaması ve Alevi toplumunda tarihten günümüze yaygın bir isim olmasa” dedi Senem.

İsimlerin anlamları üzerine yapılan yorumlarla sohbet akşamı daha bir canlandı. Sohbeta sonradan katılan cemevinin hizmetkarları da adların anlamları ve bu anlamların kişiliklere uygunluğu hakkında yapılan yorumları dinliyorlardı. “Bir muhabbet kapısı açıldığına göre bu kapıdan içeri girip, içeride neler olduğuna yakında bakmaya ne dersiniz?” diye öneride bulunan, Senem adının anlamı hakkında açıklama yaparak bu konuda sohbetin derinleşmesini sağlayan kişiden başkası değildi. Bu öneri ile cemevinde hizmet yürüten kişinin ne demek istediğini kimse pek anlamadı. Kısa bir sessizlikten sonra Senem orada bulunanların adeta sözcüsü olarak, “tam olarak ne demek istediğini anlamadım” dedi. Öneride bulunan hizmetkar sözlerine açıklama getirerek, “bildiğim kadarıyla sohbet akşamı için herhangi bir konu belirlenmemiş. Eğer kabul ederseniz sizinle biraz Alevilik hakkında, Aleviliğin inanç boyutu ve bunun yaşamımız üzerindeki etkileri hakkında sohbet etmek isteriz” dedi. Sohbeta katılanlar bu akşam için herhangi bir konu belirlemedikleri için bunu kabul ettiler.

Sohbet akşamının bu noktasından itibaren cemevinde hizmet eden üç kişi sohbeti yönlendirmeye başladılar. Sohbetin devamı için alınan

“rıзалıktan” sonra şimdiye kadar kendisini tanıtmanın dışında hiç konuşmayan hizmetkarlardan biri yönetim odasından bağlamasını getirerek bir duaz okumaya başladı. Duaz okunurken bütün katılımcılar kendiliğinde edep erkanlı oturmaya başladılar. Katılımcılar adeta büyülenmiş bir şekilde cemlerde zakirlikte yapan hizmetkarın okuduğu duazı dinlediler. Senem, daha önceleri de defalarca içinde On İki İmamların isimlerinin geçtiği duazlar dinlemişti. Oysa şimdi dinlediği duaz onda anlatılması güç duygular uyandırmış, dile getirilmesi kolay olmayan düşünceler çağrıştırmıştı.

Sadece Senem değil, diğerleri de okunan duazdan etkinlenmişti. Ancak Senem diğer katılımcılara oranla daha çok etkinlenmişti. Duazın ardından iki tane daha deyiş söyleyen hizmetkar hizmetini bitirdikten sonra cemevinin diğer hizmetkari bir gülbank okudu:

“Bismişah.

Allah Allah, Allah Allah.

Vakitler hayır ola, hayırlar feth ola şerler defola, hizmetleriniz kabul ola.

Hazır gaip, zahir, batın cem erenlerinin nuru cemalları aşk ola.

Yüce Allah cümlemizi Ehlibeyt’e nail eyleye.

Hizmet sahiplerinin hüsnü himmetleri üzerimize hazır ve nazır ola.

Dilde dilekleriniz kabul, gönülde muratlarınız hasıl ola.

Allah, namerde muhtaç eylemeye.

Dertlerimize derman, hastalarımıza şifa, borçlarımıza eda nasip eyleye.

Gökten hayırlı rahmet, yerden hayırlı bereket ihsan eyleye.

On sekiz bin alemle mümin, Müslim cümle kardeşlerimizi Muhammed- Ali gülbangından mahrum eylemeye.

Muhammed-Ali soyunun yardımı üzerimizden eksik olmaya.

Hakk Muhammed Ali, Üçler, Beşler, Yediler, On İki İmamlar, On Dört Masumu Pak, On Yedi Kemerbest, Kırklar, Kerbela Şehitleri, Cümle Erenler katarlarından, didarlarından ayırmaya.

Pirimiz, üstadımız Hünkar Hacı Bektaş Veli yardımcımız ve koruyucumuz ola, üzerimize hazır ve nazır ola !

Duası bizden, kabulü Allah'tan ola.

Gerçekler demine, evliya keremine, gönüller birliğiyle Hû diyelim.”

Bu gülbank okunurken Senem'deki etkinlenme doruk noktasına çıkmıştı. Bir yandan terliyor diğer yandan yüzünün yanmasıyla yanaklarında allıklar oluşuyordu. Orada bulunanlar kendisindeki bu değişikliği fark eder korkusuyla gözlerini önündeki pasta tabağından ayırmıyordu. Gözleri boş pasta tabağında kulağı ise cemevi hizmetlilerinin söyleyecekleri sözlere adeta kilitlenmişti. Bu üç insanın söyleyeceklerini can kulağıyla dinlemek, hiç bir kelimeyi kaçırmak istemiyordu.

Cemevinin hizmetkari, “sahi canlar, biz neden Aleviyiz?” diye sordu. Senem başını kaldırıp soruyu sorana baktı. Gözlerinde, duruşunda, mimiklerinde samimiyet, içtenlik, inanmışlık vardı. Kimse soruya cevap vermedi. Senem, “ailemiz Alevi olduğu için bizlerde doğal olarak Aleviyiz” dedi. Bu sözleri Senem bilinçli bir şekilde değil, iradesi dışında söylemişti. Sanki sohbetin bundan sonrası Senem için planlanmıştı ve Senem'in soruya cevap vermesi de bu planın bir parçasıydı. Oysa gerçekte öyle değildi. Gayri ihtiyari olarak cevap vermişti Senem. “Doğru dedi hizmetkar. Bizler ilk etapta ailemiz Alevi olduğu için Aleviyiz. Ancak bu başlı başına yeterli bir cevap veya yeterli bir neden değil Alevi olmamız için. Yine bizler birilerine zıtlık olsun diye, takım tutar gibi bir inanca inanmıyoruz. Bizlerin Alevi inancına inanması ve bu inanca mensup insanlara, onların şahsında cümle insanlığa hizmet ediyor olmasının asıl geçerli nedeni çok daha başka ve hayati.

Bizlerin Alevi inancına inanması aileden gelen, irademiz dışında gelişen bir durum değildir. Bizler bilinçli olarak, özgür irademizle

Alevi inancına mensubunuz. Aleviyiz, çünkü yaşamı, dünyayı, evreni ve bütün bunlarla ilintili olarak ne varsa; anlamak, tanımak, tanımlamak, kavramak ve bunların sonucunda anlamlı ve mutlu bir hayatın sahibi olabilmek için Aleviyiz.” Bu sözler kelimenin tam anlamıyla Senem'de bilinç ve duygu kırılmasına yol açıyordu. Doğru, anlamlı ve mutlu bir hayatın sahibi olmak istediği için Aleviliğe inandığını söyleyen kişi sözlerine devam ediyordu: “evet, anlamına uygun bir yaşamın sahibi olabilmek için Aleviyiz. Alevilik inancı bizleri anlam ve mutluluğa götüren yoldur. Bizler, Alevilik yoluna inanmış ve bu yola katkılar yapmış cümle kamil insanların, erenlerin, evliyaların, Adem peygamberden başlayarak gelmiş geçmiş tüm peygamberlerin, Hz. Muhammed'in, Hz. Ali'nin, On İki İmamların, Pir Sultan Abdalların, Hacı Bektaş Velilerin ve daha adını sayamadığım insanlığın yüz akı şahsiyetlerin şerefli ve aydınlık yolunda yürüdüğümüz için Aleviyiz. Elimize, belimize, dilimize sahip olmak için, aşımıza, işimize, eşimize sadık kalmak için, özüme, ,gözümüze, sözümüze bağlı kalmak için Aleviyiz. Aleviyiz, çünkü mazlum ve mahzun bir toplumun, kötülere ve haksızlara boyun eğmeyen onurlu bir toplumun üyesi olmak için Aleviyiz. Gerici gelenek ve töreleri inanç diye bilmemek için, her türlü yozluğa kapılmamak için, yoksulluğu yer yüzünden gidermek için ve çeşmenin başı serçeşmeden yoksun kalmamak için Aleviyiz.”

Sohbet akşamı “Neden Aleviyiz” adlı uzun açıklamaların ve her açıklamadan sonra yeni soruların sorulmasıyla gecenin ilerleyen saatlerine dek sürdü.

Senem o gecedен sonra hemen hemen her hafta sonu cemevine gelmeye başladı. Cemlere katıldı, cemlerde on iki hizmetlerde aşk ile görev yaptı, cemevinin mutfağında ve tüm yerlerinde hizmetlerde bulundu. Sayısız sorularıyla bilgisini geliştirdi. O günden itibaren Aleviliksiz geçen günlerine hayıflandı. Arkadaşları Senem'e bu cemevinde, bu insanlarda ne bulduğunu sorduklarında cevapları onları şaşırtıyordu: “benim arkadaşlarımda sizin gibiler. Benim bütün arkadaşlarım samimidir, içtendir, dürüstlerdir. Ancak cemevindeki arkadaşlarım bu özellikleri ile beraber inançlılar. Onlar Ehlibeite,

Hız. Ali'ye ve Alevilik yoluyla bütünleşmiş bütün değerlere bağlı, inançlı insanlardır. Bu, başka bir şey. Bu, anlatılması güç bir şey. Bu bir aşk halidir. Bu aşk hali de anlatılmaz, ancak yaşanır.” Sık sık arkadaşlarına bu aşkı yaşamalarını eğer yaşayamazlarsa bile en azından bunun çabasını vermelerini önerirdi. Onlara kitaplar verir, sohbetler organize ederdi. Bu çalışmalar neticesinde çevresindeki çok sayıda arkadaşını daha duyarlı ve Alevilik inancına daha saygılı bir duruma getirdi.

Mutfakta hazırlıklarını bitiren Senem, lokmalarını arabanın bagajına yerleştirdikten sonra yola koyuldu. Konağı açmasıyla beraber otomatik olarak açılan cd çalarından yükselen deyişe eşlik ederek cemevinin yoluna koyuldu. “Ehlibeyte gönül ver ki, Ali'ye Selman olasın...”

Hz. Fatma

Hz. Fatma'yı tanımlarken şu belirtilenler az gelir. Hz. Fatma, hayırlı bir evlat, sadık bir eş, mükemmel bir anne ve iyi bir mümin. Bütün bu sıfatlar; hayırlı, iyi, mükemmel, sadık Hz. Fatma'yı anlatmaya, tanıtmaya, tanımlamaya yetmez. Hz. Fatma İslam tarihinde önemi yadsınamayacak bir kişidir. O her zaman iyi örneklerle anıldı.

Hz. Fatma, Hz. Peygamberin kızıdır (doğumu 609, hakka yürümesi 633). Hz. Ali'nin eşidir ve Hasan ile Hüseyin'in annesidir.

Hz. Fatma babasının vefatından kısa bir süre (75 gün) sonra vefat etmiştir. Çok genç yaşında hakka yürümesine rağmen, o hep saygıyla anıldı. Anılmaya devam ediliyor. Hz. Fatma'nın genç yaşta vefat etmesinin sebebi, kendisine ve ailesine yapılan haksızlıklardır. Fedek hurmalığı olayı, Hz. Fatma'yı büsbütün yıkmıştır. Hz. Muhammed'in sağlığında Hz. Fatma'ya ve ailesine gösterilen saygı ve hürmet, peygamberin vefatından sonra kine dönüştü. Hz. Fatma masumdu. Gerçek anlamıyla kutsaldı.

Hz. Fatma'ya yapılan haksızlıklar tarih boyunca onun soyuna karşı sürdürüldü. Hz. Fatma, Aleviler açısından kutsal bir insandır. Her şeyden önce anadır. Alevilikte "Ana" kavramı saygıyı, saygınlığı ifade ediyor. Dolayısıyla da Fatma Ana'yı temsil ediyor

Fatma Ana'nın Güzelliği

Güzellikte sınır var mı? Yok.

Güzel olan ilgi azalır mı? Yine yok.

Olan nedir?

Olan, -olmuş olan ve her zamanda olacak olan- güzelliğe duyulan özlem, güzellikle buluşma istemi ve böylece güzel olmak arzusudur. Çünkü asıl olan; güzel olup sevmektir.

Hz. Fatma Ana işte bu özlenen, aranan, ulaşılmak istenen güzelliğin “Ana” kaynağıdır.

Fatma Ana'nın güzelliği öyle bildiğimiz sıradan bir fiziksel güzellik değildir. Fatma Ana'nın güzelliği Ehlibeytten olması sebebiyle Hakkın nurunun vücuda gelmesidir.

Hz. Fatma Ana'yı güzel kılan işte bu nurdur.

Güzellikte sınır var mı ve güzelliğe olan ilgi azalır mı diye sormuştuk. Ve cevap olarak da güzellikte sınır olmayacağını ve güzelliğe olan ilginin hiç bir zaman azalmayacağı cevabını bulmuştuk. Bu demektir ki asıl güzelliğin çıktığı kaynak olan Ehlibeyte ve Ehlibeytin Anası olan Hz. Fatma'ya olan ilgi asla ve asla bitmeyecektir. İnsanlık var olduğu müddetçe Ehlibeytin nurlu yolu nasıl yaşayacaksa, Ehlibeytin Anası'na da her daim annelik yapmak düşecektir.

Güzelliği arayanın yolu Hz. Fatma'ya çıkacaktır. Hz. Fatma Ana, kendisine ulaşmak isteyenlere, onun nuruyla nurlanıp güzelleşmek isteyenlere her zaman karşılık beklemeden sunacaktır nurunu.

Çünkü o Fatma Ana'dır. Nasıl ki cümle anneler karşılık beklemeden, çıkar hesabı yapmadan ellerinden geldiğince evlatlarına tüm varlıklarını sunuyorlarsa, anaların anası olan Hz. Fatma da şüphesiz her zaman ondan dilek dileyenlere dileklerini, nasip almak isteyenlere nasiplerini verecektir. İkrarla, imanla, inançla, aşk ve tutkuyla, sadakat ve samimiyetle, şüphe ve vesveseden arınmış

olarak o nura yönelenleri hiç cevapsız bırakmayacaktır. Ana olmak bunu gerektir. Hz. Fatma Ana da bu gereklilikleri yerine getirendir.

Öyleyse her kim güzelliği arıyorsa, güzel olana özlem duyuyorsa, güzelleşmek istiyorsa Fatma Ana'ya yönelmelidir.

Hatalı da olsa, yanlış yapmış da olsa, günahkar olmuş olsa da her zaman yönelmek ve bu samimi yöneliştten sonra bütün kirlenden, kötülüklerden, yanlışlıklardan uzaklaşmak mümkündür. Uzaklaşmak mümkün olduğu gibi güzelleşmek de mümkündür.

Güzelleşmek ve bunun sonucunda seven ve sevilen olmak için anaların anası Fatma Ana'ya yönelelim. Onu anlamaya, kavramaya, bilince çıkarmaya çalışalım. Sadece zahiri bilgiler ile değil, batini manada, inançsal manada onu anlamaya ve ona yönelmeye çalışalım. Böylelikle güzelleşmeye doğru bir adım atmış oluruz. Güzel olanda çirkinliklerde ısrar edenlerin ısrarını kırmaya başlar ve onlarında güzellikle buluşmalarına rehber olur.

Ne mutlu güzel olanı arayan. Ne mutlu güzel kalmakta ısrar edene. Ne mutlu Fatma Ana'nın insanı güzel kılan davetine icabet edene.

Hz. Ali'nin, Hz. Fatma Ananın Hakka Yürümesinden Sonra Söyledikleri

Hz. Fatma Ananın, Hz. Peygamberin hakka yürümesinden sonra neler yaşadığını, nasıl zorluklarla mücadele ettiğini, somut olarak Fedek hurmalığı örneğinde olduğu gibi nasıl haksızlıklara maruz kaldığını, onun vefatından sonra Hz. Ali çok özlü bir şekilde dile getiriyor. Hz. Ali, Hz. Muhammed'e adeta şikayette bulunuyor. Onun hakka yürümesinden sonra nasıl söz verenlerin sözlerinden döndüklerini hiç bir tartışmaya yer vermeyecek kadar açık bir şekilde dile getiriyor. Hz. Hüseyin'den rivayet edilen bu bir nevi içini dökme, dertleşme şöyle geçiyor kitaplarda.

“Annem Fatma vefat ettiğinde babam Ali onun cenazesini gizlice defnetti. Kabri, insanların göremeyecek şekilde düzeltti. Sonra kalktı, yüzünü dedem Hz. Muhammedin kabrine taraf yöneltti ve, 'Ey Allah'ın elçisi, benden sana selam olsun. Kızım, kalbinin parçası, bu toprakta defnolunan, benden ayrılıp sana gelen bu Fatma'dan sana selam olsun. Allah, onun sana taraf gelmesine ve ulaşmasını sağlamıştır.

Ey Allah'ın elçisi, senin sevgili kızının ayrılığından sabırsız oldum, dünya kadınlarının efendisi olan Fatma'nın ayrılığına tahammül edemez oldum.

Ey Allah'ın elçisi, artık hem renkli gökyüzü ve hemde serilen yeryüzü gözümde küçülmeye ve de kötü görünmeye başladı. Üzüntüm devam ediyor. Dertlerim kalpleri kanatır oldu. Kederim ise sonsuzlaşır oldu.

Ey Allah'ın elçisi, ümmetinin kızın Fatma'ya yaptığı haksızlıkları o pek yakında sana haber verecektir. Olanların hepsini ondan sor ve haberlerin tamamını ondan öğren. Çünkü onun derdi çoktur. Dertlerini ateş misali göğsüne çekiyordu. Bu dünyada dertlerini söylemek ve açıklamak için fırsat bulamadı. Ancak şimdi ise olanların tamamını sana anlatabilir.

Allah'ın huzurunda kızının cenazesini gizlice defnedildi. Hakkı olan her şey elinden alındı. Mülkiyetine dahi sahip çıkamaz oldu. Oysa uzun müddet dahi geçmedi. Çünkü daha senin ismin unutulmamıştır.

Ey Allah'ın elçisi, artık şikayetimi yalnız Allah'a arz edebilirim. Başka kimsem yoktur. Ey Allah'ın elçisi, en güzel dostum ve yakınım sen idin. Allah'ın selamı sana olsun, rahmet ve rızvanı ise Fatma'ya olsun' dedi”.

Gönüllerin sultanı imam Hüseyin'in ağzından tarih kitaplarına geçen bu sözler, sadece acılı bir eşin acısını dile getirmesi olarak anlamak eksik bir algılama olur. Burada dile getirilenler, Hz. Muhammedin vefatından sonra yaşanan ihanetlerin, haksızlıkların tespiti olarak algılamak gerekiyor. Bir noktada da daha sonra devam edecek olan ve etkileri halen devam eden haksızlıkların, zalimliklerin habercisi olarak algılamak gerekiyor. Hz. Peygamberin ciğer pasesi Hz. Fatma'ya yapılan haksızlıklara ve haksızlığa göz yumanlara lanet olsun!

Kaynak: Adil Ali Atalay
Ehlibeytin Mucizeleri
Sayfa: 214,215,216

Hız. Zeynep kimdir, ne zaman nerede doğmuştur? Kerbela da ve Kerbela sonrası nasıl bir tutum almıştır? Zeynep adı neyin sembolüdür ve ad Aleviler için ne anlama geliyor? Günümüzde ve gelecekte kadınlar Hız. Zeynep'i neden örnek almalılar?

Zeynep adı Alevi toplumunda yiğitliğin adı olarak bilinir. Bu yiğitlik kültürünün oluşumunu Hız. Zeynep gerçekleştirmiştir. Aslında Zeynep adı salt yiğitlik için değil, aynı zamanda doğruluğun, mertliğin, zalimin zulmüne direnmenin, hakkaniyetin, fedakârlığın... da adıdır. İşte Zeynep isminde sembolleşen bu değerlerin yaratıcısı Hız. Zeynep'tir.

Hız. Zeynep, Hız. Ali'nin ve Hız. Fatma'nın kızıdır. Hız. Zeynep, dedesi Hız. Peygamberin, abileri İmam Hasan ve Hüseyin'in yolundan gitmiştir.

Her şey açık değil mi?

Eğer bir insanın dedesi Hız. Muhammed ise, babası Hız. Ali ise, annesi Hız. Fatma ise, abileri İmam Hasan ve Hüseyin ise; o kişinin nasıl önder bir şahsiyet olduğu yeteri kadar açık değil mi? Böylesi nurlu bir ortamda dünyaya gözlerini açan bir şahsiyetin önderliğini anlatmaya gerek var mı? Zaten önderlik sınavını en muazzam şekilde Kerbelâ'da, Yezit lânetlisinin saraylarında alını açık, başı dik olarak vermiştir. Tarihin en mühim döneminde hakkaniyeti savunmuş ve savunmasıyla zalimlerin, hainlerin, korkakların, haksızların... önünde boyun eğmeyeceğini kanıtlamıştır. İşte Zeynep böylesi bir kişidir. Asla ideallerinden ve doğrularından taviz vermemenin adıdır. İdeallerini her koşulda savunmanın adıdır.

Hız. Zeynep, Hız. Ali ve evlatlarına yapılan bütün haksızlıklardan payını fazlasıyla almıştır. Ehlibeyt'e düşmanlığın had safhada olduğu bir zamanda yaşamış ve saldırılara cevap olmaya çalışmıştır.

Hız. Zeynep'in yaşamını kısa bir anlatımla anlatmak mümkün değil. Yine Hız. Zeynep'i anlatırken bazı kronolojik bilgiler ve verilerde sınırlı kalmak, Hız. Zeynep gibi büyük bir öncüye haksızlık olur.

KERBELÂ VE ZEYNEP

Kerbelâ... İnsanlık tarihinin gördüğü en büyük trajedi. Kerbelâ'da sadece trajedi yoktu. Orada aynı zamanda İmam Hüseyin'in bütün insanlığa asırlarca yol gösterecek mesajı da vardı.

Hız. Zeynep'te Kerbelâ'da başına neler geleceğini bile bile İmam Hüseyin ile beraber gitmiştir. Kocasının bütün telkinlerine rağmen Hüseyin'i yalnız bırakmamış ve çocuklarıyla beraber İmam Hüseyin'e yoldaşlık etmiştir. Bu manada doğruları savunmak adına kocasının telkinlerini reddetmiştir. O günün şartlarında bir kadının kocasını dinlememesi ender görülen bir olaydır. Hız. Zeynep burada da önderliğini kanıtlamış ve iradesini ortaya koymuştur. Doğru bildiği yolda sonuna kadar gitmiştir.

Hız. Zeynep'in günümüze kadar süren önderlik anlayışını iyi anlamak gerekiyor. Hız. Zeynep koca iktidarını reddetmiştir. Bu, öylesine verilmiş bir karar değildir. Aksine iyice düşünülmüş, ölçülüp biçilmiş bir karardır. İdealleri uğruna her türlü bedeli vermenin gereğidir. Nitekim Hız. Zeynep Kerbelâ'da İmam Hüseyinle beraber öz evlatlarını da şehit vermiştir. Kendisine olmadık hakaretlerde bulunulmuştur. Hız. Zeynep ise bütün bu zalimliklere karşın başını dik tutmuş ve doğrularını en mükemmel şekilde zalimlere karşı dile getirmiştir. Hız. Zeynep, böylece Ehlibeyt davasının sahipsiz olmadığını göstererek, önderlik gücünü ortaya koymuştur. Bu değerli kadın önderden öğrenecek yığınla ders var. Ne mutlu Zeynep gibi yaşayanlara, yaşamak isteyenlere.

Kadıncık Ana

Kadıncık Ana, Alevi toplumunda en çok bilinen kadın önderlerden biridir. Şöyle ki; Ulu Hünkâr Hacı Bektaş Veli, Sulucakarahöyük’e geldiğinde çamaşır yıkayan kadınların yanına geldi. Kadınlara açlığı olduğunu söyledi. Kadınlar da ona verecekleri yemekleri olmadığını söylediler. Kadınlar arasında bulunan Kadıncık Ana, hemen eve gidip bir ekmeğin içine yağ koyarak Ulu Hünkâr’a getirdi. Bunun üzerine Hünkâr şöyle buyurdu: “artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin”. Bu, Alevi kadını için bir sembol olay niteliğindedir.

Gelelim Kadıncık Ana’nın kimliğine. Bu konudaki bilgiler oldukça çelişkili. Bazı kaynaklar, Alevi edebiyatında geçen Fatma Nuriye Hatun, Kutlu Melek, Fatma kavramlarının hepsinin aslında Kadıncık Ana olduğunu söylüyorlar. Bazı kaynaklardan ise bunların hepsinin farklı farklı kimlikler olduğu kanaatindedir. Aynı durum Kadıncık Ana’nın Hacı Bektaş Veli ile ilişki düzeyi için de geçerli. Bazıları Kadıncık Ana’nın Hacı Bektaş Veli’nin eşi olduğunu söylüyor, bazı kaynaklar ise olmadığını.

Bütün bu çelişkilere ve bilinmezliğe rağmen Kadıncık Ana her anlamda bir kadın önderdir. Bu gerçeği hiç bir olasılık değiştirmedeği gibi, Kadıncık Ana da sembolleşen Alevi kadınının toplumsal statüsünü de değiştirmiyor. Kadıncık Ana, her daim erkek ile eşit tutulmuş hatta Velayetname’deki bazı bölümlerde erkeğin önünde yer almıştır. Bütün bunların sembolik değeri olduğunu varsayarsak dahi bu, çağının çok çok ilerisinde bir kadın-erkek eşitliğidir. Kadıncık Ana’nın gösterdiği yardımseverlik çok önemlidir. Kadıncık Ana da sembolleşen; Alevi inancının kadına verdiği değerin, tarih boyunca Alevi toplumunda kadın-erkek eşitliğinin sürekliliğine vurgusudur.

Hüsniye

Hüsniye, en önemli Alevi kitaplarından birinin kahramanıdır. Hüsniye adı ile bilinen bu kitapta, Alevi-Sünni inancı arasındaki temel farklılık diyalog yoluyla yansıtılmakta. Bu kitapta kısaca Hüsniye'nin özgeçmişi de yer almaktadır. Bu özgeçmişe göre Hüsniye, İmam Caferi Sadık'ın yanında eğitim almış, o saygıdeğer, ilim irfan sahibi imamın özel hizmetinde bulunmuş, bu vesileyle kendisini bilgi ve birikim açısından tam olarak yetkinleştirmişti. Bilindiği gibi altıncı imam Caferi Sadık, salt dini konularda değil, bir çok bilim dalında da zamanın en önemli bilginiydi.

Böyle bir bilginden eğitim alan Hüsniye, Ehlibeyt'e tartışılmaz bağlılığının yanısıra daha bir çok açıdan kendisini eğitip geliştirmişti. Altıncı imam Caferi Sadık'ın şehit edilmesinden sonra Hüsniye, zamanın halifesi Harun Reşid'ten intikam almak istiyordu. Bunu da Harun Reşid'in sarayında, onun inanç dayanaklarını çürütecek ve Ehlibeyt'in haklılığını kanıtlayacak şekilde yapmak istiyordu. Neticede Hüsniye, Harun Reşid'in huzurunda dönemin ulemasıyla ve önemli bilginlerle tartışmış, kaynaklarıyla Ehlibeyt haklılığını ortaya koymuştur. Dolayısıyla bu 20 yaşındaki genç kadın tartışılmaz Ehlibeyt bağlılığını derin bir bilgi ile ortaya koyup, bir noktada düşmanı can evinden vurmıştır. Böylelikle İmam Caferi Sadık'tan öğrendiklerini hayata geçirip, halifenin ve diğer bilginlerin nasıl temelsiz olduklarını ortaya koymuştur.

Hüsniye, canı pahasına değerlerini korkusuzca savunmuştur. Bir tarafta koskoca halife ve onlarca bilgin, diğer tarafta tek başına bir kadın. Kazanan Hüsniye oluyordu. Hüsniye'nin yaptığı tartışmalar günümüzde de Ehlibeyt taraftarlarına güç ve bilgi vermekte. Önderlik de bu olsa gerek. Yapılanların, söylenenlerin zaman ve mekânı aşarak evrenselleşmesi. Hüsniye bunu başarmıştır.

Çocuklar İçin Uygulamalı Avelilik Dersleri

İçindekiler

1. İbadet: Cem ve Delili Uyandırmak
2. On İki Hizmet
3. Oruç: Muharrem Orucu ve Hızır Orucu
4. Aşure
5. İkrar
6. Ehlibeyte Bağlılık
7. Lokma: Sofra Gülbankı
8. Niyaz
9. Ya Hızır
10. Duaz ve Deyiş
11. Mersiye
12. Zülfikar
13. Erkek Çocuklarının Sünnet Edilmesi
14. Bağlama
15. Hakka Yürüme
16. Bayram

17. **Hidrellez**

18. **Temsili Resimler**

19. **Semah**

20. **Alevi Hikayeleri**

21. **Musahiplik**

22. **Kısa soru ve cevaplar**

- Allah insanı ve dünyayı niye yarattı?
- Allah neden peygamberler gönderdi?
- Allah beni seviyor mu?
- Ne zaman ve nasıl dua etmeliyim?
- Hata ve yanlış yaptığımda ne yapmalıyım?
- Küçük yalan söylersem günaha girermiyim?
- Allah'tan korkmalı mıyım?
- Allah nerede?
- Hz. Ali neden önemli?
- Alevilikte dede ve ana demektir?
- Muharrem orucu tutmak zorunda mıyım?
- Uyumadan önce hangi duayı okumalıyım?

Giriş

İnancını çocuklarına öğretmek ve inancını çocuğunun yaşamasını istemek her anne babanın en doğal hakkıdır.

Bu doğal hakkı kullanmak önemlidir. Çünkü eğer çocuğumuz bizimle aynı inancı ve değerleri paylaşıyorsa, inancımızın kültürünü benimseyip ona uygun bir yaşamın sahibiyse; o halde ortak noktalarımız daha çok olur ve sorunlarımızı daha çabuk atlatırız. Çünkü ortak noktaların çokluğu, aynı ilkeleri ve değerleri benimsiyor olmamız bizlerle çocuklarımız arasında önemli ve sağlam bir bağ oluşturur. Ve böylece bu sağlam bağ üzerinden mutluluğumuz artar sorunlarımız daha kolay çözüme kavuşur.

Bu ilkedan hareketle bizler bu çalışma ile çocuklarına ailede Alevilik ile ilgili temel kavram ve pratik uygulamaları öğretmek isteyen anne babalara bir harita çizmek istedik. Elbette bu çalışmaya her anne ve baba kendi özgül şartlarından ve deneyimlerden yola çıkarak eklemeler yapabilir.

İbadet: Cem ve Delili Uyandırmak

Bilindiği gibi ibadet iki şekilde yapılmaktadır. Bireysel olarak tek başına yaptığımız ibadet ve toplu olarak hep birlikte yaptığımız ibadet.

Bireysel olarak yaptığımız ibadetimizde şekil yoktur. Günün her saati, her dilde, her şekilde yüce Yaraticıya yakarabilir, cümle varlığı var edenle hemhal olabiliriz.

Toplum olarak hep birlikte yaptığımız ibadetimiz ise cemdir.

Haftada bir gün, perşembeyi cumaya bağlayan gece cemevin de hep birlikte cem ibadetini yaparız. İmkanımız varsa, şartlarımız el veriyorsa haftada bir yapılan bu cemlere katılalım ve çocuklarımızı da katalım. Eğer imkanımız yoksa yine perşembe akşamları evimizde sofraya oturmadan hep birlikte delili uyandıralım ve bir gülbank okuyalım.

Bu ritueli çocuklarımıza yaptırabiliriz. Delili çocuğumuz uyandırır ve gülbankı yine çocuğumuz okur.

Peki delil ne anlama geliyor ve nasıl bir gülbank okuyabiliriz?

Delil; rehber, yol gösterici, kılavuz anlamına gelmektedir.

Delil uyandırıldığı zaman salt gün yüzüne çıkan güzellikler, aydınlanan mekan değildir. Asıl aydınlanan insanın kalbi ve bilincidir.

Delil, Allah'ın nurudur. Daha yer gök hiç bir şey yokken o nur vardı. Her şey o nurdan meydana gelmiştir. İşte delilin yakılması o nurun bütünlüklü olarak, daim olarak yankısını bulmasıdır.

Delilin uyandırılması Muhammed Ali yolunun sevgiyle, aşkla olduğu kadar bilimle, irfanla bütün insanların yüreklerinin ve beyinlerinin aydınlanması/aydınlatılmasıdır.

Aydınlanan insan, kendini bilen insan varoluşa en anlamlı cevabı verendir. Aydınlanan, aydınlık olan, چراغ misali yanan çevresini de aydınlatır.

Delili uyandırmak bizdeki, ruhumuzdaki karanlığı aydınlığa çıkartmak ve aydınlığın, nurun bizde daim olmasını dilemektir.

Her perşembeyi cumaya bağlayan akşam ailemizle toplu halde veya yalnız tek başımıza delili uyandırmak niyetine bir mum yakıp odamızı aydınlatıyorsak, bu aydınlanmayla asıl sağlamak istediğimiz, aydınlatmak ve nura gark olmasını istediğimiz özümüzdür.

Yüce yaratıcının nurunun özümüzde olmasını, o nurun daima bizlerle olmasını, her zorlukta bize güç vermesini, her karanlıkta yolumuzu aydınlatmasını, bizi kötülük ve kötülerden, şeytanın ve nefsin emrinde olanlardan ayrı tutmasını istemektir, dilemektir.

Delili uyandırmak asıl olarak özümüzü uyandırmaktır ve bu bizler için bir ibadettir. Çünkü esas olan aydınlanmış, gerçeğin ve hakikatin ayırtına varmış bir can olmaktır. Gerçek anlamda can olabilmek ise aydınlanmak ile olur. Aydınlanmak salt bilgi sahibi, bilinç sahibi olmak değildir. Bununla beraber ibadet boyutuyla, tefekkür anlamıyla da aydınlanmaktır. İşte perşembeyi cumaya bağlayan akşam uyandırdığımız delil bu ibadet boyutunun en genel ve ilk basamağıdır.

Bu gün perşembe akşamı ve biz delili uyandırıyoruz. Delilimizi uyandırırken şu gülbankı okuyoruz:

Bismişah, Allah Allah.

Vakitler hayır ola, hayırlar feth ola, şerler def ola, demler daim, Cemler kaim ola.

Hazır-gaip, zahir-batın cem erenlerinin nuru cemalları aşk ola.

Ehlibeytin, Üçlerin, Beşlerin, Yedilerin, Oniki İmamların, Ondört Masum Pakların, Onyeddi Kemerbestlerin, Kırkların, cümle erenlerin katarından, didarından ayırmaya.

Her dilde bir dilek, her gönülde bir murat vardır. İnanmışımız, güvendiğimiz yüce Yaradan, dilde dileklerimizi, gönülde muratlarımızı vere.

Allah, namerde-merde muhtaç eylemeye.

Duvarımızdan taş, gözlerimizden yaş dökmeye.

Genç yaşta ölüm, ihtiyarlıkta zulüm vermeye.

Hak evimizin, toplumumuzun ağız tatlılığını bozmaya.

Huzur vere, dertlerimize derman, hastalarımıza şifa, borçlarımıza eda nasip eyleye. Yolumuzu yolsuza, yüzümüzü nursuza uğratmaya.

Gökten hayırlı rahmetler, yerden hayırlı bereketler; ana-babasına, toplumuna hayırlı evlatlar vere.

On sekiz bin alemle mümin, Müslim cümle kardeşlerimizi Muhammed- Ali gülbangından mahrum eylemeye.

Çağırdığımızda, bunaldığımızda Hızır yoldaşımız; Şah-ı Merdan Ali kardaşımız, Hünkar Hacı Bektaş Veli de haldaşımız ola.

Duası bizden, kabulü Allah'tan ola. Gerçekler demine, evliya keremine, gönüller birliğiyle gerçeğe Hû diyelim.

On İki Hizmet

Cemlerimiz ve cemlerimizde ki her uygulama asıl olarak tüm yaşantımızın cem halinde yaşanması gerektiğinin adeta mikro örnekleridir.

Bir bütün olarak cemimize, cemimiz de ki on iki hizmete bu nazarla bakmamız gerekiyor.

Cemlerimizde bir araya gelip, birlik olup ibadetimizi yapıyoruz.

Cemlerimizde Yüce Yaraticıya ibadetle beraber; var olmanın, can olarak bedenleşip varlık meydanına çıkmış olmamızın, görünür aleme gelmiş olmamızın bilinci ve sorumluluğuyla hem kendi özümüze karşı hemde toplumu karşı hesap vermeyle de yükümlüyüz.

Cemlerimizdeki her dua, her deyiş, her uygulama bir bütün olarak bizleri insanlık bilincinin zirve noktasına taşıyor ve daimi olarak orada kalıp insan-ı kamil olmamıza olanak veriyor.

Çocuklarımıza cemde yapmış olduğumuz on iki hizmeti öğretmeli ve onların yapmasını sağlamalıyız.

On iki hizmetten herhangi birisini yapmadan önce o hizmetin neden yapıldığı, insanlık ve dünya için ne anlama geldiği çocuğa anlayacağı şekilde anlatılmalıdır.

Hizmetin toplumumuz şahsında tüm insanlık için olduğu, insanı kemalete götürdüğü, yapılan hizmetin kutsal ve değerli olduğu çocuğa anlatılmalıdır.

Oruç: Muharrem Orucu ve Hızır Orucu

Çocukların oruç tutmaları gelişimleri açısından doğru değildir. Bu nedenle çocuklarımıza belli bir yaşa gelmeden oruç tutturmayız. Fakat anne ve babalar kendi tuttıkları orucu neden tuttuklarını, anlam ve önemini anlatabilirler.

Bizler için esas olan iki tane oruç vardır. Muharrem Orucu ve Hızır orucu.

Muharrem orucu bizler için oruç ibadeti olmakla beraber aynı zamanda Kerbela da katledilen İmam Hüseyin ve onun şahsında diğer imamlar ve şehit olmuş tüm yol önderlerimizden dolayı bir yas zamanıdır.

Muharremde hem oruç tutuyoruz ve aynı zamanda barbarlık ve vahşetle katledilmiş güzel erenlerimizin yasını çekiyoruz.

Bu oruç ile hem oruç ibadetinin genel ilkelerine uyuyoruz ve yas ile de yezidin şahsında kötülüğü, zalimliği, haksızlığı, sömürüyü, vahşeti dışlıyor, lanetliyor ve İmam Hüseyin'in şahsında güzelliği, haksızlık karşısında direnmeyi, değerleri savunmayı yüceltiyoruz.

Muharrem orucunda 12 gün boyunca yemeklerimize et koymuyoruz. Bu noktada çocuklarımız oruç tutmasalar dahi 12 gün boyunca et yemeyebilirler. Bu noktadan hareketle o 12 gün onlar içinde bir farkındalık anlamına gelir.

Yine 12 gün boyunca düğün ve benzer eğlenceler yapmıyoruz. Bunun nedenlerini de anlaşılır bir şekilde çocuklarımıza anlatabiliriz.

Her ne kadar çocuklarımız orucu praktize etmeseler de bu biçimiyle onlarda orucun farkında olur ve yaşları ilerledikçe daha iyi kavramış olurlar.

Aşure

Aşurenin tarihi kime, kimlere dayanır? Aşure nasıl ortaya çıkmıştır? Aleviler için aşurenin anlam ve önemi nedir? Günümüzde aşure nasıl bir anlam içeriyor?

Aşure Arapça (İbranice) bir kelimedir (Orijinal telaffuzu aşuradır) ve on (10) anlamına geliyor. Başka bir deyimle Hicri takvimin ilk ayı olan Muharrem ayının onuncu günüdür.

Bazı bilgilere göre, İslamiyetten önce, başta İsrailoğulları olmak üzere bir çok halk bu günde oruç tutarlardı.

Bu günde önemli ve insanlığın kaderini etkileyen, geleceğine yön veren olaylar gerçekleşmiştir. Örneğin; Adem peygamberin tövbesinin kabul edildiği, Halil peygamberin Nemrut'un ateşinden kurtulduğu, Hz. Musa'nın kavmini Firavun'un zulmünden kurtardığı, Yunus peygamberin balığın karnından kurtulduğu, Eyüp peygamberin dertlerine şifa bulup yaralarının iyileştiği, Hz. Yakub'un oğlu Hz. Yusuf'a kavuştuğu ve gözlerinin açıldığı, Nuh peygamberin gemisinin karayı oturduğu gündür.

Bütün bu önemli tarihsel gelişmelerin yanında aşureyi bizler için daha da anlamlı kılan; imam Hüseyin'in bu gün şehit edilmesidir.

Kerbela şehidi Hz. Hüseyin, on Muharremde şehit edilmiştir. Dolayısıyla Muharrem ayı ve bu ayda tutulan oruç ve sonrasında pişirilen aşure çorbası bizler için çok daha derin ve diğer toplumlardan farklı anlamlara sahiptir.

İmam Hüseyin'in Kerbela çölünde şehit edilmesiyle Muharrem Orucu Aleviler için aynı zamanda bir Matem Orucu da olmuştur. Bununla beraber aşure çorbasında Aleviler için anlam ve önemi diğer toplumlardan farklı olmuştur.

Hz. Hüseyin, Kerbela da şehit edilmeden önce Muharrem ayında tutulan oruçtan sonra pişirilen aşure çorbası bir şenlik havasında yapıp paylaşılıyordu. İmam Hüseyin'in şahadetinden sonraki tarihlerden itibaren ise, aşure çorbası şenlik havasından uzak bir şekilde başta Kerbela şehitleri ve 12 imamlar olmak üzere bu yolda

canlarını veren bütün şehitlerin anılarına bağlılığın bir gereği olarak pişirilip dağıtıldı. Günümüzde de bu şekilde yerine getiriliyor.

Aşure tatlısının çıkış noktası ile ilgili temel anlatım Nuh peygamberle ilgili olan anlatımdır. Nuh peygamberin gemisinin karaya oturmasından sonra gemide bulunan son yiyeceklerden bu tatlı çorba meydana gelmiştir. Aşurenin içinde en az 12 tane farklı bileşim olmalıdır. Bunlar genelde fındık, kuru incir, kuru üzüm, ceviz, nohut, fasulye ve benzer yiyeceklerdir.

Tekrar altını çizelim ki aşure çorbası, 12 günlük Muharrem Orucu bitikten sonra Kerbela ve diğer bütün şehitlerimizin ruhları için, yollarına bağlılığın, değerlerinin savunucusu olmanın bir gereği olarak yapılıp paylaşılmalıdır. Birlik olarak, yolumuza bağlılığı daha yoğun yaşayarak, kardeşlik ve barış duygusuyla yapılıp paylaşılmalıdır..

Aşureyi yaparken, duasını okurken çocuklarımız ile birlikte yapabiliriz. Dağıtımını onlara yaptırır, ilk onların tatmasını sağlayabiliriz.

İkrar

Çocuklarımız belli bir yaşa gelince inancımız gereği ikrar vermeleri gerekir. İkrar vermek gönüllülük esasına dayanır. Bu nedenden dolayı çocuğumuz çocukluktan çıkıp gençliğe adım attığı vakit, yani belli bir bilince ve muhasebe yeteneğine kavuştuğu vakit ikrar vermelidir.

Peki nedir ikrar vermek?

İkrar sözdür. Söz vermek ve sözünün gereklerini yaşamında ortaya koymak, sözüne, yani ikrarına bağlı kalarak bir yaşam sahibi olmaktır.

Alevi olmak isteyen, Alevi inancına uygun bir yaşamın sahibi olmak isteyen, Aleviliğin kişiyi manevi boyutta anlamlı ve mutlu yaşama götüren yol olduğuna kanaat getiren her kişi ikrar vermek durumundadır. Bu verdiği ikrarında gereklerini ömrünün sonuna dek uygulamakla yükümlüdür.

Verdiği bu ikrarla kişi bundan sonraki hayatında inancın gerektirdiği gibi bir yaşamın sahibi olacağına, yani eline, beline, diline bağlı kalacağına, eşine, aşına, işine sadık olacağına, asla kimseyi dininden ve ırkından dolayı hor görüp aşağılamayacağına, insan katletmeyeceğine, kısacası doğruluk ve dürüstlük ülküsünde bir yaşam süreceğine söz veriyor.

Kişi hiç bir etki ve baskı altında kalmadan, tamamen özgür iradesi ile ikrar veriyor. İkrar verdiğinde ona söylenen gelme gelme, dönme dönme düsturudur. Bundan kasıt; 'bu yolun kuralları şunlar şunlardır. Madem bu yola girmek istiyorsun, o halde bu kurallara uy ve bu yolun ilkelerini yaşamında praktize et. Bu bilinç ve düşünce ile ikrarını ver. İkrarında durmayacaksan, yolun kurallarını çiğneyeceksen, yoldaki işaretleri hiçe sayacaksan, o halde ikrar verme'.

'Öl ikrar verme, öl ikrarında dönme 'de aynı ilkelere işaret etmektedir.

Ehlibeyte Bağlılık

Çocuklarımıza Ehlibeyti anlatmalı ve neden Ehlibeytin yolundan gittiğimizi, neden Ehlibeyte bağlı olduğumuzu, Ehlibeytten ne anladığımızı ve Ehlibeytin neden kutsal olduğunu anlatmalıyız.

Şu bilgilerden yola çıkarak Ehlibeyti çocuklarımıza anlatabiliriz:

Anlam olarak Ehlibeyt, Hz. Muhammed'in ailesi demek. Bu aile Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'den oluşmaktadır.

Ehlibeyt bir nurdur.

Ehlibeyt Hakkın nurunun yer yüzüne yansımadır.

Ehlibeyt bir bütündür.

Alevilik inancı bir Ehlibeyt inancıdır. Ehlibeyt sevgisinin, bağlılığının biçimlendirdiği bir inançtır. Bunu yok etmek, yok saymak Aleviliği yok etmektir.

Alevilik inancının temeli olan Ehlibeyti yok etmek demek, Alevileri köksüz bırakmaktır. Kökleriyle bağları kopmuş olan bir toplum boşlukta yalpalanmaya ve kısa bir süre sonrada yıkılıp yok olmaya mahkumdur.

Ehlibeyt neden önemlidir?

Ehlibeyt Hakkın nurudur. Tüm kirlerden, günahlardan, hatalardan, yanlışlardan arınmışlıktır.

Ehlibeyte iman ve inanç Hakkın birliğine, varlığına inançtır. Onun gelmiş geçmiş tüm peygamberlerine ve son peygamber Hz. Muhammed'e inançtır. Erenlerin serdari ve cümle insanların velisi, velayet makamının sahibi Hz. Ali'ye bağlılıktır. 12 İmamlara ve onların yolundan giden nice sayısız erene, yolu dosdoğru sürmüş olanlara, bu kadim yolun, Hak inancının bu günlere gelmesine vesile olmuş olan, canları pahasına bu yolun değerlerini savunup korumuş olanlara bağlılıktır.

Ehlibeyt bağlılık tevella-teberra ilkeleri şeklinde netleşmiştir.

Tevella Teberra ne anlama geliyor?

Tevella= dostluk kurma, dost olma anlamına geliyor.

Teberra= uzak durmak anlamına geliyor.

Biz Aleviler için Tevella ve Teberra'nın manası ise Ehlibeytin dostlarına dost, düşmanlarına düşman olmak anlamına geliyor.

Tevella-Teberra iyiden, güzelden, haktan, haklıdan yana olmak; zalime, sömürücüye, haksıza, riyakara da karşı olmak anlamına geliyor. Bu anlamıyla bir duruşu, tavrı sembolize ediyor.

Ehlibeytin şahsında bir bütün halinde doğrulardan taraf olmayı, haksıza karşı olmayı temsil ediyor.

Lokma: Sofra Gülbankı

Çocuklarımıza öğreteceğimiz en önemli gülbanklardan birisi sofra gülbankıdır.

Sofra gülbankına aynı zamanda lokma duası da deniliyor. Sofra gülbanklarından bir iki örnek vermeden lokmanın bizler için anlam ve önemine değinelim.

Lokma gülbankı, helal bir emekle kazanılmış nimetlerle kurulmuş bir sofrada okunur. Yalanla, hileyle, üçkağıtçılıkla elde edilmiş, başka insanların haklarının gasp edilmesi sonucu elde edilmiş kazançtan meydana gelen sofrada lokma gülbankı okunmaz.

Alevi yolu rızalık yoludur. Bu yolun kurucuları bu yolu rızalıkla kurmuşlar ve bu yolu sürdürmüş olanlar, sürdürenlerde rızalıkla sürdürüyorlar. Dolayısıyla kul hakkı yiyenler, haksız yere kazanç elde edenler, sömürücüler, hilebazlar, haksız kazanç elde etmeyi marifet sayanlar, insanları dolandırmayı yetenek bilenlerin bu yolda işleri yoktur. Bunların lokmaları helal değil, hizmetleri delil değildir.

Lokmalarımızın kabul, gülbanklarımızın makbul olması için lokmalarımızın helal kazançla elde edilmesi gerekiyor. Hiç bir kul hakkı yemeden, hiç bir yalana-dolana başvurmadan alınımızın teriyle kazandığımız kazançla elde ettiğimiz lokmalarımız yiyene helal, yedirene delil olur. O sofralarda Halil İbrahim'in bereketi ile dolar.

***

Yemekten önce

Bismişah..

Allah.. Allah..

Evvel Allah diyelim, kadim Allah diyelim.

Sofra Ali 'nin, himmet Veli 'nin.
 Geldi Ali sofrası, şah diyelim.
 Şah versin, biz yiyelim!
 Allah, eyvallah.
 Gerçekler demine Hü diyelim.

***

Yemekten sonra

Bismişah..
 Allah.. Allah..
 Nimmet-i Celil, bereket-i Halil, şefaati Resul, inayet-i Ali, Himmet-i Veli ola.
 Artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin.
 Bu gitti, ganisi gele.....
 Hak Muhammed Ali bereketini vere.
 Yeyip yedirenlere, pişirip kotaranlara, nur-i iman, aşk-u sevk ola.
 Dertlere derman hastalara şifa ola.
 Gittikleri yerde gam ve keder görmeye.
 Üçlerin, Beşlerin, Yedilerin, On İki İmamların, Ondört Masumu Pakların, Onyeddi Kemberbestlerin, Kırkların, Rical ül gayp erenlerin ve Pir dergahına yazıla.
 Yiyene helal yedirene delil ola.
 Lokma hakkına, evliye keremine, cömertler cemine, gerçek erenler demine Hü diyelim....

***

Bismillah Bismişah Allah Allah
 Hizmetleriniz kabul ola.
 Muratlarınız hasıl ola.
 Lokmalarınız, kurbanlarınız ulu dergaha yazılmış ola.

Emeğiniz zaya gitmeye.

Her iki cihanda yüzünüz ak imanınız pak ola.

Ömrünüz bereketli, yuvanız meserretli ola.

Hak Muhammed Ali kabul eyleye.

On İki İmamın katarından ayırmaya.

Ondört Masumu Pak, Onyedi Kemeribest ve Kırklar şefaatçiniz ola

İmam Hasan, Şah Hüseyin, Hünkar Hacı Bektaş Veli defterine kayıt

ola.

Nur'u Nebi, Kerem-i Ali, Pirimiz Hacı Bektaş Veli gerçek erenler
demine Hü mümine ya Ali!

Niyaz

Niyaz kelimesi dua, yakarma anlamına gelmektedir.

Fakat biz de bu anlamıyla kabul gördüğü gibi, niyaz kavramının uygulanması biraz daha geniştir.

Niyaz, aynı zamanda selamlaşma ve anlamındadır.

Sağ elin kalbe götürülmesi ve daha sonrasında alın veya dudaklara sürülmesi şekliyle gerçekleşiyor.

Örneğin bir ortama girildiğinde, eğer herkesle selamlaşma imkanı yoksa, meydana giren kişi elini kalbine götürür ve daha sonra alınına götürerek herkesi selamlamış olur.

Diğer yandan değişlerimizde ve sohbetlerimizde adları gecen ulularımızın, erenlerimizin, peygamberlerin her adları geçtiğinde niyaz edilir. Veya konun önemine uygun olarak niyaz edilir. O erenimiz böylece selamlanır.

Bu selamlanma yoluna ve değerlerine bağlılık, onların zincirine bir halka olmayı isteme anlamına gelir.

Çocuklarımıza niyazlaşmayı öğretebiliriz. Bu onlara bir ayrıcalık ve farkındalık kattığı gibi aynı zamanda bir bilinçte taşır ve saygıyı da geliştirir.

Ya Hızır

Çocuklarımıza öğretmemiz gereken konulardan biriside Hızır konusudur.

Hızır'ın hikayesini anlattıktan sonra çocuğumuza her insanın potansiyel bir Hızır olduğunu, diğer insanlara, yardıma muhtaç ve ihtiyacı olan insanlara yardım ettikçe bizlerinde bir Hızır olabileceğini anlatmalıyız.

Bununla Çocuklarımıza iyiliği öğretiyoruz. Paylaşımı, yardımlaşmayı, dayanışmayı öğretiyoruz.

Aşağıdaki yazıda Hızır ile ilgili açıklayıcı bir bilgi var. Bu bilgiden yola çıkarak kendi düşüncelerimizi de katarak Hızır'ı çocuklarımıza anlatabiliriz. Yine 13-14-15 şubat tarihlerinde Hızır aşkına tuttuğumuz oruçları ve daha sonrasında yine Hızır aşkına yaptığımız ve çevremizdekilerle paylaştığımız Hızır lokmasını da bu çerçevede çocuklarımızla birlikte yapabiliriz. O günleri bir kez daha yaşar ve çocuklarımızında yaşamasını sağlayabiliriz.

İnsanoğlu varoluşundan bu yana her zaman için darda, zorda, karanlıkta, uçurum kenarlarında kalmış; her zaman için amansız engellerle boğuşmuş, varlık-yokluk mücadelesi vermiştir. Fakat çağımızdaki zorluklar geçmişin zorluklarına oranla daha bir zor, asılmaz, baş edilemez, mücadele edilemez durumdadır.

Neden böyledir?

Çünkü çağımızdaki zorluklar geçmişin zorluklarına benzemiyor. Yepyeni zorluklardır ve insanoğlunun bu zorluklar karşısında deneyimi sınırlıdır.

Geçmiş zamanlarda insanlar doğaya karşı korunaksız, güçsüzdüler. Hastalık ve sağlık konusunda bilgisizlerdi. Yaşamı kolaylaştırıcı olanaklardan yoksundular.

Savaşlar vardı, açlık vardı, kıyımlar ve haksızlıklar vardı. Ancak savaşlar bile belli bir savaş kuralı çerçevesinde yapılıyordu. Açlık ve yoklukla mücadele dayanışma ile yoluna koyuluyordu.

Doğaya saygı, birliktelik, kardeşlik hukuku, dayanışma geçmişte yerli yerine oturan, gerçeklikte karşılığı olan, uygulanan kavramlardı.

Geçmişte yine Hz. Hızır'a ihtiyaç vardı. Ancak zamanımızda Hz. Hızır'a olan ihtiyaç katlanmıştır.

Nasıl bu sonuca ulaştık?

Modern zamanlarda yaşayan insan belki hastalıkları belli bir çerçevede dizginlemiştir. Açlık sorunu eskiye kıyasla daha azalmıştır. Doğaya karşı korunaklı hale gelmiş, doğayı denetim altına almış, hatta alt etmiştir. Bütün bunları elde eden insan ne yazık ki kendi bencilliğinin, rekabetinin, teknolojik ilerlemesinde bir noktada kurbanı olmuştur.

Kapitalizmin, post modern zamanların kültürel dayatmaları, rekabetin, teknolojik ilerlemelerin girdabında kalan insan dayanışmayı, aileyi, paylaşımı, kardeşlik ve doğayla barışıklığı, kendisi ile barışıklığı unuttur hale gelmiş, bir anlamda kendisine yabancılaşmıştır.

Atmosferin dışına çıkmış olan, uzay derinliklerine yolculuk planları yapan insan, diğer yandan kendi içsel yolculuğunu noktalamış, yolunu belirsiz ve tanınmaz hale getirmiştir.

Yolunu bilemez hale gelmiş olan insan yıldızların haritasını çizse bile yinede çok yol katetmiş sayılmıyor.

Evrenin içine, başlangıç noktasına yolculukta dahil tüm yolculuklar içten başlıyor. Modern insanın ise içe doğru gidecek bir yolu yok. iste Hz. Hızır modern zamanların insanlarına bu içsel yolculuğun eksikliklerinin sonucunda yardıma gelmeli, carına yetişmelidir.

Modern zamanlarda, yani maddi olarak belli bir noktada olmak, hastalıklara göğüs germek, bedensel acıların aza indirilmesi, iletişim teknolojileri başta olmak üzere insan yaşamını kolaylaştıran (ve aslında yaşamı güzelleştirmesi gereken ancak pratikte tersi bir işlev gören) teknolojilerin alabildiğine çoğalması insan yaşamını daha anlamlı ve mutlu kılmıyor.

Zamanın insanı olarak her tür hileye, düzenbazlığa, üçkağıtçılığa açık haldeyiz ve bunları yetenek ve marifet sayıyoruz.

Aile, dayanışma, paylaşım, kardeşlik hukuku ise bize yabancı ve uzak davranışlardır.

Öyle bir hale geldik ki bedensel olmayan ama bedene etki eden çok sayıda hastalığın sahibiyiz. Antidepresanlar yaşamımızın ayrılmaz parçaları.

Ve işin üzücü tarafı da gelecek çağlarda da bu durum daha da bir yoğunlaşacaktır.

Yani yalnızlık, kendi içine kapanıklık, yaşamı sadece maddi başarıyla sınırlama, bedensel hazları esas alma, başkası için eğer çıkarımız yoksa kilini kıpırdatmama...

Oysa insanı insan eden bazı değerler ve doğrular vardır.

Mesela yardımlaşmak, dayanışmak, paylaşmak, güvenmek, karşılık beklemeden ilgi göstermek, samimi olmak... Bu tür davranışların ve düşüncelerin olmadığı bir yaşam ne kadar maddi başarı ile taçlanırsa taçlansın anlamsız ve değersiz bir yaşamdır, nazarımda.

Hızır nebinin asıl olarak günümüzde bize maddi anlamda yardımdan ziyade bu konuda carımıza yetişmesidir. Yani depresyon, stres, bunalım, yalnızlık, bir başmalık, samimiyetsizlik... gibi konularda.

İnancımızda her birey potansiyel bir Hızır'ı Aleyhi selam değil mi?

Öyle olduğuna göre bizler kendimizden başlayarak, hiç bir karşılık beklemeden neden başkasına yardım ederek, destek olarak, güç vererek, paylaşımında bulunarak Hızır konumunda olmayalım?

Bizler açısından zaten hiç bir sıkıntı ve zorluk yoktur. Çünkü biliyoruz ki inananlar için Bozathlı Hızır her dem hazır ve nazırdır.

Duaz ve Deyiş

Çocuklarımıza duaz ve deyişlerimizi mutlaka dinlettirelim, öğretilim. Onların bağlama çalmalarını, öğrenmelerini, deyiş ve duazları söylemelerini teşvik edelim.

Duaz ve deyiş ne anlama geliyor?

Duaz, Duazdeh'in kısaltılmış halidir. Duazdeh Farsça olup on iki (12) anlamına gelmektedir.

Duaz, cem ayinlerinde söylenen ve On İki İmamların adlarının geçtiği deyişlerdir. Bu deyişlerde Ayrıca On İki İmamların yanı sıra başta Hz. Peygamber ve Hacı Bektaş Veli olmak üzere Alevi ulularının adları geçmektedir.

Duaz için “deyişler”lerdir tanımını yaptık. Anlaşılır olması için böyle bir tanım uygundur. Ancak duaz bir nevi dua olarak da algılana bilinir.

Şüphesiz Alevilik ve Aleviler hakkında biraz bilgi sahibi olan kişiler için duaz'ın, nefes'in, türkü'nün, deyiş'in farklı anlamlara sahip olduğu aşikardır. Fakat günümüz gerçekliği doğrultusunda genel bir tanım olması ve bu tanımın yaygınlaşıp kabul görmesi için Deyiş tanımı en uygun olanıdır. Deyiş; Aleviliği çağrıştıran her melodinin adıdır. Türkü, nefes, duaz bunlar da alt adlardır. Yoz ve yobaz üretimden farklı olunduğunun anlaşılması için Deyiş en uygun tanımlımadır.

Mersiye

Mersiye, Kerbela vakasını işleyen, Ehlibeyte ve On İki İmamlara bağlılığı, sevgiyi dile getiren bir şiir türüdür. Özellikle Muharrem Ay'ı boyunca söylenen ve Ehlibeyt taraftarlarının olduğu her coğrafyada ve her dilde söylenen ağıtlar bütünüdür mersiyeler. Mersiyelerde zalim olana, haksız olana bir öfke var. Yine mazlum olana, haklı olana bir sevgi ve sempati var. Mersiyeleri salt ağıt boyutuyla algılamak eksiklik olur. Mersiyeler bu noktada bilinç taşımasıdır. Aynı zamanda ne kadar da zaman geçmiş olursa olsun iyinin unutulmayacağı ve kötünün, zalimin her daim lanetleneyeceğinin göstergeleridir. Edebi açıdan, Ehlibeyte bağlı olanlar için bir edebi zenginliktir.

Çocuklarımıza aşağıdaki mersiye öğretebiliriz. Cemlerimizde bu mersiye yaygın olarak okunmaktadır. Yine muharrem ayında oruç açıldıktan sonra yapılan sohbetlerde bu mersiye o sohbette bulunanlarca okunuyor.

O sohbette bulunan canlar ayağa kalkıp el ele tutuşarak bu mersiye okuyorlar. Çocuklarımıza da bunu öğrettiğimizde onları da buna katmış oluruz.

Bugün matem günü geldi
Ah Hüseyin Şah Hüseyin
Senin derdin bağrım deldi
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın önu yazı
Yüreğimden çıkmaz sızı
Yezitler mi kırdı sizi
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Bizimle gelenler gelsin
Serini meydana koysun
Hüseyin'le şehid olsun
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın yazıları
Şehid düştü gazileri
Fatmana'nın kuzuları
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın önü düzdür
Geceler bana gündüzdür
Şah Kerbela'da yalnızdır
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Hür şehit atından düştü
Kafirler başına üştü
Müminlere matem düştü
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

İşte geldi bahar yazlar
Yazı yazlar, güzü güzler
Fatman yolların gözler
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Kerbela'nın önü çağlı
Benim ciğerciğim dağlı
Hazret-i Ali'nin oğlu
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Atan Ali, anan Fatma
Dert üstüne dertler katma
Didarından mahrum etme
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Fatmana zülfünü çözer
Ağlayı ağlayı gezer
Müminlerin bağrın ezer
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Gazel oldu bahçe bağlar
Dumanlıdır yüce dağlar
Can Hatayı yanar ağlar
Ah Hüseyin Şah Hüseyin

Zülfikar

Çocuğumuz belli bir yaşa gelince ona kolye biçiminde bir Zülfikar hediye edebiliriz. Hediye ederken ona Zülfikar'ın ne anlama geldiğini, öyle sıradan bir kolye olmadığını anlatmalıyız.

Çocuğumuza Zülfikar'ı anlatırken şu bilgilerden yararlanabiliriz.

Günümüzde Alevi kimliğini dışa vurmanın, açıkça ilan etmenin sembollerinden olan Zülfikar, Hz. Ali'nin ucu çatallı kılıcının adıdır. İnançımıza göre Zülfikar, Allah tarafından Hz. Muhammed'e gönderilmiş ve Hz. Muhammed'de Hz. Ali'ye hediye etmiştir.

Hz. Muhammed'in söylediği: La Fetta ila Ali La Seyfe ila Zülfikar, Türkçesi: Ali'nin üstüne yiğit, Zülfikar'ın üstüne kılıç yoktur sözü bile başlı başına, Zülfikar'ın üstünde durulması ve doğru mana verilmesi gereken önemli bir konu/kavram olduğunu gösteriyor.

Zülfikar esas itibariyle Arapça bir kavramdır. Zülfikar kelimesi bir çok dilde farklı telaffuz edilerek kullanılmaktadır. Bu noktada her ne kadar Zülfikar denildiğinde akla Hz. Ali'nin kılıcı gelse de, Zülfikar'ın etimolojik olarak anlamına dair bir çok bilgi ortaya çıkmıştır. Bu bilgilere göre Zülfikar, “fikir sahibi olmak, iki parçalı, delici, omurgalı (omurgalıdan kasıt insandır), çentik vb.” anlamlara gelmektedir. Ancak kelimenin kökeninden ziyade bizleri ilgilendiren taraf, onun bilinen ve genel manada kabul gören Hz. Ali'nin kılıcı olması noktasıdır. Dolayısıyla etimolojik olarak anlamı ne olursa olsun sonuç itibariyle Zülfikar denildiğinde herkesin aklına Hz. Ali'nin kılıcı geliyor.

Hz. Ali'nin kılıcı olan Zülfikar günümüzün en önemli Alevi sembollerinden biridir. Bu sebepten Zülfikar üzerine bazı doğruları dile getirmekte yarar var. En başta Alevileri ve Aleviliği yeni tanıyanlara sevgi, hoşgörü, insan merkezli bir inancın nasıl olup ta bir kılıcı sembol olarak benimsediği çelişkisine/sorusuna anlaşılır bir cevap verilmelidir.

Aleviliğe yabancı bir kimsenin ilk etapta çelişki gibi algılayacağı Zülfikar sembolü sıradan savaşlarda kullanılan dolayısıyla insan

öldüren, kan döken bir kılıç değildir. Aleviliğin merkezinde insan ve insan sevgisi vardır. Alevilik asla kanı ve şiddeti övmemiştir. Aksine, şiddeti, kanı, savaşları her daim mahkum etmiştir. Kardeşliği, dostluğu, paylaşımı, barışı ilke edinmiştir. Böylesi ilkelerle dolu bir inanç, bir kimseye yapılan zulmü bütün insanlığa yapılmış sayan, bir kimseye karşı haksızlığı yaratıcıya karşı yapılmış sayan, insan hizmeti esas alan, halka hizmetin hakka hizmet olduğunu benimseyen bir inancın savaşla, yok etmeyle, düşmanlıkla bir ilişkisi olamaz. Böylesi bir inanç asla savaşı yüceltmez. Dolayısıyla veya direkt olarak da Alevilik inancı için Zülfikar bir savaş aracı değildir.

Öyleyse savaş aracı olmayan Zülfikar neyi sembolize ediyor ve neden Alevilerin en önemli sembollerinden biridir?

Her şeyden önce Zülfikar gerçek adaletin simgesidir. Kimse Zülfikar'ı bir savaş aracı olarak algılamasın. Ya da Zülfikar'ı şiddetin, kan dökücülüğün sembolü olarak algılamasın. Zülfikar'ı bir şiddet aracı Alevileri de şiddeti kutsayan bir toplum olarak lanse etmek gerçeklere aykırı bir durumdur. Gerçekte Zülfikar adaleti ve doğruluğu temsil ediyor, Alevilerde doğruların takipçisi bir toplumdur. Genel manada doğruluğun, adaletin hakim olduğu, eşitliğin egemen olduğu, her türden haksızlığın giderildiği (ya da minimum düzeye çekildiği) bir dünya özlemindedir Alevi toplumu. Zülfikar'ı bu bağlamda değerlendirmek, haksızlıklara uğramış ve herkes için adaletin insani bir hak olduğunu benimseyen bir toplumun sembolü olarak kabul etmek gerekiyor.

Hz. Muhammedin söylediği; La Fetta ila Ali La Seyfe ila Zülfikar sözü bile başlı başına aslında ne demek istediğimizi yeterince açıklıyor. Eğer klasik manada Zülfikar bir savaş aracı olsaydı bu söz söylenmezdi. Kaldı ki inancımız Aleviliğe göre Zülfikar Allah tarafından gönderilmiştir. Bizlerin inandığı Allah savaşçı bir Allah olabilir mi? Elbette olamaz. Bizlerin inandığı, bağlandığı, güvendiği, teslim olduğu Allah insanların kendi aralarında yaptıkları savaşları doğru bulmayandır. savaşları, kavgaları, düşmanlıkları lanetleyendir. İnandığımız Allah, savaşları lanetleyen Allah nasıl bir savaş aracı gönderir? Göndermez elbette. Onun gönderdiği insanların doğru yolu

bulmaları yönünde bir semboldür. Doğru yol ise haklıdan, adaletten, doğrulardan yana olmak, bunları yaşamın bütün alanlarında hakim kılmaktır. Alevi inancındaki deyimle rızalıkla/razılıkla bütün işlerini görmektir. Tekrar tekrar belirtelim ki Zülfikar bir savaş aracı değildir. Zülfikar, doğruların/doğruluğun, hakkaniyetin, adaletin, mertliğin, dürüstlüğün, haksızlığa ve zalimliğe başkaldırının sembolüdür. İnsan olmanın, insan kalmanın, mertçe yaşamının, hainliği ve kalleşliği mahkum etmenin, yüce yaratıcıyı, Hz. Ali'yi, cümle erenleri ve onların ışıklı yolunu hatırlatmanın, akılda tutmanın; adaletin er veya geç yerine geleceğinin, haklının her daim haklı olduğunun, haksızın her daim hesap vermeye mahkum olduğunun sembolüdür.

Erkek Çocuklarının Sünnet Edilmesi

İnancımızda, geleneğimizde erkekler çocuklarının sünnet edilmesi önemlidir.

Bizler erkek çocuklarımızı mümkünse en erken yaşta sünnet edelim.

Çocuğumuzu, çocuklarımızı sünnet ettikten sonra yakın çevremize, akrabalarımıza ve ailemize bir yemek verebiliriz. Bu sırada inanç önderi dede veya anamızın duasını alabiliriz.

Bana göre öyle şatafatlı düğün ve eğlencelere gerek yoktur. Esas olan bir hayır duası ve en yakınlarımızın bizlerle bir arada olmasıdır.

Bağlama

Bağlama, bizler için herhangi bir müzik aletinden çok öte anlamlara geliyor.

Asırlardır duygularımızı, düşüncelerimizi ve önemlisi de tüm baskı ve yok saymalara inat inancımızın kültürel kodlarını bağlama yoluyla gelecek nesillere aktarmışız. Bütün bu nedenlerden dolayı bağlama bizler için özel, önemli ve değerlidir.

Hangi çağda yaşarsak yaşayalım, hangi ülke ve coğrafyada yaşarsak yaşayalım bağlamamız bizlerle olmaya devam edecektir.

Bağlamayı çocuklarımıza özel bir günde hediye edebilir, çocuğumuzun bağlamayı öğrenmesi için destekleyici ve teşvik edici olmalıyız.

Hakka Yürümek

Herhangi bir yakınımızı, sevdiğimizi kaybettiğimizde bunun çocuklar üzerindeki etkisi daha ağır olmaktadır.

Çocuğumuza uygun bir lisanla ölenin sadece beden olduğu, aslında sevdiklerimizin ölmediği ve Hakka gittikleri, yani hepimizin oradan geldiği ve tekrar oraya gideceğini anlatmak olmalıdır.

Bu konu ile ilgili aşağıdaki şu bilgilerden yararlanabilirsiniz.

Ölüm bizlere çok mu uzak?

Ölüm bizlere bir nefesten de daha yakın değil mi?

Ölüm hayatımızın mutlak gerçeği değil mi?

Ölüm bize uzak değil, bir nefes kadar yakınsa ve hayatımızın tartışılmaz en yalın gerçeği ve mutlaka bize ulaşacaksa, o halde nedir bu feryat figan? Nedir bu kabullenmeme, bu yok sayma, korku, telaş ve...?

Ölüm karşısındaki bütün bu süreçler, davranışlar, tutumlar, psikolojik tavırlar sakın hayatı yeteri derecede anlamlı ve mutlu yaşayamadığımızdan olmasın?

Bizce öyledir. Hayatı yeteri kadar anlamına uygun yaşayabilme becerisi gösteremediğimizden ölüm karşısında böyle sersemleşiyor, olmaması gereken tutum ve davranışlar içine giriyoruz. Oysa hayatı anlamına uygun bir şekilde yaşayabilsek ölümü de gerektiği gibi karşılar ve çekilmesi gereksiz acıları çekmemiş olurduk.

Ölüm yaşayacağımız mutlak gerçekse, oturup hiç bir uğraşın sahibi olmaksızın, tembel ve bitkin bir şekilde ölümün gelmesini mi bekleyeceğiz? Hayır.

Ölüm mutlaka gerçekleşecek diye har vurup harman mı savuracağız? Hayır.

Eninde sonunda öleceğiz deyip isyankar olup hiç bir değer ve doğru tanımayarak ölüm gerçeği karşısında vurdumduymaz mı olacağız? Hayır.

Hep biz veya en yakınımızdakilerden biri, sevdiklerimizden biri ölecek kaygısı ve korkusuyla mı yaşayacağız? Hayır.

Peki nasıl olmalı, nasıl bir davranış ve ruh ikliminde olmalıyız ölüm karşısında?

Ölümü yaşamın doğal bir sonucu olarak anlayıp 'ölen tendir can ölmez' düşüncesi ve inancıyla Hakka yürüyeceğimize iman ederek karşılayacağız ölümü.

Ölüm bir son değildir. Ebedi mekanımızın ilk basamağıdır. Ölüm karşısında korkuya, telaşa, kayıtsızlığa, vurdumduymazlığa ve daha benzer şeylere gerek yok.

Yerli yerinde bir anlama ve inanç ile yaklaştığımızda taşlar yerine oturmuş olacaktır.

Her canlının doğumu nasıl aynı şekilde bir gün mutlaka öleceği gerçeğini beraberinde getiriyorsa, bu doğum aynı zamanda canın/ruhun ölmezliğini de beraberinde getiriyor.

Ten ölüyor. Tenin ölmesi bile mutlak bir yok oluş anlamına gelmiyor. Ten ölünce başka bir şekil alarak varlığını sürdürüyor.

Başkalaşmışta olsa varlığını sürdüren ten bile tam anlamıyla yok olmazken can nasıl yok olsun ki?

Korkuya ve tereddüte gerek yok.

Can ölmüyor.

Nasıl bu kadar eminiz canın ölmediğine?

Gidip gelen var mı?

Gidip gelen şüphesiz ki yok ama biz yinede eminiz. Yolumuz, inancımız, idrakimiz, bilincimiz bize bunun böyle olduğunu açık açık söylüyor, gösteriyor.

Bu noktada ölüm canın asıl sahibine geri dönmesidir.

Can asıl sahibine geri dönerken, damla misali okyanus ile birleşirken elbette yanında, beraberinde bazı şeylerde götürüyor. Zaten canın bir tene sahip olmasının asıl gayesi de bu değil midir?

İşte yaşamın asıl amacında budur. Canın tenden kopup giderken yanında götüreceklerinin bilincinde olması ve doğru şeyleri beraberinde götürmesidir.

Belkide bütün mesele buradadır. Doğru şeylerin beraberinde götürülüp götürülmediği meselesindedir. Bütün bu korkular, yok saymalar, telaşlar, feryatlar... doğru şeylerin beraberinde götürülmediği hissinden, sezgisinden kaynaklanıyor olsa gerek.

Oysa anlamına uygun bir yaşamın sahibi olabilesek, kendimizle, çevremizle, cümle kainat ve varlıkla barışık şekilde bir yaşamın sahibi olabilesek, inanç ve idrak anlamında yanlış ve yetersiz yollara sapmamış olsak, eminiz ki ölümü de matem olarak değil, erenlerin yaptığı gibi kavuşmanın nişanesi olan şenlik atmosferinde karşılardık.

Hiç bir şey için geç değil. Her zaman bir kapı açık. Son nefese kadar dahi o kapı açıktır.

Başta kendimizde olmak üzere an itibariyle yaşamın tümüne, cümle kainata güzellikler ve doğruluklar işleyelim. Sevgiyi ve hoşgörüyü esas alarak, barışı ve kardeşliği ilke edinerek, dayanışma ve paylaşımı sunarak, rahmet ve merhamet denizinden damla misali yapabildiğimiz/ulaşabildiğimiz/verebildiğimiz herkese ve her şeye verelim/yapalım/sunalım.

Kinle, kibirle, maddiyatı esas alarak, paraya taparak, dünyada kalacak olan malımıza güvenerek, hasetle, nefretle, öfkeyle, maskaralıkla, düşmanlıkla... son nefesimizi verdiğimizde Hakka yürümek yerine gerçekten ölmüş oluruz.

Ölenin ten olduğu, canın baki olduğu bilinci, inancı, idraki, sezgisi, duygusu ile ebediyete intikal etmeden, gönül dünyamızı yoklayarak, düşünce denizimizi kirlerden arındırarak ağlattığımız varsa güldürerek, kırdığımız varsa tamir ederek, döktüğümüz varsa yerine

koyarak, küstüğümüz varsa barışarak, incindiğimiz varsa hoş görerek... gönül rahatlığıyla, arınmış-durulmuş pirüpak olmuş bir şekilde son nefesimizi verdiğimizde ise ölmüş olmayız, Hakka yürümüş oluruz.

Bayram

Bizler için dini anlamdaki en önemli bayramlardan birisi kurban bayramıdır. Bu bayramda tüm sevdiklerimizle, akrabalarımızla, dostlarımızla olduğu gibi çocuklarımızla da bayramlaşalım. Eğer imkanımız varsa cemevlerimiz de bir araya gelip bayramlaşalım. Yoksa kendi evimizde bir araya gelelim bayramlaşalım. Lokmalarımızı paylaşalım, dostluk ve sevgi ortamında o günümüzü geçirelim. Çocuklarımıza hediyeler alalım, onların sevinmesine ve mutlu olmasına vesile olalım. Ve bayram günü tüm ömrün bayram sevinci ve coşkusu içinde geçtiği bir ömrün ilk günü olsun.

Kurban bayramının anlam ve önemi ile ilgili olarak şu kısa bilgiler bize yol gösterecektir.

Bizce bayramların asıl anlamı paylaşım, sevgidir, dostluktur, kardeşliktir, düşmanlığın giderilmesidir, dayanışmadır... Dileğimiz ve isteğimiz bütün ömrün bayram coşkusu ve sevinci şeklinde yaşanmasıdır. Yaşanılan her günün bayram olmasıdır. Savaşların ve acıların son bulduğu, kalleşçe ve hainlikle gerçekleşen ölümlerin son bulduğu, umut ve mutlulukla uyanılan bayram sabahlarının yaşandığı günlerin özlemindeyiz. Bundan dolayıdır ki bayramları, umut ve mutluluk dolu paylaşımların yaşandığı, dostlukların yüceltiildiği, kötülüğün red ve mahkum edildiği bayramları önemsiyoruz. Hangi milletin, hangi dinin ve inancın mensuplarının olursa olsun, bu içerikteki bayramları çok değerli ve anlamlı görüyoruz.

Kurban bayramına da bu çerçevede yaklaşıyoruz. Bizlere göre kurban bayramı çok çok önemli mesajlar içeriyor. İnsanları, insanlığa davetin en çarpıcı mesajlarından biridir kurban bayramı.

Kurban kelimesi Arapça'da "yaklaşmak, yakın olmak" anlamına geliyor. Genel olarak da "Allah'a yakın olmak için takdim edilen şey" anlamına geliyor.

Kurban olayı, neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Tek tanrılı dinlerden öncede vardı. Bazı ilkel dinlerde kurban olarak tahıl ve

benzer yiyecekler kurban olarak sunulurken, bazılarında da insanlar kurban olarak sunuluyordu.

Bizlerin şu an kutladığı kurban bayramı İbrahim peygamberin döneminde ortaya çıkmıştır. İbrahim peygamber, Allah'a şirk etmeyen ve böylece bildik tarih bakımından “tek tanrılı dinlerin” atası kabul ediliyor.

Allah'ın birliğine inanan, Allah'a eş koşmayan, kendisini Allah'a veren/Allah'a teslim olan İbrahim peygamber, bir çocuğu olması için çokça Allah'a dua eder. Duaları kabul ve makbul olan İbrahim peygamberin bir oğlu olur. Oğluna İsmail adını verir (bazı anlatımlara göre İsmail değil, İshak'tır). İsmail büyüüp belli bir yaşa gelince, Allah İbrahim peygamberden oğlunu kurban etmesini ister. Oğlunu çok seven İbrahim peygamber, sonsuz bir sadakatle bağlı olduğu Allah'a İsmail'i kurban etmek için hazırlık yapar. Tam kurban edeceği sırada, bıçak kesmez ve gökten Cebrail bir koç indirir. İbrahim peygamberin Allah'a karşı gösterdiği bağlılığının karşılığı olarak İsmail'in yaşamı bağışlanır (Aslında o gün bağışlanan sadece İsmail'in yaşamı değildir, İsmail'in şahsında bütün insanlığın yaşamıdır bağışlanan). İşte o günden bu güne kutladığımız bayramın aslı bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki girişte, bizlere göre kurban bayramı çok çok önemli mesajlar içeriyor. İnsanları, insanlığa davetin en çarpıcı mesajlarından biride kurban bayramıdır, dedik. Bunun ile anlatmak istediğimiz bu olaydı. Bu bir semboldür. Neyin sembolü? İnsanın artık kurban edilmemesi gerektiğinin sembolü.

Ne yazık ki insanoğlu bu ilahi mesajı anlamak istemedi, anlayanlarda yanlış anladı. Bu anlamak istememek ve yanlış anlamak günümüzde de devam ediyor. İnsanlar savaşımlardan, hırslardan, kötü yönetimlerden, açlıktan, daha binlerce insan eli ile yapılan hatalardan dolayı kurban olmaya devam ediyor. Hz. İbrahim ile verilen mesaj kurban kesip et yemek değildir. İyilik yapmaktır, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmektir, insanları mutlu etmektir, dünyanın daha anlamlı bir yer olması için herkesin elinden gelen

katkısını sunmasıdır. açlığın ve sefaletin yer yüzünden silinmesi için maddi-manevi paylaşımında bulunmaktadır.

Bizlere göre kurban bayramı kan akıtıp, hayvan kesip kurban etmek değildir. Eğer kurban bayramı bunun ile sınırlı tutulursa, anlamına ters yaşanıyor ve kutlanıyor demektir. Kurban bayramı yukarıdaki anlatımda da olduğu gibi, insanlaşmaya davettir. paylaşım, kardeşliğe, yardımlaşmaya, iyiliğe, güzelliğe davettir. Savaşların ve haksızlıkların son bulması ve insanların artık kurban edilmemesine davettir. Yani yaşamaya, anlamlı yaşamaya davettir.

Kurbanla amaçlanan et yemek olmadığı için ve günümüz insanı yeteri kadar et tükettiği için kurban niyetine başka şeyleri de paylaşabiliriz. Kurban bedelini ihtiyacı olana veya toplumumuzun şahsında insanlığa hizmet etmeyi esas alan kurumlarımıza bağışlayabiliriz. Yine bu bayram günlerinde bilerek veya bilmeyerek kırmış olduklarımızdan af dilemeliyiz. En başta kendi özümüzü dara çekip yaptıklarımızın ve yapamadıklarımızın muhasebesini yapmalıyız. Dergahlarımızda, Ziyaretlerimizde ailemizle, dostlarımızla bir arada olmalıyız. dostluklarımızı sağlamlaştırmalı, daha yoğun ve güzel paylaşımların temellerini atmamızdır. Özellikle ailelerimiz ile -geniş manada aile- bir çok sebepten dolayı yapamadığımız paylaşımları bu bayram vesilesiyle gerçekleştirmeliyiz.

Bayramlar dostluklara ve kardeşliğe vesile olsun. Daimi barışın, huzurun, hoşgörünün yer edinmesine vesile olsun. Dargınlıkların, düşmanlıkların, kinlerin, ihanetlerin, acıların yok olmasına ve yer yüzüne bir daha uğramamasına vesile olsun. kurbanlarımızı, adaklarımızı bu temenni ve dileklerle yerine getirelim.

Bayram bütün insanlar için güzeldir. Ancak en çok çocuklar için güzeldir. Bütün diğer bayramlarda olduğu gibi, bizler için önemli olan kurban bayramında da çocuklarımıza mutlak bir hediyeye alalım, onların bütün ömürlerinde bayram sabahlarında uyandıkları gibi neşeli ve umutlu olmalarını sağlayalım.

Biz Aleviler kurban bayramına bu temel çerçevesinde yaklaşıyoruz.

Hıdrellez

Çocuklarımızla birlikte kutlayacağımız, onlara öğreteceğimiz bir geleneğimizde Hıdrellez geleneğidir, bayramıdır.

Peki nedir Hıdrellez ve nasıl kutlanıyor?

Hıdrellez, Ortaasya, Ortadoğu, Balkanlar gibi geniş bir coğrafyada, öz olarak aynı fakat biçim olarak farklı şekillerde kutlanan bir bayramdır.

5 Mayıs 6 Mayısı bağlayan akşamdan başlayarak 2 gün süren bir bayramdır Hıdrellez bayramı.

Hızır ile İlyas peygamberin buluştuğu ve bu buluşmanın sonucunda onların şahsında yer yüzüne birliğin, bereketin, bolluğun geldiği, dilde dileklerin ve gönülde muratların Yüce Yaradanca gerçekleştirildiği/kabul olduğu bir zaman dilimidir Hıdrellez.

Bazı dogmatiklerin sandıkları gibi Hıdrellezi kutlamak şirk değildir.

Hıdrellez bir bayramdır. Bütün bayramlarda olduğu gibi birlik, sevinç, coşku, umut içeren bir bayramdır.

Doğanın canlanması ve doğayla beraber insanında kışın karamsarlığını, miskinliğini üzerinde atıp tıpkı doğa gibi yeşillenip canlanmasıdır Hıdrellez.

Hıdrellezde temizlenen sadece ev değildir, düzenlenen sadece bağ bahçe değildir. Onlarla beraber gönülde, duyguda, düşüncede gözden geçiriliyor. Varsa eksiklikler, hatalar, yanlışlar gözden geçirilip tıpkı ev gibi, tıpkı bağ bahçe gibi temizlenip düzenleniyor ve yeni döneme hazır hale getiriliyor.

Hıdrellez günü dergahlarda, ziyaretlerde, kırlarda, evlerimizde hazırladığımız sofralarımızda paylaştığımız yiyeceklerimiz ile beraber dostluktur, kardeşliktir, birliktir, umuttur, huzurdur.

Dileklerimizde, muratlarımızda başta kendimiz olmak üzere ailemize, çevremize, cümle insanlığa esenlik, bereket, huzur ve kardeşlik diliyoruz.

Anlamlı, dolu dolu bir yaşam nasip etmesini istiyoruz Yüce Yaratandan.

Hızır ile İlyas'ın anısına, onların bereketin ve paylaşımın, inancın ve umudun temsilcileri olduklarının bilinciyle onları yad ediyor, her dara düşene, her zorda kalana, bizden her yardım isteyene onların yapmış oldukları gibi, imkanlarımız dahilinde yardımcı olmaya çalışıyoruz/çalışmalıyız.

Hızır ve Hıdrellez asıl olarak buna işaret değil midir?

Yani her insanın aslında potansiyel bir Hızır olduğu?

Öyledir.

Tüm insanlar böyle bir anlayışla bir birine davranırsa, yani karşısındakine Hızırmişçesine davranırsa, Hızır gibi insanlara yardım ederse, insanlığın sorunları asgari düzey inmez mi?

O halde, bu anlayışla Hıdrelleziniz kutlu olsun.

Temsili Resimler

Evimizde mutlaka yolumuz ile ilgili, yolumuzun önderleri ile ilgili temsili resimler ve semboller olmalıdır.

Çocuklarımıza bu resimleri ve sembolleri anlatmalıyız ve özel bir günde onlara güzel bir şekilde onlara özel bir şekilde bu temsili resim ve sembollerden hediye edebiliriz.

Semah

Semah bizler için herhangi bir folklor oyunu değildir. Özeldir, kutsaldır, değerlidir. Yalnızca cem ibadeti esnasında ve ciddiyetle, huşu içerisinde dönülür. Semahı çocuklarımıza bu çerçevede anlatmalı ve öğretmeliyiz.

Aşkın en alt boyutunu dahi yaşamaktan uzak olanlar, bütün evrenin semah döndüğünü de anlamakta zorlanırlar.

Canların, ilahi bir aşkın tezahürü olarak mikro (cüzzi) düzeyde döndüğü semahı, bütün alem, cümle kainat makro (külli) halde dönüyor.

İnsan, sonsuz vede sınırsız şu kainatta küçük bir varlık. Ama aynı zamanda Şah-ı Merdan'ında buyurduğu gibi küçük bir varlık olduğu halde bütün kainatın sırrını/gizemini/kodlarında içerisinde barındırıyor.

Semahta öyledir. Bu sebepten semahımız ilahi bir aşkın dışı vurmuş halinden başka bir şey değildir. Öyle tiyatro izler gibi semahı izlemek o aşk halinin izlerini bizlere göstermez. İlahi aşkın izlerini görmek ve bu izlerden yola çıkarak onu yaşamak istiyorsak arayışlarımızı daha farklı bir boyuta götürmeliyiz.

Sıradan, basit, alışageldik bir dans olarak veya tarihsel kökleri olan bir folklor oyunu olarak semahı düşünemeyiz. Her şeyden önce semah, toplu halde yapmakla mükellef olduğumuz cem ibadetimizin bir parçası, bölümüdür. Cem ki, bireysel mutluluk ve toplumsal huzurun hakim olduğu, nurani iklimlerin yaşandığı, insan-ı kamil olma yolunda adımların atıldığı, birliğin, kardeşliğin tesis edildiği, Hakka bağlılığın ve Ehlibeyte sevginin dorukta yaşandığı, cümle dargınlıkların ve küslüklerin giderildiği, kişinin özünü meydan getirip koyduğu, kendisini halkın ve Hakkın huzurunda dara çektiği... kısacası gerçek anlamda insan olmaya davetin gerçekleştiği ibadettir.

Cem ve onun bir bölümü olan semah, ulu Hünkarımız Hacı Bektaş Veli'ninde belirttiği gibi oyuncak olmayıp ilahi bir aşktır. Semahı

basit bir folklor düzeyine indirmek gerçeklere aykırı olduğu gibi haksızlıktır da.

Semah, ibadetimizin bir parçasıdır. Nasıl ki bütün ibadetler onu uygulayanlar için özel ve kutsalsa cem ibadeti ve onun bir bölümü olan semah da biz Aleviler için aynı niteliktedir. Bizler için kutsal ve ilahi bir aşk olan semahı dışarıda bakanların tam olarak anlayabilmeleri, bir fikir sahibi olabilmeleri için biraz daha detaylandırılmalıdır. Çünkü semah öyle dışarıdan, seyirci olarak kolayca anlaşılacak bir şey değildir.

Yalın ayak, üryan-püryan olarak, tevhit halinde, cümle kainatı emsal olarak, aşk ile semah dönmek, seyir için değil, Hak için semah dönmek ilahi aşkın bir yansımasıdır. Cem erenlerinin o nurlu cemallerine yansıyan ve dedenin “semahınız Kırklar semahı olsun” dileğiyle dönülen semahlar kemalet yolunda menzil almış olmanın ve böylece gerçeğe, sırrı hakikate bir adım daha yaklaşmış olmanın göstergesidir.

Söylenen her deyiş, her nefes, her tevhit, her miraçname semah dönen canları bir adım daha turnalar misali göğe ağırtıyor.

Semahın ilahi bir aşk olduğunun bilincinde ve ayırdın da olarak aşk ile semah dönen canlar cümle varlıkla hemhal olup bütünleşirler. Bütünleştikçe, cümle varlıkla bir oldukça, cümle varlıkta yok oldukça var olurlar. İlahi bir aşk olan semah ancak bu manada olursa, bu amaçta olursa değerli olur. Yoksa sıradan bir halkoyunu gösterisi düzeyinde kalır.

Alevi Hikayeleri

Çocuklarımıza yolumuzu anlatan, yolumuzun önderlerinin hayatını anlatan hikayeler okuyabiliriz.

Bu konuda kaynak kitap ve çalışma sıkıntısı var. Fakat az çok bazı hikayeleri biliyoruz. Örneğin Hacı Bektaş ve beştaşların hikayesini, Pir Sultan Abdalın hikayesini ve yine Hz. Ali'nin hikayelerini. Erenlerimizin hayat hikayeleri, menakıbnameleri de bizler için önemli kaynaklardır. Tüm bunlara ek olarak Kerbela olayını anlatan hikayeleri anlatabiliriz.

Yine kendi hayal gücümüzü kullanarak bazı hikayeleri anlatabiliriz.

Hikayelerimizde kahramanımız Hz. Ali olur, on iki imamlardan birisi olur, Pir Sultan, Hacı Bektaş veya herhangi başka bir yol erenimiz olur.

Bu tür anlatımlarda inanç öğelerini ve genel olarak çocuğumuza iyiliği ve doğruluğu anlatan örnekler verebiliriz.

Bu hikayeler çocuk üzerinde etki ediyor ve iz bırakıyor. Çocuğun ilerideki yaşamına bile etki edebiliyor. Bu sebepten önemli işlevi var bu hikayelerin.

Musahiplik

Çocuklarımıza musahipliği anlatmalı onlara şimdiden musahip tutmalarını öğretmeli ve onların bu kardeşlik kurumunu yaşatmaları için özendirmeliyiz.

Peki günümüz şartlarında musahipliği yaşamak ve yaşatmak mümkün mü?

Yaşam sürekli olarak değişiyor. Üretim ilişkileri, tüketim alışkanlıkları, iletişim teknolojileri alanındaki akıl almaz yenilikler, tıp alanındaki gelişmeler, inanç ve kültür farklılığı olan toplumlarla kurulan ilişkiler, aile ve ölüm gerçeğine yaklaşımdaki değişimler... ve daha yığınla birey üzerinde direkt olarak etki eden, bireyin yaşama bakışını şekillendiren olumlu olumsuz değişimler, gelişmeler...

Farkında olunsun yada olunmasın şu yer kürede yaşayan her topluluk bundan şu veya bu boyutta etkileniyor. En kapalı, bağınaz, gerici, çağın gerisinde kalmakta ısrar eden toplumlar bile dışa yansıtmasalar bile içten içe bir değişimi, gelişimi yaşıyorlar. Belki görünür hayata, toplumsal düzene yansımaları olmuyor veya sınırlı oluyor ama emin olalım ki en bağınaz topluluklar bile içten içe fokurduyor.

Ortodoks ve katı olan topluluklar bile gelişen iletişim teknolojilerinin önemli rolü sayesinde değişmeye direnmekte zorlanırken gelişmeye açık olan Alevilerin değişimden etkilenmemeleri kaçınılmazdır.

Post modern zamanlarda yaşayan Alevilerin değişimden etkilenmeleri ve bu etkilenme sonucu bazı değerleri koruma ve yaşatma noktasında sorgulayıcı olmalarını doğal karşılamak gerekiyor.

Geçerliliği ve çağımızda işlevselliği sorgulanan değerlerden biriside musahipliktir.

“Eskiden insanlar aynı köyde, aynı üretim ilişkileri içerisinde, dar bir çevrede, aynı kültür ve bilgi düzeyinde yaşıyorlardı. Bu anlamıyla musahiplik anlaşılır ve önemli bir kurumdur. Ancak günümüzde artık işlevini yitirmiştir.”

Sorgulayıcıların getirmiş oldukları temel eleştirisi noktası bu şekildedir.

Peki gerçekten musahiplik günümüzde anlam ve önemini yitirdi mi?

Toplumsal boyutunu yitirmiş olan musahiplik kurumunun inançsal manada bir anlam ve önemi yok mu?

Biz olaya biraz farklı ve geniş bakmaya çalışarak düşüncelerimizi paylaşalım.

Öncelikle samimi ve iyi niyetle yapılan, anlam verme ve öğrenme isteği ile yapılan her eleştiriye, öneriye açık olmak gerekiyor. Bu anlamıyla yukarıda özetlemeye çalıştığımız eleştiriler ilk bakışta doğru ve yapılan tespitler yerindedir. Ancak diğer yandan bu tespitlerin doğru olması musahiplik kurumunu geçersiz kılmıyor ve günümüzde değil, gelecekte de musahipliğin var olması önünde bir engel teşkil etmiyor.

Nasıl oluyor bu?

Musahipliği dar bir çerçevede ele almak ve musahipliği şekilselliğe indirgemek yanlıştır. Yine musahipliğin inançsal boyutunu, musahiplik erkanını görmezden gelerek sadece “toplumsal anlamda işlevi olan, insanların yaşamın gündelik sorunlarında ve sıkıntılarında dayanışma birlikteliği” olarak görmek de yanlıştır. Musahiplik, dünyevi sorunların, sıkıntılarının, zorlukların giderilmesi için var olan bir kurumlaşmanın çok çok ötesindedir.

Her şeyden önce musahiplik Muhammed-Ali yoluna bağlılığın gereklerindedir.

Zahiri manada yani görünür şekilden ziyade batını manada görünmeyen şekliyle de var olan, canın cesedi terk-i diyar etmesiyle de devam edecek olan bir kardeşlik birliğidir musahiplik.

Batını anlamda her zaman olacak olan bir kardeşlik kurumu olan musahiplik şüphesiz ki zahiri anlamda da şekil ve biçime takılmadan, özü esas almak suretiyle varlığını ilk insandan son insana dek sürdüreceği olan bir kurumsallaşmadır.

Sembolik olarak ilk insan olan Adem peygamberin yaşamsal sıkıntılarını gidermek gibi bir derdi olmadığına göre Cebrail ile musahipliğini, yine yerin gök ile musahipliğini bu çerçevede ele almak ve anlam vermek gerekiyor.

Zaman değişmiş, şartlar değişmiştir. Ancak insanın kardeşliğe olan ihtiyacı bitmiş midir?

İnsanın gerçek anlamda sahiplenilmeye, sahip çıkılmaya ihtiyacı bitmiş midir?

Ekonomik olarak kimse kimseye bağımlı ve muhtaç olmayabilir. Peki dostlukla örülmüş, içinde inanç, samimiyet, çıkarsızlık, fedakarlık, özümseme, güçlendirme olan bir kardeşliğe, değil bu dünyada her alemde ihtiyaç yok mudur?

Musahiplik tamda bu değil midir?

Musahiplik sadece bazı yaşamsal sorunların giderilmesi değildir. Onunla beraber ötelere ötesinde devam edecek bir kardeşliktir.

İnsanın aynı anne ve babadan olması insanı kan yoluyla (irade dışı olarak) kardeş yapar. Ancak musahiplik insanın iradi olarak, bilinçli bir tercihle, ikrar vererek kendisine bir kardeş seçmesidir. Asıl kardeşlik bu değil midir?

Böylesi bir kardeşlik her zaman ve şart altında gerekli ve zorunlu değil midir?

Bir musahip New York'ta yaşıyor olsun, diğeri İstanbul'da. Bu aradaki mesafeler engel değil ki. Önemli olan ruhta, duyguda, düşüncede, inançta, gönül birlikteliğinde birlikte olmaktır. Bunlar içinde yan yana olmak, aynı mahallede yaşamak gerekmiyor.

Bize göre eski çağlardan ziyade asıl günümüzde musahipliğe ihtiyaç vardır. Asıl günümüz insanı kardeşliğe, samimiyete, içtenliğe, çıkarsızlığa, dostça ve pazarlıksız bir gülümsemeye, sarılmaya ihtiyaç duyuyor.

Günümüz kapitalist sistemi ve bu sistemin her şeyi rekabet temelinde oluşturmasıyla yapmacık, çıkarıcı, gayri samimi, görünen sevimliliğin

ardına saklanmış olan memnuniyetsizliği ile insanlar aslında daha çok samimiyete, dostluğa, içtenliğe kardeşliğe ihtiyaç duymaktadırlar. İşte musahiplikte tam bu ihtiyaca tekabül etmektedir.

Sonuç olarak musahiplik için esas alınması gereken biçimsel kurallardan ziyade özdür. Toplumsal dayanışma, gündelik sıkıntılardan ziyade inançsal boyutudur.

İnsanı insan yapan, diğer varlıklardan ayrı ve özel kılan duygulara, düşüncelere yönelik olduğundan, salt bu dünyadaki bir kardeşlikle sınırlı olmadığından, nasıl can sonsuza dek var olacaksa musahiplikte sonsuza dek var olmanın kurumudur.

Kısa soru ve cevaplar

Allah insanı ve dünyayı niye yarattı?

Allah tüm bu kainatı ve dünyayı biz insanlar için var etti.

Bizleri sevdiği için Allah bizleri yarattı.

Bizler var olduğumuz için, özel ve değerliyiz. Bunun bilincinde olarak yaşamalıyız.

Allah bizleri kendi varlığından var etti. Bizler bu dünyada hareketlerimizde özgürüz. İyi ve kötüyü seçebiliyoruz. Allah bize akıl ve vicdan vermiş. İyi ve kötü ayrımı yapabiliyoruz ve bizler iyiyi seçmeli, iyi şeyler yapmalıyız.

Böyle iyilikler ve güzellikler yaparak, kötülüklerden uzak durarak yaşamımızı yaşarsak mutlu oluruz ve dünyaya geliş nedenimizde anlam kazanır. Yoksa hep huzursuz oluruz ve dünyaya gelmiş olmamızda bir anlam kazanmaz.

Allah neden peygamberler gönderdi?

Gelmiş geçmiş tüm peygamberler bizler için ayırım olmaksızın önemlidir, değerlidir, kutsaldır. Allah bu peygamberleri yanlış yapan, hata işleyen insanlara tekrar neden dünyaya geldiklerini hatırlatmak için gönderdi. İnsanların doğru bir yaşam sürmeleri, yaşamlarını değerli bir şekilde geçirmeleri için gönderdir. Peygamberlerde kitaplarla bu güzellikleri insanlara tekrar hatırlattılar.

Allah beni seviyor mu?

Allah seni sevmeseydi dünyaya gelmezdin.

Allah seni sevdiği için yarattı ve Allah'ında senden isteği onu sevmendir.

Allah'ı sevmek tüm yaşamı ve yaşamınla ilgili her şeyi, herkesi, tüm insanları sevmendir. Yaşama sevgiyle bakmandır. Her zaman için güzellikler yapman, senden yardım isteyene yardım etmendir.

Ne zaman ve nasıl dua etmeliyim?

İmkanın oldukça ceme katılmalı, on iki hizmetlerde görev almalı, semah dönmelisin.

Bunun dışında ne zaman istersen, ihtiyaç duyarsan duanı edebilirsin. Dua ederken ellerini açabilirsin, kalbine koyabilirsin. İstedığın dilde, istediğin şekilde duanı edebilirsin. Seninle Allah arasında herhangi bir sınır yoktur. Allah sana, senin kadar yakındır.

Hata ve yanlış yaptığımda ne yapmalıyım?

Hata ve yanlış yaptığında elinden geldiğince hatalarını düzeltmeye çalışmalısın. Hata yaptığın, yanlış yaptığın kişilerden özür dilemelisin. Özünü dara çekmelisin. Yani kendi kendini sorgulamalı ve bir daha aynı hataları yapmamaya kendine söz vermelisin.

Küçük yalan söylersem günaha girer miyim?

Yalanın küçüğü ve büyüğü olmaz. Asla ama asla yalan söylememelisin. Her zaman için doğru olanı söylemelisin.

Her yalan söylediğinde bu diğer insanların sana olan güvenlerini sarsar, insanlar daha sana güvenmez.

Her yalan söylediğinde en çok bundan sen zararlı çıkarsın. Yalanın, kötülüğün sana hiç faydası yok. Bu dünyadaki denge iyilik ve doğruluk üzerine kurulmuştur. Bu iyilik ve doğrulukta yalanın ve kötülüğün yeri yoktur. Sana belki o an dezavantaj gibi gelebilir fakat

sen yalan söylemeyerek iyi bir şey yaparsın ve bu iyiliğin karşılığını mutlaka alırsın.

Allah'tan korkmalı mıyım?

Allah seni sevdiği için yarattı. Seni sevmeseydi yaratmazdı. Allah'ın senden isteği ve dileği onu sevmen ve iyiliklerde bulunman, sevgiyle ve saygıyla yaşamandır. Tüm insanlara ve doğaya karşı sevgiyle yaklaşman ve koruyucu olmandır.

Unutma ki Allah'ın merhameti, bereketi ve rahmeti sonsuzdur, sınırsızdır.

Allah'a sevgiyle yaklaş, Ondan korkma. Eğer yanlış yaparsan hemen yanlışını düzeltmeye çalış ve bir daha yanlışlar yapmamaya çalış. Bunun için özünü dara çek, dua et ve kendi kendine Allah'ın huzurunda söz ver, bir daha yanlış yapmayacağına.

Allah nerede?

Allah bizlerle birlikte. Allah her yerde. Allah bizlere, bizden daha yakındır.

Allah'ı uzakta arama. Allah'ı bir insan gibi düşünme, bir ak sakallı dede gibi düşünme.

Gördüğün her varlık Allah'ın bir eseri. Dolayısıyla bir yansıması. Fakat bu eserler Allah'ın kendisi değildir. Allah'ı somut olarak, yani elle tutulur tanımlamak mümkün değil.

Allah'ı aklımız ve kalbimizle biliriz, hissederiz.

Hz. Ali neden önemli?

Hz. Ali, Ehlibeyttendir. Ehlibeyt ise Allah'ın en özel varlıklarıdır. Ehlibeyt daha yer ile gök yaratılmadan nur olarak varlardı.

Allah onları dünyaya insanlara ebedi olarak doğruları gösterecekleri diye, Allah sevgisini kalplerine bir daha çıkmayacak şekilde koysunlar diye gönderdi.

Ne yazık ki çok insan bunu anlamadı, anlamak istemedi. Kendi benlikleri ve dünya hırsı onların kalplerini kapladı. Çok küçük bir insan topluluğu Ehlibeyti anladı ve onları severek onların yolunda gidiyor. İşte sende o Ehlibeyti sevenlerdensin.

Ehlibeyt, yani Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin bir bütündür. Bunları bir birinden ayırmak imkansız. Onlar aynı nurun farklı farklı parçalarıdır.

Hz. Ali'yi ve Ehlibeyti sevmek, onların yolunda gitmek, onlara bağlı olmak inancımızın temelidir.

Alevilikte dede ve ana demektir?

Dede ve ana Alevilerin inanç anlamında önderidirler.

Dedeler ve analar cem ibadetini yönetirler, canların sorunlarını dinler onlara nasihat eder, onlara yol gösterirler.

Dedeler ve analar bilmeyenlere Aleviliği anlatırlar, Aleviliğin ilke ve kurallarının ne olduğunu hatırlatırlar.

Muharrem orucu tutmak zorunda mıyım?

Yaşın küçük olduğundan ve gelişme çağında olduğun için oruç tutmak zorunda değilsin.

Fakat 12 gün boyunca et ve etli yiyecekler yemeyebilirsin.

Yine 12 gün boyunca cemevine diğer arkadaşlarınla beraber gidebilir, sohbetleri dinlersin. Mersiyeleri birlikte söyleyebilir, birlikte gülbankları okuyabilirsin.

Uyumadan önce hangi duayı okumalıyım?

Senin bildiğin gibi istediğin dilde ve istediğin şekilde dua edebilirsin. Dua etmek için illa gece olması veya gündüz olması gerekmiyor.

Sana Şu duayı örnek olarak veriyorum. Sen yinede dilediğin gibi, içinden nasıl geliyorsa öyle duanı edebilirsin. Duada esas olan samimiyettir, biçim değildir. Duanı bitirdikten sonra elini kalbine koy, sonrada dudaklarına götürüp niyaz et.

Allah'ım,

Annemi, babamı ve bütün ailemi kazalardan belalardan koru.

Onları bana bağışla.

Beni de onlara bağışla.

Beni Ehlibeytin, Hacı Bektaş Velinin, Pir Sultan Abdalın yolundan ayırma

Sen dünyamıza barışı, huzuru nasip eyle.

Dünyada savaşlar, açlık ve ölüm olmasın

Tüm kötülükler yer yüzünde silinsin

Yezitlikler olmasın

Tüm insanlar barış ve huzur içinde yaşasınlar

Allah, eyvallah